

Nr. 21 - December 1993
5e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 5,-

LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

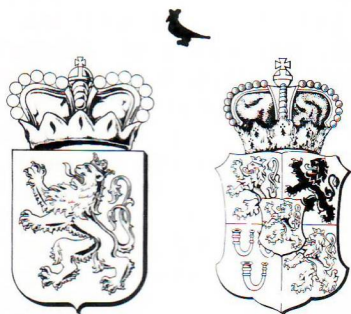
Goed geschoten!

Brand

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 20,- / BF 385 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 5,- / BF 95 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125
Postgironummer 2878343
België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Druk

Drukkerij Limburgsche Post
Heerstraat Noord 69, Beegden
Postbus 5033, 6097 ZG Beegden.

Advertentie-acquisitie

Meertens Media
Bieslanderweg 128
6213 AM Maastricht
Tel. 043-250445 of 043-260360.

Voorbehoud

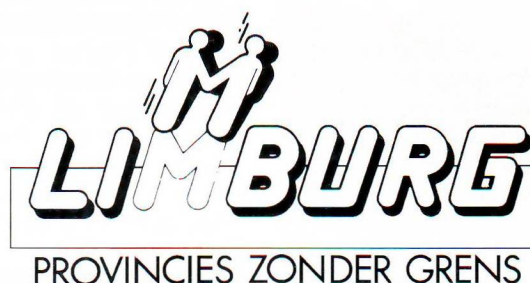
Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Het jaar 1993 loopt ten einde. Het jaar dat de historie in moet gaan als het jaar waarin de Europese binnengrenzen weg zouden vallen. Weg douane, weg controle; alles moest eenvoudiger en goedkoper. Het jaar was nauwelijks een half jaar oud of Tante Post kwam met een verhoging van de posttarieven voor o.a. tijdschriften naar België.

Het verzenden van het Limburgs Schutterstijdschrift van Nederland naar België steeg met bijna 600 (ja, zeshonderd) procent. Binnen de stichting S.A.S. en de redactie hebben wij ons over dit probleem gebogen. Ons standpunt is en blijft dat we geen verschillen in behandeling wensen binnen de OLS-Federatie. De extra kosten die de verzending naar België en de collectieve abonnementen veroorzaken, zullen opgevangen worden met de beschikbare financiële middelen. Dit betekent dat we in 1994 het abonnementsgeld nog niet verhogen. Wel dient U er rekening mee te houden dat het abonnementsgeld voor 1995 verhoogd zal worden.

Eerste lustrum Limburgs Schutterstijdschrift

Op 15 januari 1994 is het zover. In Cultureel Centrum Achterolmen te Maaseik vieren we het eerste lustrum van het Limburgs Schutterstijdschrift. Als abonnee op het tijdschrift treft U Uw uitnodiging in bijgevoegde enveloppe aan. Wilt U zo goed zijn om ons te laten weten of U komt door het insturen van de antwoordkaart. Inzenden vóór 31 december 1993.

Een uitgebreid programma-overzicht vindt U eveneens bijgevoegd.

Limburgse Schuttersagenda 1994

De besturen van de schutterijen, aangesloten bij de OLS-Federatie, worden verzocht vóór 1 februari 1994 opgave te doen van hun activiteiten in het schuttersseizoen 1994. De gegevens zullen opgenomen worden in de Limburgse Schuttersagenda 1994. Opgaves kunnen ingestuurd worden aan het redactie-adres.

Verlenging abonnement

Bij dit nummer treft U een acceptgiro/overschrijvingskaart aan om Uw abonnementsgeld voor het Limburgs Schutterstijdschrift over het jaar 1994 te voldoen. Voorkom onnodige vertraging en betaal Uw abonnementsgeld vóór 1 februari 1994.

Beëindiging van een abonnement kan geschieden door schriftelijke bekendstelling bij het redactie-adres vóór 31 december 1993.

Namens alle redactieleden en correspondenten van het Limburgs Schutterstijdschrift wens ik U veel leesplezier, prettige feestdagen en een gezond en succesvol 1994. Tot ziens op 15 januari 1994 in Maaseik.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer zal in **maart 1994** verschijnen. Inzenden van kopij en foto's tot uiterlijk **1 februari 1994** aan het redactie-adres.

Bij de voorpagina: Monseigneur Frans Wiertz brengt een toast uit op het Limburgse Schutterswezen. De borrel kreeg hij aangeboden door een van de vele marketentsters tijdens zijn inhuldiging op 25 september in Roermond.
Foto: Piet Jeurissen.

BISSCHOP WIERTZ IN ROERMOND INGEHAALD

Het Bisdom Roermond heeft sinds 25 september weer een nieuwe bisschop in de persoon van Monseigneur Frans Wiertz. In de maanden tussen de benoeming en de wijding van Mgr. Wiertz als 23e bisschop van het Bisdom Roermond, hadden velen reeds hun sympathie en ontvankelijkheid geuit tegenover de nieuwe bisschop. Maar dat de hartverwarmende ontvangst zo groots zou zijn, had zelfs de bisschop niet durven dromen.

Wie verwacht had dat het enthousiasme van de op de Markt agetreden leden van onze schutterijen door de voortdurende regenval bekoeld was, kwam bedrogen uit. Onze mensen bleven op hun plaats ondanks de aanhoudende regen, wind en kou. De aangeboden paraplu's werden geweigerd. 'Veer zeen sjötte en sjötte dragen geine paraplu!' was de kordate reactie van een schutter.

Het Limburgse Schutterswezen had in grote getale gevolg gegeven aan de uitnodiging voor de deelname. De opdracht voor het Limburgse Schutterswezen luidde: 'Formeer vanaf de kerkdeur tot aan de Marktstraat een erehaag'.

Fried Schrijvers: 'De opdracht klonk eenvoudig, maar waar haal je op een zaterdagmorgen zoveel schutters vandaan en wie moet dat alles betalen. In overleg met het bestuur van de OLS-Federatie hebben we daarom besloten om alleen delegaties uit te nodigen van schutterijen uit het Midden-Limburgse. De massale opkomst uit alle schuttersbonden heeft me werkelijk verrast. Deze massale opkomst geeft toch duidelijk aan dat onze schutterijen het als een plicht zien als zij de Kerk mogen helpen'.

Daar was de complete schutterij St. Sebastianus uit Heerlen. De schutterij die Deken Wiertz een week eerder uitgeleide had gedaan in Heerlen, zij vormde nu het eerste deel van de erehaag bij de kerk. Bisschop Wiertz herkende de schutterij uit zijn 'oude dekenaat' en nam zich alle tijd om met de schutters te praten.

Terwijl bisschop Wiertz op de foto ging met het koningspaar van St. Sebastianus-Heerlen, startte schutterij St. Michaël-Ool met de 50 saluutschoten ter ere van de nieuwe bisschop. Wij vroegen Jan van Heren waarom door zijn schutterij 50 saluutschoten werden afgegeven.

Jan: 'Dat we saluutschoten zouden afgeven bij deze inwijding was vanzelfsprekend, het getal 50 is gerelateerd aan de leeftijd van Mgr. Wiertz'.

Door de overweldigende belangstelling lag het organiserend comité bijna een uur achter op het geplande tijdschema. Er was geen doorkomen aan voor de bisschop, want toen hij zijn voetocht wilde vervolgen, brachten vendelzwaaiers van schutterij St. Catharina-Stramproy een vendelgroet. Aan het einde van de vendelgroet stormden de persmusketen als wilden op de nieuwe bisschop en probeerden hem allerlei uitspraken te ontlokken. Bisschop Wiertz bleef echter zichzelf, had aandacht voor iedereen en alles en zo kreeg een grote delegatie marketentsters toch nog de gelegenheid om Mgr. Wiertz een borreltje aan te bieden voor onderweg.

Bisschop Wiertz, die het Limburgse Schutterswezen zeer goed kent, nam die gelegenheid te baat om een toast uit te brengen op het Limburgse Schutterswezen.

Het gezelschap wilde haar weg weer vervolgen; er was geen doorkomen aan. Het organiserend comité riep daarom de hulp in van de bielemannen. De bielemannen legden een kordon aan en drukten met hun bijlen de weg vrij voor de bisschop.

Ruim 300 leden van allerlei schutterijen vormden vervolgens de erehaag waartussen de bisschop met zijn gevolg zich een weg probeerde te banen naar de Marktstraat. Aangekomen bij de Marktstraat dankte Mgr. Wiertz de Limburgse schutters voor de grandioze en kleurrijke ontvangst. Mgr. Wiertz: 'Verpletterend, die mooie ontvangst van jullie'.

Nog was de taak van onze schutterijen niet ten einde, want de bielemannen moesten de weg blijven banen voor Mgr. Wiertz en zijn gevolg terwijl schutterij St. Sebastianus-Heerlen het blok compleet maakte.

Aangekomen bij de Oranjerie had schutterij St. Sebastianus-Heerlen het voorrecht om de receptie te openen. Daarna voegde de schutterij zich bij de andere Limburgse schutterijen op de Biggenmarkt waar nog lang werd nagepraat over deze kletsnatte maar prettige opdracht.

Wim Pijpers.

Bielemannen escorteren Mgr. Wiertz tijdens zijn intocht in Roermond op 25 september 1993.

Foto: Piet Jeurissen.

ONDERZOEKEN NAAR LOOD OP KLEIDUIVENSCHIETBANEN

– (Uit het Ministerie van V.R.O.M) – Door Luc Wolters

In het vorige nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift berichtte Wim Pijpers over 'Forschungsbericht 10701014', waarin de Duitse overheid (het Umweltbundesamt) onderzoek deed naar de loodbelasting op drie kleiduvenschietbanen.¹ Wim Pijpers stelde dat we er van uit mochten gaan dat onze milieu-ambtenaren op ministerieel niveau hun literatuur goed zouden bijhouden en bekend zouden zijn met het betreffende Forschungsbericht, waarin geconcludeerd werd dat na 60 jaar schieten noch een aantoonbare grondwaterbelasting, noch andere zwaarwegende verontreinigingen aangetroffen zijn.

Gedreven door een zekere nieuwsgierigheid, op welke basis de milieu-ambtenaren hun vizier richten op de schutterijen, bezochten wij de uitgebreide Bibliotheek van het Ministerie van Volkshuisvesting,

Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (V.R.O.M.). Er waren geen ministeriële of ambtelijke nota's of onderzoeksrapporten in te vinden, maar wel een uitvoerige verzameling van artikelen en boeken op VROM-gebied. Het gemelde Forschungsbericht kwam niet in het bestand voor (of was dit onderzoek gewoonweg niet bestemd voor bezoekers?). Maar in diverse tijdschriftartikelen wordt wel bericht van drie onderzoeken naar lood op kleiduvenschietbanen in de voormalige Bondsrepubliek, in Denemarken en in Nederland.

Gezien het feit dat de kleiduvenschietbanen enige verwantschap vertonen met de schootvelden voor de schutterijen lijkt het niet van weinig belang om er, gezien de huidige stand van zaken, enige aandacht aan te besteden.

Om in eigen land te beginnen, hier onderzochten ingenieurs van het bureau 'Oranjewoud BV' een kleiduvenschietbaan in het Friese Hemrik². Hun werkwijze is - naar het artikel te oordelen - simplistisch, ingenieurs onwaardig. Ze berekenen hoeveel patronen er verschoten zijn en vermenigvuldigen dat met de 90% lood per patroon hagel (van 32 gram zwaar). Allicht dat je dan tot hoge 'normoverschrijdende' loodwaarden komt. Verontreinigend is echter alleen dát percentage van het in de bodem terecht gekomen lood, dát op het moment van meting verweerd is en loodverbindingen heeft gevormd. En juist die verweringsproducten en -processen hadden gemeten moeten worden³ en in kaart worden gebracht.

Een volgend ietwat serieuzer onderzoek vond plaats in Denemarken.⁴ De landbouwniversiteit in Frederiksberg nam de afbraak van loden hagelkorrels op drie Deense schietterreinen onder de loep, ten einde een basis te vinden voor het voorbereiden van wettelijke maatregelen voor de milieubescherming. De alarmklok wordt geluid met alarmerende, maar beslist niet onomstreden cijfers. Zo zou binnen 6-13 jaar 5-17% van het metallisch lood omgezet worden in loodverbindingen. In deze berekening wordt echter een dubbele onzekerheid meeberekend, die exponentieel vergroot wordt (vermenigvuldiging van

geschatte cijfers geeft uiteindelijk zeer onbetrouwbare waarden; zie uitgebreider in noot).⁵ Wel maken de Denen aannemelijk, dat het verweringsproces sneller verloopt in in-cultuur-gebrachte grond, dan in natuurlijke bodem of in grasland. Dat meldt het eerder aangehaalde Forschungsbericht ook. De Deense onderzoekers gaan helaas voorbij aan het meten van de loodwaarden in dieper gelegen grond of in het nabije grondwater.

Het meeste vertrouwen schenkt ons het Duitse 'gründliche' onderzoek. Het werd uitgevoerd door de 'Landesanstalt für Umweltschutz Baden-Württemberg' en richt zich eveneens op drie kleiduvenschietbanen.⁶ (respectievelijk sinds 1975, 1959 en 1972 in gebruik, waarvan de eerste 't meest intensief gebruikt werd). De belangrijkste conclusies luiden: vooral in de bovenste 10 cm. kwamen veel looddeeltjes voor. Slechts in een paar bodemonsters van de vele bodemproeven werd een overschrijding van de Duitse grenswaarde van lood in de grond geconstateerd. Echter de auteur wijt deze overschrijding niet zozeer aan de gemeten verweringsproducten van het lood, maar wel aan het feit dat de onderzoekers soms niet in staat bleken de kleine, nog niet verweerde, looddeeltjes te scheiden van de te meten loodverbindingen, hetgeen bij meting tot een buitenproportioneel hoge waarde leidt. Het is beslist niet ondenkbaar, dat dit meetprobleem ook het Deense onderzoek parten heeft gespeeld. De Denen onderkennen dit probleem echter niet en aldus kunnen onbetrouwbare veel te hoge meetresultaten geconstateerd en verder berekend zijn.

Voorts concludeerden de Duitse onderzoekers, dat gewoonlijk onder de 20 cm. diepte geen uitzonderlijke loodwaarden werden vastgesteld. Ook in het dieper gelegen grondwater konden nergens uitzonderlijke hoge concentraties lood gelokaliseerd worden.

In de Nederlandse richtlijn voor loodbelasting op deze schietterreinen⁷ wordt op grond van enkele onderzoeksrapporten geconcludeerd, dat wanneer de bovengrond niet wordt bewerkt, het grondwater niet of nauwelijks is verontreinigd. De

loodconcentratie beperkt zich dan voornamelijk tot de bovenste laag van de bodem (van 0 tot 5 cm) en kan op den duur na tientallen of honderden jaren het grondwater bereiken.

Blijkbaar, aldus de Duitse auteur, wordt ondanks intensief schieten slechts een zeer klein deel van zware metalen afgescheiden uit het looddeeltje en door de bodemstructuur geadsorbeerd (= opgenomen). In het onderzoek waagt men zich niet aan voorspellingen. Dit enkel op metingen -die verantwoord worden- gebaseerde onderzoek door de milieubescherming van de deelstaat Baden-Württemberg blijkt bij nadere beschouwing 't meest solide, en wel vanwege de betrouwbare gecalculerde opzet ervan. Dat de resultaten hiervan ook voor de schietwijze van de schutterijen het meest gunstig uitvallen, is meegenomen. De wijze van beoordeling dient te zijn om eerst en vooral te kijken hoe betrouwbaar een onderzoek is uitgevoerd, pas daarna zijn de implicaties van de inhoud aan de orde.

Over de schietterreinen van de Limburgse schutterijen zijn bij het Ministerie van VROM geen gegevens te ontdekken. Bij deze categorie zijn grotere kogels in het geding, die dus slechts uiterst langzaam enigszins verweren. Bovendien loont het de moeite deze kogels na gebruik in te zamelen. Dit houdt in dat wij naast de overeenkomsten met de kleiduvenschietbanen toch met een eigen problematiek te maken hebben, die ten volle een eigen onderzoek daarnaar rechtvaardigt, zoals dit door de OLS-Federatie wordt voorgestaan. Mogen de resultaten daarvan tot een acceptabele oplossing voor het Ministerie van VROM en de schutterijen leiden.

Noten:

1. Limburgs Schutterstijdschrift, nr. 20, pag. 2-3; september 1993.
2. Fenneke Wierenga, 'Ingenieursbureau Oranjewoud onderzoekt kleiduvenschietbanen'. in Milieu-techniek. jg. 3, nr. 12. (dec. 1986), 70-71.
3. Deze metingen schijnen overigens wel verricht te zijn, blijkens de Richtlijn voor de belasting van de bodem op en nabij kleiduvenschietbanen door lood. Ministerie van VROM (1986), 12-14, 22. De Richtlijn maakt gebruik van diverse onderzoeksrapporten. Wij kunnen ons hier enkel baseren op de gepubliceerde tijdschriftartikelen.
4. Søren Storgaard Jørgensen and Marta Willems, 'The Fate of Lead in Soils: The Transformation of Lead Pellets in Shoot-

ing-Range Soils.' in Ambio. vol. 16, nr. 1 (1987), 11-15.

5. De 6 tot 13 jaren gebruiken de Denen als gemiddelde ouderdom van de verschoten kogeltjes. Dit komt namelijk voor hen neer op de helft van de hoeveelheid jaren, die de betreffende schietbanen in gebruik zijn (twee banen waren 12 jaar in gebruik, één 26 jaar). De Deense onderzoekers wegen de resten van de gevonden looddeeltjes en om te weten te komen hoe zwaar deze hagelkorrels oorspronkelijk waren (bij het verschieten van hagel komen veel korrels van verschillende gewicht vrij) tracht men dit te berekenen m.b.v. de verweerde loodkorstlaag om de looddeeltjes. Dit is al een hoogst onzekere berekening. Uit het verschil in gewicht tussen het oorspronkelijke waarschijnlijke gewicht en het aangetroffen gewicht wordt van alle metingen samen

het gemiddelde gewichtverlies bepaald, in de periode van het gemiddeld aantal jaren dat de baan in gebruik is (6 of 13 jaar). Op grond van het procentuele gewichtverlies meet men vervolgens te kunnen berekenen hoeveel jaren het zou duren voordat de gehele hagelkorrel in loodverbindingen is omgezet.

- En die cijfers gaan vlug genoeg een eigen leven leiden, zonder dat nog met enige diepgang nagegaan wordt hoe betrouwbaar deze gegevens zijn. De Deense onderzoekers geven tenslotte toe dat het 'only very approximate values' zijn, waarden slechts zeer bij benadering.
6. R. Hahn, 'Bleibelastung von Boden und Grundwasser durch Wurftaubenschießanlagen.' in Wasser und Boden. jg 40, nr. 1 (januari 1988), 32-36.
 7. Richtlijn kleiduvenschietbanen. (1986), zie noot 3.; pag. 13-14.

AFSPRAAK IS AFSPRAAK

Zakelijke verbintenissen kunnen variëren van losse, vage afspraken tot duidelijke overeenkomsten waarin alle details zijn geregeld. Goede raad nummer één: beloof nooit meer dan U kunt waarmaken. Goede raad nummer twee: vraag de tegenpartij om duidelijkheid.

Nieuw Burgerlijk Wetboek

Het Nieuw Burgerlijk Wetboek (NBW) wordt ook wel eens het belangrijkste stuk wetgeving van deze eeuw genoemd. Verleden jaar werd een belangrijk deel daarvan van kracht. Het deel waarin het zaken- en verbintenissenrecht - de kern van ons vermogensrecht - wordt geregeld.

Onderbouwd met voorbeelden uit de praktijk zullen wij aandacht besteden aan een aantal aspecten van het NBW, die voor het Limburgse Schutterswezen van belang zijn.

Feest in Sjöttedörp

Schutterij St. Judocus uit Sjöttedörp bestond op 1 april 1993 300 jaar. De gehele schutterij was al twee jaar intensief bezig met de voorbereidingen. Het 300-jarig bestaansfeest beloofde een onvergetelijk feest te worden.

Het plaatselijke Damescomité had ook beloofd om de schutterij te helpen om zich in het nieuw te steken. En zo kon je in Sjöttedörp op maandagavond, woensdagavond en vrijdagavond een kanon afschieten zonder iemand te raken; iedereen was dan aan het kienen voor de schutterij. Elke zondag verkocht het Damescomité na de hoogmis het Damescomité na de hoogmis koffie met vlaai. Ook deze opbrengst ging naar St. Judocus.

Schutterij St. Judocus was trots op haar inwoners, want al op 1 november 1992 mocht de voorzitter een cheque in ontvangst nemen die voldeende was voor de uniformen en de muziekinstrumenten.

Nieuwe schutterij

In Bølkesdörp waren enkele enthousiastelingen er in geslaagd om de rustende schutterij St. Franciscus weer tot leven te brengen. Men had inmiddels 40 leden. Met een geleende buks werd er driftig geschoten en de resultaten waren bevredigend. De aansluiting bij de bond was geen probleem; voor het volgend seizoen was schutterij St. Franciscus al ingedeeld voor de bondsfeesten.

Nu de uniformen nog!

Het nog jonge bestuur van schutterij St. Franciscus wilde niet overhaast te werk gaan en deed daarom een oproep in 't Sjötteblad voor schuttersuniformen.

Omdat schutterij St. Judocus deze winter toch geen activiteiten op haar programma had, werd besloten om de uniformen tegen een 'vriendenprijs' over te dragen aan schutterij St. Franciscus.

Trots nam schutterij St. Franciscus de uniformen in ontvangst en bouwden ze om tot 'hun' eigen uniformen.

Schutterij St. Judocus

De nieuwe uniformen en het instrumentarium voor schutterij St. Judocus moesten ruim vóór 1 april afgeleverd zijn. Als het 300-jarig bestaansfeest gevierd zou worden, zou iedereen en alles er keurig netjes bij staan.

Het bestuur van schutterij St. Judocus had ook al leveranciers op het oog. Voor de uniformen werd zoals altijd een beroep gedaan op leverancier de Vaam. Omdat elke order zeker in deze tijden welkom is, zegde hij grif toe. "Komt in orde. Op 1 april zijn de uniformen geleverd". De maten voor de uniformen werden vervolgens opgemeten. De bestelling werd schriftelijk bevestigd. Bij Pupieter, de leverancier van de muziekinstrumenten, lag het moeilijker. Deze stelde zich voorzichtig op. Of dat wel allemaal in zo'n korte tijd zou lukken, betwijfelde hij. Maar goed hij zou zijn best doen.

Vreemd voorgevoel

Begin maart kreeg het bestuur van St. Judocus een vreemd voorgevoel. Over vier weken was het 300-jarig bestaansfeest, maar van de Vaam had men taal noch teken meer gehoord. Een telefoontje bracht duidelijkheid. "Wat vervelend toch", verweerde de Vaam zich. "Ik wist zelf ook niet beter dan dat de bestelling meteen de deur was uitgegaan. Een medewerker is vergeten de order te verwerken". De uniformen moesten nog besteld worden. Alle leden van schutterij St. Judocus waren witheet van woede. De voorzitter ondernam meteen actie.

Redder in nood

Pupieter was de redder in nood. Hoewel hij niets had beloofd, had Pupieter de instrumenten toevallig wel op tijd geleverd. En inderdaad, 'uitgerekend' bij Pupieter kon schutterij St. Judocus nu uniformen huren. Pupieter had de uniformen overgenomen van een harmonie. De kosten voor het wijzigen tot schuttersuniform en het chemisch reinigen moest schutterij St. Judocus zelf voor haar rekening nemen.

Verbintenis

Vertaald in juridische termen handelt het geschetste voorbeeld over het (niet) nakomen van verbintenissen. De ene partij levert de gewenste producten en de andere voldoet de koopsom. Zoals klanten soms treuzelen met betalen, komt het helaas ook voor dat leveranciers niet, niet tijdig of gebrekkig voldoen aan datgene waartoe zij zich hebben verbonden. We spreken hier van 'niet-nakoming van verbintenissen'. In het (Nieuw) Burgerlijk Wetboek (BW) is deze materie wezenlijk anders geregeld ten opzichte van het

oude BW. De term 'wanprestatie' is in de nieuwe wetgeving vervangen door 'toerekenbare tekortkoming'.

Opeisbaar

De wetgever verplicht de schuldenaar om de schade te vergoeden. Voorwaarde is dat het gaat om een 'toerekenbare niet-nakoming'. Wanneer beide partijen niets hebben bepaald, dan geldt de regel dat de prestatie onmiddellijk opeisbaar is. Men moet de betreffende partij, de debiteur, gezien de aard en omvang van het bedongene wel enige tijd geven om zijn prestatie te kunnen verrichten. Voorzover bekend geven leveranciers vaak indicaties af waarbinnen de overeengekomen prestatie zal worden geleverd. De zekerheid varieert dan van 'pakweg enkele weken' tot 'na de vakantie'. Hierin ontbreekt iedere aanwijzing van een harde tijdlimiet, een concrete termijn. In de praktijk hanteert men echter ook vastomlijnde bepalingen met daarin een concrete termijn waarbinnen de prestatie moet zijn nagekomen. In dit voorbeeld hebben schutterij St. Judocus en De Vaam daarover concrete afspraken gemaakt. Dat wil zeggen, de uniformen moeten vóór 1 april bij schutterij St. Judocus in Sjøttdörp geleverd zijn. De Vaam 'garandeert' dat de afspraak wordt nagekomen. Pupieter doet dat niet.

Fatale termijn

Anders dan in het oud BW wordt een concreet bepaalde termijn aangemerkt als zijnde 'fataal'. Door het opnemen van zo'n fatale termijn is schuldeiser schutterij St. Judocus niet langer wettelijk verplicht De Vaam schriftelijk te sommeren (aan te manen) zijn verplichtingen binnen redelijke termijn na te komen. Schutterij St. Judocus hoeft De Vaam niet 'in gebreke te stellen'. Deze termijn is immers op voorhand al vastgelegd. Het overschrijden van zo'n fatale termijn betekent dat De Vaam meteen 'in verzuim' komt en dat onze schutterij meteen actie kan ondernemen. Zij kan schadevergoeding vorderen om de huursom van de vervangende uniformen te verhalen. Tevens zou zij ontbinding van de overeenkomst kunnen vorderen en bijvoorbeeld de uniformen van Pupieter kunnen kopen (aanschaffen). Het verweer van De Vaam komt er op neer dat hij persoonlijk geen schuld heeft aan het uitblijven van de levering. Een werknemer heeft

immers de betreffende order laten liggen, oftewel er zou sprake zijn van 'overmacht'. De aanspraak op schadevergoeding wijst De Vaam om die reden af. De wetgever gaat in die redenatie niet meer mee. Volgens de nieuwe wet is de schuldenaar aansprakelijk voor hulppersonen, dus ook het personeel. Als deze bij de uitvoering van de verbintenis onjuist handelen of iets nalaten, gaat het beroep op overmacht niet op. De wet onderstreept hiermee een aloude wijsheid: afspraak is afspraak.

Verlenging

Ook bij het verlengen van een abonnement of lidmaatschap geldt: afspraak is afspraak. Wanneer U Uw abonnement op bijvoorbeeld een tijdschrift niet tijdig schriftelijk opzegt, dan mag de uitgever aannemen dat U Uw abonnement met een jaar verlengd wenst te zien. Kosten, die de uitgever moet maken om U er aan te herinneren dat U Uw abonnementsgeld nog niet betaald heeft, mogen in rekening worden gebracht van de abonnee. De doorgaans gehanteerde opzegtermijn bij een tijdschrift bedraagt 3 maanden.

Advies

Indien Uw schutterij in een situatie komt te verkeren als boven omschreven is het verstandig om Uw belangen te laten behartigen door een advocaat. Zie elders in de advertenties.

Wim Pijpers.

WAARSCHUWING I

Tijdens het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1993 in Schaesberg maakte de voorzitter van de organiserende vereniging bekend dat alle materiaalwagens gecontroleerd zouden worden op zaken die ten onrechte meegenomen waren van het feestterrein. Dat de aankondiging van Peter Berben geen lose kreet was, bleek toen in maar liefst vier materiaalwagens complete tafels, stoelen, parasols en glazen werden aangetroffen die afkomstig waren van het ZLF-feestterrein. De namen van de desbetreffende schutterijen zijn bekend en behoeven hier nu nog niet herhaald te worden. Wie de schoen past, trekke hem aan ...

Terug in de tijd

DE GESCHIEDENIS VAN HET OUD-LIMBURGS SCHUTTERSFEEST (4)

In een eerder artikel over de geschiedenis van het OLS zei ik reeds dat er geen vaste datum of tijdstip was om een dergelijk schuttersfeest te organiseren. Vond de voorloper van het OLS in 1903 nog plaats op Tweede Pinksterdag, in deze aflevering van het Groot Internationaal Schuttersfeest 1904 in Haelen zien we dat men aanvankelijk ook koos voor Tweede Pinksterdag. De organiserende schutterij had respect voor de Limburgse Katholieke dag 1904 (eveneens georganiseerd op Tweede Pinksterdag) en verplaatste men het schuttersfeest naar zondag 26 juni.

Ondanks het feit dat er reeds diverse bekendmakingen en advertenties verschenen met de datum 26 juni, vond het bestuur van schutterij St. Anna-Haelen het bij nader inzien wenselijker om het Groot Internationaal Schuttersfeest 1904 te houden op St. Petrus en Paulus (29 juni).

Verklaring van de gebruikte afkortingen: NK betekent Nieuwe Koevliet, MR betekent Maas & Roerboerde en KW betekent Kanton Weert.

MR 3-6-1903 NUNHEM

Maandag (Pinkstermaandag 29/5) had alhier het groot schuttersfeest plaats.

De uitslag van den wedstrijd was als volgt (verkorte weergave verslag):

- 1e prijs Haelen, met 9 p.;
- 2e prijs Stevensweert, met 9 p.;
- 3e prijs Stevensweert, met 8 p.;
- 4e prijs Buggenum, met 8 p.;
- 5e prijs Haelen, met 8 p.

NK 16-1-1904 HAELEN

Onze schutterij St. Anna, die het vorige jaar te Nunhem den eersten prijs mocht behalen, zal dientengevolge dit jaar een groot internationaal schuttersfeest organiseren. Zoals men weet, wordt op Pinkstermaandag de Limburgsche Katholieke dag gehouden, en 't zou bepaald jammer wezen, dat voortaan op genoemde datum festiviteiten of andere feestigheden gehouden werden.

De schutterij St. Anna alhier heeft het goede voorbeeld gegeven. Op verzoek en op aanraden der plaatselijke autoriteiten heeft St. Anna

besloten het schuttersfeest te houden op Zondag 26 Juni e.k. Binnenkort zullen uitvoerige circulaire verschijnen.

NK 16-1-1904 + 23-1-1904 + 30-1-1904 advertentie nr 7024; onderstaand.

HAELEN.

Groot Intern. Schuttersfeest

op ZONDAG 26 JUNI.

7024

NK 17-3-1904 HAELEN

Uitgebreid verslag van de begrafenis van burgemeester P. Verheggen. Met in de begrafenisstoet o.a. de schutterijen St. Anna en St. Agatha.

NK 29-3-1904 + KW 2-4-1904

Op de algemeene vergadering deze week door de schutterij St. Anna gehouden, werd besloten om het schuttersfeest te houden op St. Petrus en Paulus, 29 Juni aanst. De zangvereniging zal alsdan een groot feestconcert organiseren.

HAELEN.

GROOT

Internationaal Schuttersfeest,

op 29 JUNI a. s.

(St. Petrus en Paulus) 7598

NK 29-3-1904 + 2-4-1904 + 9-4-1904 advertentie nr 7598.

MR 2-4-1904 BOUCOUL

In de laatst gehouden vergadering onzer schutterij werd met algemeene stemmen besloten tot deelname aan het te Haelen op 29 Juni a.s. te houden groot internationaal schuttersfeest.

De advertenties

zijn afgedrukt op 80%

van de ware grootte.

NK 30-4-1904 advertentie nr 7774; onderstaand.

HAELEN.

Groot intern. Schuttersfeest

op St Petrus en Paulus,

29 Juni. 7774

NK 11-6-1904 HAELEN

Het schuttersfeest op 29 Juni a.s. belooft heel wat; tenminste, niet minder dan 41 schutterijen hebben zich aangemeld van heinde en ver. En als men weet, dat 't feest zal plaats hebben in de lommerrijke tuinen van het kasteel Aldengoor, hiervoor bereidwillig afgestaan door den Hoog Welgeb. Heer Baron von Weichs, en eenige der beste vereenigingen uit den omtrek hunne deelneming aan het concert hebben toegezegd, dan mag men gerust verwachten, dat St. Peter- en Paulusdag een ware feestdag voor Haelen zal zijn.

NK 11-6-1904 + NK 25-6-1904 advertentie nr 8084; onderstaand.

HAELEN.

Groot Internationaal Schuttersfeest

met **CONCERT,**

op 29 Juni a. s.

8084

NK 25-6-1904

Het schuttersfeest met concert op a.s. Woensdag belooft schitterend te zullen worden. Ieder zet zijn beste beentje voor, om het den talrijk te verwachten bezoekers zoo aangenaam mogelijk te maken. "Alle hens aan dek" was de leuze en Haelen zal wederom eens toonen, dat het de kunst van feestvieren verstaat. trouwens, waar autoriteiten en inwoners samenwerken, om iets tot stand te brengen, daar kan de uitslag niet twijfelachtig zijn. De medailles, voor de prijzen bestemd of vervaardigd in de ateliers des heren Alard te Maastricht, zijn bij den heer M. Gorissen ter bezichtiging uitgestald en zijn in één woord prachtig te noemen.

NK 25-6-1904 ECHT

De schutterijen "St. Landricus" en "Prins Hendrik" alhier zullen a.s. Woensdag, feestdag van St. Petrus en Paulus, deelnemen aan het Internationaal Schuttersfeest te Haelen, te geven door de schutterij St. Anna aldaar.

GROOT	
Internationaal Schuttersfeest,	
te HAELEN,	
OP WOENSDAG 29 JUNI a.s.	
Tevens Feestconcert,	
<small>te geven door de fanfares van Roggel en Baerem, en de zangverenigingen van Haelen, Buggenom, Horn en Swaimen.</small>	
<small>Buffet: wijn en bier.</small>	<small>Entrée 20 cent.</small>
<small>8160</small>	<small>DE COMMISSIE.</small>

NK 25-6-1904 advertentie nr 8160

NK 25-6-1904 ALTWEERT

Woensdag 29 dezer, feest van St. Petrus en Paulus, zal bij gelegenheid der kermis op ons gehucht door de leden onzer schutterij St. Antonius het jaarlijksche koningsvogelschieten plaats hebben.

MR 27-6-1904 BOUCOUL

Onze schutterij zal op Woensdag 29 Juni a.s. mededingen aan het concours te Haelen. Hopen we dat ze gelauwerd uit het strijdperk mogen treden.

NK 28-6-1904 WESSEM

Naar wij vernemen, zullen ook onze beide schutterijen St. Joris en St. Medardus deelnemen aan het op Woensdag (St. Petrus en Paulus) te houden Internationale schuttersfeest te Haelen.

NK 2-7-1904 + 9-7-1904 advertentie nr 8181; onderstaand

SCHUTTERIJ „ST. ANNA,”	
HAELEN.	
Kavelen om het Eerekruis,	
<small>bij H. MAESSEN Haelen, op Zondag 17 Juli, 5 uur; tot dien datum en dat uur is nog gelegenheid om te schieten voor de medaille, geschonken door den Edelachtb. heer Burgemeester.</small>	
<small>8181</small>	<small>DE COMMISSIE.</small>

Foto's van boven naar beneden: Bovenkant medaille, voor- en achterzijde van de medaille die schutterij St. Servatius-Nunhem won tijdens het Groot Internationaal Schuttersfeest op 29 juni 1904 in Haelen + detailopname inscriptie op de achterzijde van de medaille.

NK 2-7-1904 HAELEN

Verslag Groot Internationaal Schuttersfeest (zie LS nr 19, pag. 5).

NK 16-7-1904 HAELEN

Zondag 17 Juli a.s. zal de zangvereniging St. Caecilia een buitenconcert geven bij den heer Maessen, bij liefhebbers van schieten en van goed bier bekend onder de naam van "Bisschop".

Dit concert wordt gegeven t.g.v. het kavelen om het eerekruis van het schuttersfeest van St. Petrus en Paulusdag II. Tevens zal dien dag de medaille verschoten worden, geschonken door den Edelachtbare Heer Aquarius.

NB Aangezien nr 82 (16 juli 1904) van de Nieuwe Koerier ontbreekt, kon niet achterhaald worden waarom het geplande kavelen om het eerekruis niet plaatsvond op 17 juli (zie advertentie nr 8181) maar wel op zondag 24 juli.

NK 26-7-1904

Zondag jl was er wederom feest in Haelen bij den heer Maessen nl werd het eerekruis en de gouden medaille, geschonken door den edelachtbare heer Burgemeester, verschoten, "het staartje van ons schitterend geslaagd schuttersfeest".

Het publiek: "Kijklustigen en liefhebbers van schieten" was zeer talrijk opgekomen en de wedstrijd was zeer geanimeerd. De Heer Puts van Melick, tusschen twee haakjes, een kranig schutter, wist na harden kamp het eerekruis te verwerven, terwijl de heer Sniijders van Buggenom de gouden medaille van den heer burgemeester veroverde. Onder een flinke toespraak werd den overwinnaars de respectievelijke eere-teekens door den edelachtbare heer burgemeester op de borst gespeld. Een eeresaluut aan de zangvereniging die wederom op haar post was, om dit feest op te luisteren. menig mooi stukje werd ten gehore gebracht; kortom we hadden een gezellige namiddag. Hiermede is het schuttersfeest geëindigd en Haelen heeft wederom getoond, dat het de kunst van feestvieren verstaat.

Wim Pijpers.

Langs deze weg roep ik U op om foto's etc in te sturen van de voorlopers van het OLS om aan deze feesten nog meer eer te kunnen bewijzen.

SEBASTIAAN IN HET LIMBURGS MUSEUM

Tot 9 januari is in museum Het Markiezenhof te Bergen Op Zoom en daarna van 23 januari tot en met 15 mei in het Limburgs Museum (voorheen het Goltziusmuseum en het Limburgs Volkskundig Centrum) te Venlo de tentoonstelling 'Sebastiaan, martelaar of mythe' te bezichtigen. Wie de tentoonstelling daarna nog wil bezichtigen kan nog terecht van 28 mei tot en met 17 juli in het Haags Historisch Museum.

Gedurende de tentoonstelling wordt een speciaal lezingenprogramma verzorgd. Het programma kan worden opgevraagd bij het museum.

Aangezien veel van onze schutterijen en de H. Sebastianus als patroonheilige hebben, vestigen wij in dit artikel Uw aandacht voor deze grootschalige expositie. Voor verdere afbeeldingen zie LS nr 6 pag. 9 en 16, LS nr 10 pag. 16 en LS nr 12 pag. 25.

De legende van Sebastiaan

Sebastiaan is een christelijke heilige die aan het einde van de derde eeuw de marteldood stierf. Volgens de legende is hij afkomstig uit Milaan. Hij was officier in het Romeinse leger en behoorde tot de Pretoriaanse garde, de lijfwacht van keizer Diocletianus (284-305).

Sebastiaan hield zijn geloof geheim, niet omdat hij bang was voor de marteldood, maar omdat hij vanuit zijn vooraanstaande positie andere christenen wilde steunen. Hij slaagt er in een groot aantal mensen te bekeren tot het christendom waarbij de nodige wonderen vericht worden.

Wanneer uiteindelijk ontdekt wordt dat Sebastiaan christen is, geeft de keizer opdracht hem vast te binden en met pijlen te doorboren. Irene, de weduwe van de martelaar Castulus, ontdekt dat Sebastiaan niet dood is. Zij neemt hem mee naar huis en verzorgt zijn wonden.

Na zijn genezing gaat Sebastiaan weer naar Diocletianus om hem zijn wreedheden tegenover de christenen te verwijten. Daarop wordt hij gegrepen, met knuppels doodgeslagen en in het Romeinse riool geworpen. Aan de heilige Lucina wordt echter in een droom geopenbaard waar het lijk van Sebastiaan zich bevindt en dat het begraven moet worden op de plek die men 'ad catacumbas' noemt. In de nacht begraaft Lucina Sebastiaan op de bewuste plek aan de Via Appia.

Foto van een perkamenten devotieprentje met de afbeelding van de H. Sebastianus van de hand van de 16e eeuwse Antwerpse graveur Gerard Donck. Uit de collectie van Mevr. I. Bergers, Baak.

Foto: Jules Plompen, Bergen Op Zoom.

Sebastiaan, martelaar en heilige

Al in de vroege middeleeuwen ontstaat er rond Sebastiaan een cultus. Hij wordt vereerd als christelijke martelaar, die gestorven is voor zijn geloof, maar vooral als pestheilige.

Hoewel Sebastiaan volgens de legende twee martelingen onderging, was het vooral de eerste, de marteling met pijlen, die tot de verbeelding sprak. Deze bezorgde hem zijn attribuut: de pijlen. Deze pijlen, van oudsher symbool van onheil in het algemeen en van de pest in het bijzonder, maakten hem tot de belangrijkste pestpatroon van de middeleeuwen.

Vanaf zijn eerste succesvolle interventie tijdens een pestepidemie in Rome in 680 wordt Sebastiaan in heel West-Europa als beschermer tegen deze vreselijke ziekte aangeroepen.

Vanwege dezelfde pijlen werd hij ook gekozen tot beschermheilige van veel schutterijen en schuttersgilden. De combinatie van gildeschutspatroon en pestheilige leidt ertoe dat gildebroeders van aan hem gewijde gilden belast waren met het begraven van pestlijders.

Sebastiaan heeft altijd zeer tot de verbeelding gesproken. Dit blijkt onder meer uit het feit dat hij en zijn legende de inspiratiebron zijn

geweest voor talloze kunstenaars in Europa vanaf de middeleeuwen tot heden.

De tentoonstelling

De tentoonstelling 'Sebastiaan, martelaar of mythe' beperkt zich tot het Nederlandstalige gebied, maar belicht de figuur van Sebastiaan vanuit diverse invalshoeken. Zo wordt onder meer aandacht besteed aan de ontwikkeling van de legende, aan het ontstaan van de verering als pestheilige en aan de achtergronden van het schutspatroonschap.

In het Nederlandstalige gebied zijn veel schutterijen en schuttersgilden die Sebastiaan als patroon hebben (117 in de provincie Limburg, 23 in de provincie Noord-Brabant en 45 in Vlaams België) en die de beschikking hebben over een keur aan gildezilver en -objecten. Ook zijn zeven Nederlandse parochies aan deze heilige gewijd. Deze zijn in het bezit van een groot aantal religieuze objecten die met hem verbonden zijn.

Daarnaast wordt ook uitvoerig de rol van Sebastiaan in de kunsten verbeeld, waarbij aandacht wordt besteed aan de schilder- en beeldhouwkunst vanaf de vijftiende eeuw tot heden.

De publicatie

Bij de tentoonstelling behoort een uitvoerige publicatie^{*)}, waaraan auteurs uit Nederland en België (o.a. Dr. E. van Autenboer), afkomstig uit verschillende disciplines hun medewerking hebben verleend. De catalogus volgt de opzet van de tentoonstelling en geeft daarnaast nog extra informatie. Het boek bevat artikelen over de legende, de verering van de heilige in De Nederlanden, maar ook in Rome en over de geschiedenis van de Nederlandse en Vlaamse gilden. Bovendien wordt niet alleen stilgestaan bij de iconografische traditie in de beeldende kunsten, maar wordt ook dieper ingegaan op het Sebastiaansthema in de literatuur, in de film en in de hedendaagse kunst en cultuur.

^{*)} De catalogus is verschenen bij Waanders Uitgevers, Zwolle. Nederlandstalig, 21,5 x 28 cm, 192 pagina's, genaaid, gebrocheerd met 45 kleuren en 155 zwart-wit foto's en is verkrijgbaar in het museum en in de boekhandel. De prijs bedraagt f 65,00. Bestelnummer ISBN 90 6630 425 1.

“LA CANTINIÈRE DU RÉGIMENT” (2)

Door: Adriaan Voskamp - Den Haag

Met illustraties van de auteur, tenzij anders is vermeld.

Moedertje

Verwant aan de kostumering van de marketentster van het Korps Jagers was die van “ons moedertje”, tijdens de Mobilisatie in Noord-Brabant (afb. A).

afb. A: Naar een geaquarelleerde pentekening van Jhr. Mr. D.T. Gevers van Endegeest: *Ons Moedertje in de Dronken Engel te Drunen, 5 december 1832. Zuidhollandse Schutterij. Witte cornet, witte kraag, witte halsdoek en wit schort.*

Moedertje droeg namelijk net zo'n witte kraag met een diagonaal gevouwen witte halsdoek daar omheen. Ook haar schort was wit. Binnenshuis had zij geen hoed op, maar wel een witte cornet, waarvan de geplooidde strook haar gezicht omsloot als een luifel. De bodem van de cornet was enigszins omhoog gewerkt, zoals ook veel kapsels in die tijd.

Jhr. Mr. D.F. Gevers van Endegeest tekende haar in 1832 en schreef in zijn aantekeningen dat zij was ingeschreven als marketentster bij de 5e Compagnie van het Bataljon Haagse Schutterij. “Iedere Compagnie had zulk een marketentster. Zij hadden uniforme kleding, en marcheerden altijd vooruit; bij de halten alleen konden zij bij de troep komen”. Zijn pentekeningen en aquarellen worden bewaard in de Atlas van Stolk in Rotterdam en zijn voorzien van schriftelijke toelichting.

Ook de tekeningen van J. Hoyink van Papendrecht (naar schetsen van P. van Loon) van vrouwen der Utrechtse Mobiele Schutterij, 1e Bataljon, 2e Compagnie, 1830-1834, geven dezelfde samenstelling en belijning der kostuums weer (afb. B).

Onder de luifel van de hoed is een witte strook zichtbaar, die waarschijnlijk aan de cornet was bevestigd. Onderaan de tekening onderscheiden we nog variaties op het model hoed.

Nu we gezien hebben hoe de basis van hun kostumering was gelegd, lijkt het me een geschikt moment om na te gaan om wat voor soort vrouwen het ging, en waaruit hun werkzaamheden zoal bestonden, alvorens verder te gaan met het kostuumhistorisch overzicht.

Maatschappelijke status

Boze tongen beweren soms dat deze vrouwen zich wel geprostitueerd hebben, maar dat lijkt erg onwaarschijnlijk. Ten eerste waren zij allemaal “gehuwd aan de korporaal of soldaat”, en in de gevallen die ik tegenkwam, waren hun echtgenoten hoger in rang dan een gewoon soldaat. Zo was Ons Moedertje de vrouw van “Serjeant Schoemaker” Berenbach.

Een korporaal-wasbaas bij het oude Regiment Grenadiers en Jagers diende gehuwd te zijn. Toen Koning Willem III tijdens een inspectie op de chambree onder de indruk raakte van de reusachtige gestalte van een zekere Durkema, liet Zijne Majesteit hem benoemen tot korporaal-wasbaas. Dat betekende echter, dat Durkema zich genoodzaakt zag spoorwegs een bruid te zoeken; hij vond de 19-jarige Huberdina Minheere (in 1859 geboren) bereid met hem te trouwen, waardoor zij als vanzelfsprekend de draagster van het vaatje werd¹⁾.

Na hun trouwerij nam het jonge paar zijn intrek in de kazerne, waar ook de eerste kinderen werden geboren. Na het overlijden van Durkema bleef Huberdina het regiment trouw als reserve-marketentster van de 1e Compagnie, 5e Bataljon. Mevrouw L. Veer-van Deem uit Amersfoort (geboren in 1867) marcheerde tussen de soldaten in.

afb. B: Tekeningen van J. Hoyink van Papendrecht naar schets van P. van Loon: *Utrechtse Mobiele Schutterij, 1e bataljon, 2e compagnie, tijdens de mobilisatie in Noord-Brabant 1830-1834.*

“Als we waren ingekwartierd op een boerderij, moesten de mannen in het stro slapen. Alleen de dokter en ik kregen ieder een apart kamertje. 's Morgens moest ik wakker. Dan riep ik heel hard: ‘Opstaan jongens, 't is tijd!’”

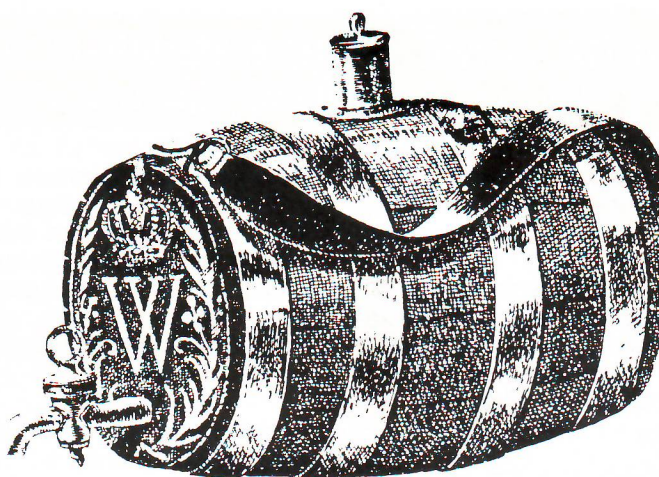
Als getrouwde vrouw bemoeierde zij haar jongens. “Nooit werd er één onvertogen woord tegen mij gezegd. De jongens spraken me altijd aan met ‘juffrouw’. Vroeger waren alleen de vrouw van de kap'tein en de luitenant ‘mevrouw’”.

In de kazerne, waar mevrouw Veer haar woning had, was zij gewoon huisvrouw. Haar man was als korporaal-schoenmaker in dienst²⁾.

Werkzaamheden

Zoals in twee besluiten was vastgelegd, waren deze vrouwen aangesteld tot het wassen van het linnengoed der manschappen. Daarbij kwam nog het meelopen op lange dagmarsen met een vaatje van 5 of 10 liter brandewijn aan de schouder en dikwijls een beugeltas met cognac voor de officieren, hetgeen uiteraard een zeer vermoeiende bezigheid was, mede omdat de tocht lang niet altijd over gebaande en bestrate wegen werd uitgestippeld.

Op warme dagen werd er door de mannen tijdens oefeningen te velde dusdanig gedronken, dat de wasvrouw maar moest zien haar vaatje regelmatig in de dichtsbijzijnde herberg gevuld te krijgen. En op koude dagen evenzo.

Bron: *Legerkoerier* 1-1-1957.

In de *Legerkoerier* van 1 januari 1957 wordt verteld van een oud, verweerd marketentstervaatje met het opschrift: "8ste Regiment Infanterie, waschvrouw Lindeboom, 3e Bataljon, 2e Compagnie". Tussen de nodige krulversieringen prijkte dan nog de gekroonde letter W³⁾.

Een zekere Zwarte Anna in Den Haag, die ook was getrouwd met een korporaal-wasbaas, vertelde dat de eigenlijke verdienste in de was zat, waar ze haar man steeds flink bij hielp, onder het zingen van soldatenliedjes, maar dat ze daarnaast nog een handeltje dreef in schrijfpapier en likken boter. Met groot verlof had ze maar 75 van haar jongens over. "Dan kocht ik vis, die ik op zolder van de kazerne ging bakken. Daarmee ging ik bij de soldaten venten. En dat ging ook.....⁴⁾".

In de kazerne werd de drankvoorziening overgenomen door de tap-
per.

Bij de veldoefeningen waren de vrouwen bij officiële gelegenheden, zoals belangrijke inspecties, als marketentster present. Dan kwam de uniformjapon uit de kast, deden zij hun witte schort aan, zetten hun hoedje met veren op en gordden zij hun vaatje om.

Pagodemouwen en cilinderhoed, 1850-1860

De tijd stond niet stil en de mode ook niet, zo ook niet de modieuze invloed op de kleding der wasvrouwen. Een anonieme illustratie bij een artikel in *De Hollandse Revue*⁵⁾, laat ons een marketentster zien met zogenaamde 'pagodemouwen', die mode waren tussen 1850 en 1860. Die mouwen zijn glad aan het bovenlijf gezet, maar lopen klokkend naar onder toe uit en daaronder is dan een

losse witte ondermouw of de mouw van het hemd te zien, die aan de pols is samengeplooid (afb. C, midden). Zowel de afgebeelde wasvrouw als de twee modieuze dames rechts van haar hebben zulke mouwen.

Intussen zijn de rokken langer geworden, maar niet voor de vrouw in werkdracht, wier beroep die belemmering in haar bewegingen niet toestond.

afb. C: v.l.n.r.: Modieus amazonekleed, 1831, met cilindrische hoed. Marketentster naar een anonieme illustratie bij het verhaal "De laatste der marketentsters" van H. Bonsma in "De Hollandsche Revue". Kostuum 1850-1860, cilindrische hoed en pagodemouwen, wit kapje en drie rijen metalen knopen. Voetvrije, ruime rok. Modieuze dameskleding, 1853 en 1850, met pagodemouwen en losse ondermouwen.

Waarschijnlijk was deze vrouw linkshandig, omdat zij haar tonnetje op de rechterheup droeg in plaats van links. De cilindrische hoed, evenals de kraag met revers en de gestrikte halsdoek, voor amazones van het herenkostuum was overgenomen (afb. C, links), werd klaarblijkelijk door de vrouwen in het leger aanvaard, nu niet met een elegante sluijer getooid, maar met een verenbos, die sprekend op een plumeau lijkt. Daaronder zit een kapje, dat het voorhoofd vrijlaat en de kruin en de oren bedekt, afgezet met ruches, zoals b.v. Florence Nightingale ongeveer tezelfder tijd droeg (afb. D).

afb. D: Miss Florence Nightingale ca. 1854.

Aan de achterzijde van de hoed hing een lint af, dat onder de kin gestrikt kon worden. De opstaande militaire kraag is hier losgeknoopt, zodat de halsafwerking van het witte hemd zichtbaar wordt.

Het aantal kleine bolvormige metalen knopen op de borstpartij is uitgebreid met één rij middenvoor. De drie rijen knopen van metaal mogen we wel typisch militair noemen. In het Legermuseum te Delft wordt een mouwvest voor mannen van geel laken met kopmouwen bewaard, dat eenzelfde knoopsluiting en garnering heeft (zie ook afb B, L.S. nummer 20, pagina 5).

(Wordt vervolgd).

Noten:

- 1) 'De laatste der marketentsters, hoe Luberdina draagster van het vaatje werd'. In: De Hollandsche Revue 34 (1929) pag. 746.
- 2) 'De laatste marketentster'. In: De Legerkoerier 4 (1954), nr 5.
- 3) 'Op de vliering lag een verweerd marketentstervaatje'. In: De legerkoerier 7 (1957) nr. 1.
- 4) 'Zwarte Anna, de laatste marketentster in ons land'. In: De Vrijheid (1957) nr. 4.
- 5) Zie noot 1.

ZUID-LIMBURGS FEDERATIEFEEST 1993

Zondag 1 augustus was een dag waar de leden van schutterij St. Hubertus-Schaesberg met spanning naar uitkeken. Zouden de weergoden nu eens eindelijk mee willen werken?

Vrijdagavond, tijdens het optreden van B.Z.N., zag het er niet naar uit. De regen kwam in bakken naar beneden. Overigens kon dit het aanwezige publiek niet deren want er heerste een geweldige stemming in de feesttent.

Zaterdagavond steeg de hoop op beter weer, doordat de opklaringen steeds breder werden. De festiviteiten werden 's avonds ingezet met een plechtige Eucharistieviering, voorgedaan door OLS-moderator Mgr. René Maessen en geassisteerd door deken Th. van Galen. Voor de muzikale opluistering werd zorggedragen door het ensemble Consorcio Manuel Garcia en uiteraard door onze drumband.

Zondag; niet te geloven, stralend weer, slechts enkele stapelwolken aan de hemel.

In het openingswoord van het ZLF-1993 benadrukte burgemeester Bert Janssen nog eens de waarde van dit feest. Hij stelde dat men bij een schuttersfeest aan de elementen folklore, traditie en vriendschap niet voorbij kán gaan. Hierna volgden kamerschoten en een toespraak door de voorzitter van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie, Jo Herffs. Ook hij ging in op de waarde van ons culturele erfgoed.

Klokslag 14.00 uur ging de optocht van start. De route werd omzoomd door het talrijk opgekomen publiek, waarvan velen na afloop van de optocht, het feestterrein kwamen bezoeken. In de feesttent zorgde het blaasorkest "De Dorsvlegels" voor de juiste stemming.

Als we nu terugkijken op het ZLF-1993, mogen we gerust stellen dat het een geslaagd en bovenal zonnig feest was. Het laatste heeft ongetwijfeld bijgedragen aan de goede stemming. Een feest waarvan overigens nog gezegd moet worden dat de organisatie geheel in eigen hand werd gehouden.

De voornaamste uitslagen:

Schietwedstrijd. Dat de kwaliteit op dit gebied nog steeds vooruit gaat, moge blijken uit het feit dat bij het invallen van de duisternis nog vier schutterijen in de strijd waren. Besloten werd de prijs broederlijk te verdelen onder St. Sebastianus-Margraten, St. Antonius-Slek Echt, St. Stephanus-Dieteren en St. Maternus-Wijlre.

Ereprijzen optocht. Beste houding St. Joseph-Buchten. Beste defilé St. Mauritius-Strucht.

Algemeen winnaar na de disciplines houding optocht, defilé en schieten werd St. Joseph-Buchten met 468 punten.

H.G.R. Verheijden,
St. Hubertus-Schaesberg.

Sponsoring van schuttersfeesten blijft een harde noodzaak.

DE SINT MARTINUSSCHUTTERSILDE(-N) VAN DILSEN (6e vervolg)

Zoals reeds gezegd in vorige bijdrage bleef de Sint Martinusschutterij van Dilsen-Dorp onactief tot in 1950. Het jaar tevoren werd de aloude broederschap heropgericht. In het nieuwe register dat aangelegd werd lezen we in verband met de heroprichting de volgende tekst:

Bij de val van de schutterij van Sint Martinus Dilsen-Dorp hield in 1929 (moet 1933 zijn) de schutterij van Dilsen-Dorp op met te bestaan, omdat de koning zich niet hield aan de voorgeschreven reglementen.

Martinus Jacobs bij wie in 1929 (lees 1933) het lokaal was, bewaarde al de voorwerpen van de maatschappij n.l. de vogel, koningsplaten, vlaggen, bijlen, sjerpen en banden ongeschonden tot in 1949 het jaar van de heroprichting.

BIJ DE HEROPRICHTING VAN DE SCHUTTERIJ SINT MARTINUS DILSEN-DORP

De oorzaak van de heroprichting van de schutterij Sint Martinus Dilsen-Dorp is de vooruitgang, de groei en de bloei die de schutterij van Sint Martinus Dilsen-Houtissen kende en hierdoor geprikkeld begon het schuttersbloed van de oude vazallen te bruisen in hun aderen. Van links en rechts wilden jonge mannen het proberen en het was de jeugdige Martin Prikken die de zware taak op zich nam en de naam van "Heroprichter" aanvaardde.

Van deur tot deur ging hij om leden aan te werven en het resultaat was werkelijk prachtig, want niet minder dan veertig leden lieten zich inschrijven waaronder tal van oude schutters.

De eerste vergadering werd gehouden op 11 juli 1949 in het lokaal bij Frans Jacobs. Er werd overgegaan tot de kiezing van een bestuur dat er uitzag als volgt:

*Jacobs Martinus, schuttenmeester
Janssen Pierre, onder-schuttenmeester
Jacobs Frans, schatbewaarder
Prikken Martin, commandant*

Het oude schuttersreglement van 1876 werd bovengehaald en voorgelezen, maar met goedkeuring van de meerderheid werd besloten het reglement te wijzigen en in andere vormen uit te drukken.

Art. 1. De leden van de schutterij zijn verplicht een jaarlijks lidgeld te betalen van vijftientig franken.

Art. 2. De leden van de schutterij zijn verplicht van op aankondiging zich te begeven naar het lokaal waar lezing zal gehouden worden van de dagorde.

Art. 3. De oversten en leden zullen allen in beste orde en kostuum moeten tegenwoordig zijn.

Art. 4. Ieder lid zal op 't eerste verzoek van de schuttenmeester, al zijn wapens, sjerpen, vaandels, trommel, staf en kostuum van de tamboer inleveren in handen van de schuttenmeester, die al de voorwerpen die eigendom zijn van de schutterij zorgvuldig zal bewaren.

Art. 5. De koning der schutterij is ook verplicht zich aan art. 4 te onderwerpen.

Art. 6. De Keizer zal aan alle voormelde artikelen vrijblijven.

Art. 7. Om Keizer te worden moet men drie achtereenvolgende jaren de vogel afschieten. Het bestuur van de schutterij is verplicht van de keizer een keizersplaat te kopen, bestaande uit een halve maan en drie kleine vogels. Deze plaat moet de naam van de keizer vermelden, alsook het jaartal en de naam der schutterij. Het bestuur is ook verplicht tot het aankopen van een sjeerp en een wandelstok. Dit alles blijft het eigendom van de Keizer.

Art. 8. De leden zijn verplicht al de voorwerpen van de schutterij die zij in hun bezit hebben met zorg te bewaren. Bij vernieling zijn zij verplicht de schade te betalen.

Art. 9. Wanneer een lid van de schutterij sterft, zijn de andere leden verplicht het stoffelijk overschot van het afgestorven lid te helpen besteden. Het bestuur van de schutterij is verplicht van jaarlijks een gezongen mis tot lafenis van de overleden schutters en dit op Kermismaandag. In deze mis moeten alle leden tegenwoordig zijn.

Art. 10. Indien de inkomsten van de maatschappij niet toereikend zijn om haar onkosten te dekken zullen

de leden zonder tegenspraak een rondgang houden.

Art. 11. Niemand heeft het recht om de voorwerpen van de schutterij die hij in bezit heeft of die hij gedragen heeft terug te eisen. Deze voorwerpen blijven aan de schutterij toebehoren. Bij overlijden of als men uit eigen wil van de schutterij afgaat zullen de voorwerpen aan de schuttenmeester afgeleverd worden. Deze voorwerpen zullen aan de opvolger overgegeven worden.

Aldus opgemaakt en goedgekeurd door het bestuur en leden van de schutterij Sint Martinus Dilsen Dorp de 1ste Augustus 1949

Het reglement uit 1876

REGLEMENT DER SCHUTTERIJ VAN St. MARTINUS TE DILSEN IN 'T JAAR 1876.

De Commissie, de Heere J: Mathijs Moors Presedent, J: Borgerhoff Burgemeester onder Presedent; J: Diris Gemeenteontvanger, secretaris Hermanus Grooten Koning.

De heere der Commissie hebben besloten met goedkeuring der meerderheid van de leden der schutterij van St. Martinus.

te Weten

Art. 1. De leden die deelmaaken van de schutterij volgens hier neven ingeschreeven zullen zich streng verplichten, van op bevel van de heer Presedent der schutterij op aankondiging der trommel, moeten begeven in den gewoone zaal waar lezing zal gegeven worden door de Heer Presedent van het geen zal gedaan worden.

Art. 2. De geene die aan ieder bevel niet zal gehoorzaamen, zal met eene boete gestraft worden van vijftientig centiemmen voor ieder maal zij zullen nalaatig zijn aan de bijeenroeping.

Art. 3. De overste en leden der sociéiteit zullen alle in de beste orde en tenu moeten tegenwoordig zijn aan alle bijeenroepingen op straf zooals onder Art. 2 bepaald is.

Art. 4. Een ieder die tot de sociéiteit der schutterij behoord zullen op

eerste verzoek van den Presedent gedaan, alle hunne wapens, echarpen, vaandels, concarde, floere trommelstaf en teneu van den tamboer metre moeten in leveren, in handen van den Presedent die zorgvuldig alle artikelen aan de schutters sociéteit toe behooren in bewaar houden.

Art. 5. De koning der schutterij van St. Martinus verplicht zich insgelijks te onderwerpen aan Art. 4.

Art. 6. De Keizer alleenlijk zal aan alle voormelde artiekels vrij blijven.

Art. 7. Niemand zal kunnen Keizer worden zonder drie achtereenvolgende maalen den vogel zal afgeschooten hebben, als dan verplichten zich de oversten en leden der schutterij voor het aankopen van eene halve maan en drie kleine vogeltjes van zilver, draagende de naam van de Keizer het jaartal en tot welke sociéteit hij behoort, als nog voor het aankopen van echarpe en wandelstok het geen alle den eigendom zal zijn van den Keizer.

Art. 8. De schutters van St. Martinus verplichten zich zoo dikwijls als iemand tot schutterij behoort komt te overlijden zijne overblijfsels ter aarde zullen helpen besteeden en jaarlijks eene zingende mis met orgel laten doen tot lafenis der zielen van de overledene schutters waar ieder zal moeten tegenwoordig zijn op straf onder Art twee geschreeven.

Art. 9. De inzaameling der boeten zal nauwkeurig ingevoerd worden door den Presedent of door secretaris en zullen dienen tot onderhoudskosten der schutterij, in geval de gelderen niet zouden toereikent zijn om de kosten en verteer te dekken zullen de schutters verplicht zijn zonder tegenspraak alle gedaane kosten kop voor kop moeten bijdragen en dit op nakermisdag in den gewoone zaal.

Art. 10. Niemand zal recht hebben om de voorwerpen die hij tans bezit of bijgedragen heeft aan de schutterij te kunnen terug eischen, deze voorwerpen zullen aan de schutterij blijve behoore, bij overlijden of uit eigen wil van de schutterij afgaan zullen hunne voorwerpen aan zijne opvolger overgegeven worden mits de waarde er van te betalen door den overneemer, en blijft ten voordeele der schutterij.

Eerste uittocht van de schutterij St. Martinus Dilsen-Dorp juni 1950.

Aldus opgemaakt en goedgekeurd door de Commissie en leden van het Broederschap van H. Martinus te Dilsen den 1ste Mei 1876.

De Commissie
De overste en leden.

Ledenlijst van de heropgerichte schutterij in 1949:

1. Jacobs Martinus, schuttenmeester
2. Janssen Pierre, 2e schuttenmeester
3. Prikken Martin, Commandant
4. Jacobs Frans, Schatbewaarder
5. Prikken Pierre, Vaandrig
6. Daamen Mathieu, Vaandrig
7. Lantin Pierre, Vaandrig
8. Prikken Hendrik, Bijdrager
9. Peeters Jan, Bijdrager
10. Prikken Albert, Tamboer
11. Daelmans Theodoor
12. Daamen Albert
13. Daamen Lambert
14. Lantin Jean
15. Coenen Theodoor
16. Peters Albert
17. Mantels Edmond
18. Janssen Jozef
19. Horsmans Jozef
20. Horsmans Albert
21. Martens John
22. Weytjens Henri
23. Smeets Albert
24. Janssen Henri
25. Jacobs Mathieu
26. Colson August
27. Gonnissen Martin
28. Thevissen Theodoor
29. Snejckers Henri
30. Janssen Hubert
31. Savelkoul's Mathieu
32. Boutsen André
33. Kees Mathieu
34. Jacobs Antoine

35. Knippenberg Jean
36. Paumen Jozef
37. Madam Noubours-Kees
38. Geelen Albert
39. Palmaers Theodoor
40. Palmaers Theodoor (zoon)

ERELEDEN IN 1949:

1. Zontrop André
2. Vogten Jaak café
3. Café Mimosa
4. Vrancken Renier café
5. Opdekamp Hubert café
6. Savelkoul's Mathieu Depothouder
7. Brouns Jean Groentenhandelaar
8. Lemmens Jean café
9. Moezen Jaak café

De eerste vogelschieting na de heroprichting vond plaats op kermis-maandag van de kleine kermis op de eerste zondag volgend op Sacramentsdag.

Het lukte toen Jef Paumen de vogel naar beneden te halen en werd zo de eerste koning van de sociéteit. We zien hem op bijgaande foto met schutterskrans, omringd door de overige leden die we herkennen van links naar rechts en van achter naar voor: Pierre Prikken, Pierre Janssen, Armand Vandewauw (tamboer), Mathieu Jacobs, Albert Daamen (bijdrager), John Martens, Jef Paumen (koning), Martinus Jacobs, Hubert Janssen (vaandeldrager), Martin Prikken (commandant), Pierre Lantin (bijdrager).

(t Vervolgt)

Joannes Daamen,
O.L. Vrouwestraat 38,
3668 Niel bij As.

WORDT HET LDS HET DAMES-OLS, OF ... ?

Voorgeschiedenis

Reeds in de tachtiger en negentiger jaren van de vorige eeuw zien we dat o.a. er al in Limbricht schuttersfeesten gehouden worden voor dames. Lang hield dit dames-schuttersfeest hier geen stand, want de mannen boden veel geld om voor de dames de vogel af te mogen schieten.

De sterke opkomst van de dames in de geleerden van onze schutterijen, zo'n 25 jaar geleden, moest vroeg of laat leiden tot een nieuwe versie van een schuttersfeest voor dames.

Piet Bergmans

Piet Bergmans, voorzitter van schutterij St. Agatha-Haelen, speelde al langer met de gedachte om voor de dames een eigen schuttersfeest te organiseren.

Goed onderbouwd bracht Piet zijn voorstel in bij zijn schutterij. Het voorstel werd met instemming begroet. Een rondvraag onder vrouwelijke schutters bevestigde dat er voor een damesschuttersfeest voldoende animo was. Zo ontstond het Eerste Limburgse Dames Schuttersfeest (LDS) in 1992, georganiseerd door schutterij St. Agatha uit Haelen. Om het LDS een degelijk fundament te geven, bepaalde schutterij St. Agatha bovendien dat de eerste drie LDS'n door schutterij St. Agatha georganiseerd zouden worden.

Nieuwtjes

Was het 1e LDS al een groot succes, voor het 2e LDS schreven maar liefst 99 damesdrietallen in, afkomstig van 36 schutterijen uit de beide Limburgen.

Door de grote deelname en de vele positieve reacties na het 1e LDS was Schutterij St. Agatha er van overtuigd dat er al een stevige basis was om het 3e LDS te laten organiseren door de winnaar van het 2e LDS.

Een ander nieuwtje tijdens het 2e LDS was het schieten om de titel van 'Koningin der beide Limburgen'. Aan deze laatste wedstrijd mochten alleen dames meeschieten die "regerend" koning waren.

Optocht

Parmantig trokken de dames door de straten van Haelen. Een tiental complete schutterijen vergezelde 'hun' dames. De overige dames moesten het met minder doen. Dit laatste was voor veel dames een teleurstelling. Immers de dames moeten steeds paraat zijn als hun schutterij uittrekt en nu er iets speciaals voor de dames wordt georganiseerd moesten ze het doen met de begeleiding van een vlag, een bordjesdrager of in het gunstigste geval ook nog met een of twee schutters.

Dames-OLS

Aanvankelijk corrigeerde men het begrip 'Dames-OLS' in: LDS, maar al snel bleek dat de verspreking 'Dames-OLS' algemeen spraakgebruik is geworden.

Of het Dames-OLS een lang leven beschoren is, is moeilijk te voorspellen. Als het aan de OLS-Federatie ligt wel. Wanneer echter de OLS-Federatie toestaat dat vrouwelijke schutters ook in de OLS-zestallen mogen meeschieten zal de behoefte aan een eigen Dames-OLS niet meer zo sterk zijn.

Naar schatting 5000 toeschouwers omzoomden de schuttersweide en genoten van het heerlijke weer en de schietprestaties van de dames. De dames schutters (of moeten we spreken van schutsters?) op hun beurt, stredden sportief en deden niet voor elkaar onder.

Toen de luxmeter onverbiddelijk het einde van deze zeer geslaagde en tot in de puntjes verzorgde schietdag aanwees, waren er nog 17 damesdrietallen in de strijd. Afgesproken werd dat zaterdag 25 september verder gekaveld zou worden. Het slechte weer belette het kavelen op 25 september en vond daarom plaats op 2 oktober onder ideale weersomstandigheden.

Riet Rietmeijer

Koningin der beide Limburgen

Na een korte, maar hevige strijd wist Riet Rietmeijer van schutterij St. Agatha-Haelen de plaat met de vogel erop naar beneden te halen en gaat zij de geschiedenis in als 'eerste Koningin der beide Limburgen'.

Kavelen

Ook op 2 oktober was het een drukte van belang. Elk damesteam wist zich gesteund door veel supporters en veel kijklustigen.

Na één kavelronde was het aantal drietallen al teruggebracht van 17 naar 6. De zenuwen hadden hun werk gedaan; de spanning was om te snijden.

De overblijvende 6 drietallen gaven elkaar niets cadeau. Het zou weer een lange strijd worden en daarom besloot de wedstrijdleiding om verder te gaan met 6 schoten per schutter.

In de slotfase bleven de drietallen over van de schutterijen St. Anna-Merum, St. Andreas-Melick en St. Urbanus-Maasniel.

Paniek ontstond even toen bij Merum een kogel de loop niet verliet. Er mocht opnieuw geschoten worden. Het mocht niet baten, want even later plaatste Merum zich op een welverdiende derde plaats.

Sneu was het pas echt voor de snel en verzekerd schietende dames uit Melick. Toen Annie Erdkamp onder de buks stond en haar derde schot afvuurde, verliet de kogel wel de loop, bereikte bijna de schiethark maar het ontbrak de kogel aan kracht om een punt weg te drukken. Een miniscuul klein onzichtbaar gaatje in de huls was er de oorzaak van dat er druk ontsnapte en de kogel te vroeg in het gras deed neerploffen.

De dames uit Maasniel (Els Aelmans, Johanna Hendriks en dochter Monica Smeets-Hendriks) lieten zich niet van de wijs brengen en maakten rustig de hele kavelronde af. Monica Smeets benutte de tijd tussen de kavelrondes om haar kind te verzorgen.

De winnaressen van het 2e LDS: v.l.n.r. Johanna Hendriks-Krüse, Monica Smeets-Hendriks en Els Aelmans-Frenken.

Uitspraak uit het kamp van schutterij St. Urbanus-Maasniel: "Wat wij sinds ons bestaan (1885) nog niet op een OLS presteerden, presteren onze dames nu al bij het tweede Dames-OLS".

Monica Smeets-Hendriks: "Tussen de kavelrondes door tijd nemen voor je kind".

OLS-allures

Na het winnende schot werden de drie dames van schutterij St. Urbanus-Maasniel uitgebreid gefeliciteerd.

Dat het LDS nu al de allures heeft van een echt OLS, bleek ook toen aan Frans van Eldijk (voorzitter van schutterij St. Urbanus-Maasniel) de officiële vraag werd gesteld of zijn schutterij bereid zou zijn om het 3e LDS te organiseren.

Frans van Eldijk: "Met alle plezier zullen wij het 3e LDS organiseren". Een ovatie werd zijn deel.

Uitslag

1. St. Urbanus-Maasniel
2. St. Andreas-Melick
3. St. Anna-Merum
4. St. Joseph-Koningsbosch
5. St. Michaël-Thorn
6. St. Martinus-Niel bij As
7. St. Agatha-Haelen
8. St. Martinus-Linne
9. St. Antonius-Nederweert
10. St. Sebastiaan-Huibrechtslille

Om de overwinning in de wacht te slepen hadden de dames van St. Urbanus-Maasniel elk maar liefst 87 schoten nodig (Op de eerste schietdag 15 schoten en op de tweede schietdag 72). Met het aantal van 87 bewezen de dames hun kwaliteit, want op het laatste OLS had men per schutter niet eens zoveel schoten nodig om winnaar van het OLS-1993 te worden!

Derde LDS-1994

Het 3e LDS zal gehouden worden op 18 september 1994 op de schietweide van schutterij St. Urbanus gelegen aan de Wirosingel in Maasniel-Roermond.

Wim Pijpers.

SCHUTTERS GILDEN IN HET ALOUDE HERTOGDOM BRABANT

Dit was het thema voor de 36ste Landdag van het Verbond voor Heemkunde te Beerse (provincie Antwerpen) op 4 en 5 september. Het bood ons de mogelijkheid om deze gilden beter te leren kennen en om te vergelijken met het Limburgse Schutterswezen.

Henri Vannoppen, voorzitter van het Verbond, gaf de inleidende lezing: **“Enkele aspecten van het heemkundig onderzoek rond de schuttersgilden in het oude hertogdom Brabant, speciaal in Vlaams-Brabant”**.

Spreeker toetste de organisatie van een Brabantse schuttersgilde aan de hand van de St. Sebastiaansgilde uit Kampenhout. Hierbij onderzocht hij de functies van hoofdman, kapitein, koning, deken, griffier, sergeant, alferis, piekenier, tamboer, speelman, ouderman, altaarmees-ter, vendelier en cornet in hun historisch kader. Met als voorbeeld de St. Sebastiaansgilde van Kwerps in 1770, schetste hij het sociaal verschil tussen de gilden. Hij maakte ook het verschil duidelijk tussen de

Oudemansgilden (“pekes”) en de Jongemansgilden (“jefkes”) voor de gehuwde en de ongehuwde schutters. Zo zijn er in Leefdaal nog altijd “Pekes” en “Jefkes”. Het koningsfeest met het ceremonieel dat erbij hoorde werd ontleed.

Ook de plaatsing van de “wip” werd onderzocht: eerst in de galmgaten van de kerktoeren, dan op de wijk van de windmolen, een weide binnen het dorp en een weide “buiten” het dorp. In Steenokkerzeel heeft men nog altijd een gildepoot waarlangs de schutters de weide betreden (conform de poort die geplaatst wordt bij het OLS).

Sommige gilden hadden speciale volksspelen, zoals het haneschieten bij de “goel” van Hummelgem (tot 1920) en het eierstampen voor de dames van deze Gilde.

Over de oude kledij en de gildedansen bestaat er nogal wat discussie. Oude foto's geven hierover soms uitsluitsel. Aanvankelijk zou er geen gildekleding bestaan hebben, behalve de breuk van de koning, de sjerpen voor de dignitarissen, de steek of “bicorné” en de lederen tas voor de boetmeester.

Gilden hebben de volksdansen laten voortleven maar zijn het daarom de gildendansen? In Hummelgem danst men nog de “molen-dans” (ook in Oostenrijk). Brabantse gilden hadden soms ook een gildelied of gildebier (Berg in 1819: bij de begrafenis van een lid dronk men lijkbier).

De gilden werden georganiseerd in de Hoge Gilderaad van Brabant, al zijn in Brabant de meeste gilden verdwenen. Doelmaatschappijen namen hun plaats in en na de tweede wereldoorlog de liggende wippen, waarvan er ook al vele verdwenen zijn.

Het aspect schuttersgilde in eigen heem is belangrijk voor elke heemkring!

De aangekondigde lezing “Met fluit en trom” door Wim Bosmans, ging wegens diens afwezigheid niet door. Dit gemis werd ruimschoots goedge maakt door de lezing van mevrouw Andrea Sterck, verantwoordelijke voor het dansen bij de Hoge Gilderaad der Kempen, met als titel: **“Het dansen in het gildewezen”**.

Dans wordt de eerste taal en de oudste universele kunst genoemd. De schuttersgilden (graafschap Vlaanderen 13de en oude hertogdom Brabant 14de eeuw)-hebben als trouwe bewaarders van ons erfgoed de dansen uit de vroegere tijden in leven gehouden. Aan de gildetradities is het te danken dat we nog een 120-tal Vlaamse dansen bezitten.

Schilderijen van oude meesters leren ons dat zwaarddansen teruggaan tot de 14de eeuw en de morisdansen waren eind der 15de eeuw al bekend (bijvoorbeeld de trawatteldans, Westerlo). In geschriften uit de 16de eeuw kennen we de paterkenskansen, de kalverdansen (ontstonden zo de kalverliefdes?) en eierdansen, maar een dansbeschrijving ervan bestaat niet. De polka, die in vele Vlaamse dansen voorkomt zou slechts van rond 1835 bestaan.

In het huidige gildewezen kennen we nog een 100-tal dansen, uittingen van vriendschap en broederlijkheid, waarbij elke dans zijn eigen passen, figuren en een diepere betekenis heeft. Zo kennen we bij een bruiloft: bruiloftdans en rozenwals, bij verhuizing: polkasaluwee en klapcotisch, bij zaaien, maaien, oogsten en malen: oogstkoekenkermis en de molenmazurka, bij een ambacht: de weverdansen en rond St. Antonius de heiluzerdansen. De gilden bezitten vele streekgebonden kadrijs, zo o.a. uit Westerlo, Loenhout, Meer, Essen, Zichem, Schaffen, Diest, Kampenhout, Boortmeerbeek, Elewijt en Putte.

Er zijn bij de Hoge Gilde raad der Kempen 64 gilden aangesloten, waarvan er 25 à 30 regelmatig dansen met levende muziek!

Tijdens haar voordracht werden er op het podium dansdemonstraties gegeven door de Sint Sebastiaansgilde uit Westerlo. De opgevoerde dansen werden door het publiek zeer gesmaakt. De laatste dansen werden op "klompen" uitgevoerd, als besluit van een geslaagde middag.

Zondag was er een dagvullend programma met in de voormiddag de voordrachten en in de namiddag de tentoonstellingen en een parkfeest.

"De archieven van de gilden" door Harry de Kok, stadsarchivaris van Turnhout.

Een goed beheer van de gildearchieven is noodzakelijk. De gilden

hebben de plicht hun archiefpatrimonium gewetensvol te bewaren. De neerslag van hun veelzijdige activiteiten vindt men terug in caerten, reglementen, privilegiën, vonnissen, notariaatsakten, rekeningen, ledenlijsten, kasboeken, gildeprocessen, visitatieverslagen, oude geschiedenissen en in allerlei losse documenten. Ook de dag- en weekbladen vormen sinds de 19de eeuw een bron van informatie.

Bij het raadplegen van de oude "caerten" moet men opletten om de stichtingsdatum van de vereniging daaruit af te leiden, want de caerten kunnen later gedrukt zijn geworden. Reglementen gingen ook soms over van de oude naar de jonge gilde.

Daar er bij de komst van de Fransen in onze gewesten veel opgeëist werd, kan men hiervan veel terugvinden in de Rijksarchieven. Zo bezit het Rijksarchief te Brussel vele procesbundels over gildeprocessen.

Voor het opbergen van het archief dient men op te letten voor licht, vocht, plooiën, nietjes en men gebruikt het best zuurvrije archiefdozen die te koop zijn in het Algemeen Rijksarchief te Brussel. Van oude stukken kan men een schaduwarchief aanleggen, terwijl de kostbare stukken in een kluis kunnen bewaard worden.

Uit archieven blijken soms eigenaardige dingen: zo werd in Beerse de "bliksem" tot koning uitgeroepen tijdens de koningsschieting op de staande wip, omdat hij er was "ingeslagen".

"Het gildezilver" door Xavier Aertgeerts, leraar smeedkunst te Antwerpen.

Niet academisch, maar uit de praktijk, sprak hij ons over de "juwelen der gilden". Waarom werd er zilver gebruikt? Dit omwille van de traditie en de waarde. Een koning moet zilver dragen (zo droeg Karel de Grote de ketting van het Gulden Vlies). Doel van de gildejuwelen zijn: status, fierheid, sierelement, godsdienstig aspekt en de binding met het verleden.

Wie draagt wat? De koning draagt de koningsvogel, gildebreek en gaai. De keizer draagt 3 vogels aan een ketting of 3 vogels op een staf. Let op met het onderhoud van het zilver! Opwrijven met een wollen doek tot het glanst en dan wat boenwas erover, dat is het beste. Zeker niet overpoetsen of opblinden, want overdreven poetsen

heeft beschadiging tot gevolg zodat de tekening langzaam maar zeker verdwijnt.

Op de schilden van een breuk vindt men de patroonheilige, de symbolische afbeelding van het beroep, naam van de schenker en het jaartal terug. De breuk wordt opgehangen aan een ketting, een kraag, een borststuk of op een kazuifel (soms meerdere breuken). Men moet zorgen voor een goede presentatie en bewaring. De scepter of staf is een zeer fraai juweel. Men moet letten op de wijze waarop de 3 vogels geplaatst zijn.

Wie maakte het zilverwerk? Ambachtsman werd men geleidelijk aan: op 10 à 12 jaar ging men op stiel in een atelier om boodschappen te doen, op 16 jaar hielp de leerjongen al en werd hij doordrongen van het beroep. Op 20 jaar is men gast in het atelier en tussen de 25 en 30 jaar maakte men gewoonlijk zijn meesterstuk.

Het gildezilver is zeer waardevol! Let daarom goed op dat het niet terecht komt in de handen van de kunstmaffia.

De juwelen die door de gildezusters gedragen worden verdienen ook onze aandacht, want zelfs "klatergoud" is waardevol voor onze musea.

"De eigenheid van de gilden"

door Eugeen Van Autenboer, opperhoofdman van de Hoge Gilde raad der Kempen.

De schutters vormen de oudste nog bestaande verenigingen die de naam "gilde" dragen. Zij zijn sinds de middeleeuwen actief en voeren de naam van hun patroon in hun vaandel. Een gilde is immers meer dan een vereniging van schutters: naast het schieten hebben gildebroeders religieuze en sociale verplichtingen. Spijtig genoeg menen vele mensen nog dat een lid van een gilde alleen maar kan schieten en gieten! Een gilde vermag ook niet verward worden met een schuttersmaatschappij, zelfs al draagt deze de naam van een heilige als herinnering aan haar oorsprong: zij beperkt haar activiteiten tot het sportieve.

Oorspronkelijk vormden de gilden in steden en vrijheden een militaire organisatie die evolueerde tot het verlenen van politionele diensten en het zorgen voor ontspanning. De plattelandsgilden ontwikkelden zich later, maar volgen de steden na. Er waren ook gilden die hun

bestaan dankten aan religieuze broederschappen.

Volgens de beschikbare documenten zouden de schuttersgilden het eerst gegroeid zijn in het graafschap Vlaanderen en daarna in Brabant: de oudste zouden de voetboog gehanteerd hebben, terwijl de handboog succes kende dankzij de democratisering. Beide wapens kregen daarna concurrentie van het vuurwapen: de kolf, buks of geweer. Elke gilde, welk wapen ook gebruikt werd, moest de religieuze verplichtingen, opgetekend in haar kaart of reglement, naleven: de viering van het patroonsfeest (soms dagenlang!) en deelneming aan de jaarlijkse processie.

De sociale verplichtingen bestonden in het meeleven met de leden, zoals met een huwelijk en zeker met een sterfgeval. Buiten deze basisprincipes die aangepast werden met de tijdsomstandigheden vertonen de huidige gilden nog twee eigenschappen die hen als vooruitstrevende verenigingen kenmerken: de aanvaarding van gildezusters met eigen opdrachten en de eerbied voor de oudere gildebroeders. Vooral in de Kempen werden sinds jaren gildezusters als lid ingeschreven. Welke zin had immers de "vrouwkensdag"? Wat zouden onze gildedansen betekenen zonder de evenwaardige inbreng van de gildezusters? Waarom stapt de koningin op naast de koning en de keizerin naast de keizer? Welke functie vervult de gildemoeder?

Zeer dikwijls worden de gilden bestempeld als folkloristische verenigingen. Dit is een grote dwaling. Zij zijn geen artificiële verenigingen, maar zij beantwoorden aan de innerlijke behoeften van vele mensen. Een gilde moet haar werking op de eerste plaats toespitsen op de leden zelf. Een gilde werd niet opgericht om te paraderen of om dienst te doen als een soort toeristisch agentschap. Uitstappen maken is geen hoofdzaak.

Welke band moet er bestaan tussen de gilden en de heemkundige kringen? In onze materialistische en egoïstische wereld is het noodzakelijk dat de gilden de belangstelling opwekken van deze verenigingen. Al te dikwijls werken ze afzonderlijk en laten op deze wijze veel energie verloren gaan. Waarom moet elke kring een heemkundig

museum oprichten met dezelfde voorwerpen? Is hier geen specialisatie aan te raden?

Heemkundige kringen moeten zich niet alleen inzetten voor het behoud van stenen monumenten en die een functie geven, maar zij dienen ook hun bezorgdheid te laten blijken voor de levende monumenten zoals de gilden. Is het niet één van de taken van een heemkundige kring om te trachten de identiteit van de gilden te bewaren? Mede door hulp en medewerking zullen de gilden blijven bestaan. Door samen te werken zla het bewijs geleverd worden van onvoorwaardelijke trouw aan ons volk als één van de mooiste en meest onmisbare parels aan de kroon van het nieuwe Europa.

De sprekers werden ingeleid door Jan Gerits, directeur-generaal van het Verbond voor Heemkunde. Het verbond reikte ook, traditioneel op de landdag, het Dr. Jozef Weyneremerk uit. Dit jaar ging de onderscheiding naar Eugeen Van Autenboer wegens zijn jarenlange verdiensten voor de schuttersgilden en voor zijn talrijke publikaties met betrekking tot de gilden.

Gildedansen

In het park Tempelhof te Beerse werden van 15 tot 18 uur gildedansen uitgevoerd door de St. Joris-

gilde uit Oostmalle en door de St. Sebastiaansgilden uit Essen, Merksplas en Vlimmeren. Uit Nederland trad het vendelkorps van de Gilde "De Heidistel" uit Helvoirt op. Het was een sfeervol gebeuren dat wij konden waarnemen onder het genot van patersbier en rijstap. Ook het "Beers Vlierke" (streekdrankje) smaakte heerlijk.

Tentoonstelling

In het parochiecentrum had de expo "Vijf eeuwen gildeschat" plaats.

Deze eenmalige tentoonstelling van gildevlaggen, zilveren breuken, beelden en blaoenen uit 25 Kempenische gilden, had veel belangstelling. Er waren werkelijk unieke stukken te bewonderen.

We ontvingen een lijst met de namen der deelnemende gilden. Jammer dat er geen katalogus ter beschikking was.

Besluit

De Heemkundige Kring "De Vlierbes" uit Beerse-Vlimmeren, die ook een interessant museum Tempelhof bezit, mag fier zijn op de organisatie van deze prachtige landdag. We hebben de schuttersgilden uit het aloude hertogdom Brabant in meerdere facetten leren kennen en wij hopen dat U na het lezen van dit verslag er ook wat aan zult gehad hebben.

Werner Smet.

UITLIJNEN BALANCEREN MONTAGE SPORTVELGEN

.....

ALLE BEKENDE MERKEN BANDEN DIREKT UIT
VOORRAAD LEVERBAAR

Bandenspecialist

KICKEN b.v.

<p>VOERENDAAL Valkenburgerweg 41 Tel. 045 - 751700</p>	<p>MAASTRICHT Bemelerweg 90 Tel. 043 - 621515</p>	<p>TEGELEN Kaldenkerkerweg 96 Tel. 077 - 733433</p>	<p>SITTARD Bergerweg 59 Tel. 046 - 510707</p>
---	--	--	--

• KRANTEKOPPEN • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOP •

22 jul Schuttersgeneraal Grevenbicht overleden • 26 jul Schuttersfeest Holtum • Sjötte-pop in Noorbeek • 27 jul Feest voor nieuwe kogelvanger • Schaesberg gastheer voor het 'Mini-OLS' • 29 jul Tweede LDS vrouwelijke schutters in Haelen • 30 jul Na 33 jaar eindelijk prijs • Schaesberg in teken van Federatiefeest • 31 jul Draf- en Renbaan spik en span voor Zuidlimburgs Federatiefeest • Schuttersfeest voor vrouwen • 2 aug Federatiefeest Schaesberg: de weergoden werken eens een keer mee • Schutterijen moeten glinsteren • Schietwedstrijden door invallende duisternis gestaakt • Kanon terug in Stokkem • Zuidlimburgs Federatiefeest in Schaesberg een succes • Vaandeldrager uit Meijel wint OLS-prijs geitenclub • Vier winnaars Zuidlimburgs Federatiefeest bij invallen duisternis • 'Worst-offer' houdt schutters droog • Bier in ruil voor kanon • 3 aug Tweede LDS vrouwelijke schutters • Geen geschikt schietterrein in Meeressen • Schutterij moet uitwijken naar Voerendaal • Antonius Stramproy wint de Maesbeker • 4 aug Internationaal schuttersfeest in Merkelbeek • Markant achterland vliegt en schuttert • Schuttersfeest Sweikhuizen • 5 aug Alternatieven: kogelrapen en mobiele kogelvangers • Schutterijen zijn nu minder pessimistisch over toekomst • Onderzoek naar beperken loodvervuiling schutterijen • 6 aug Op televisie bij Maas • Grens: Oud Limburgs Schuttersfeest • 7 aug Koningen onder de schietboom • Twee trouwe schutters in Klimmen • 9 aug Sweikhuizen ontvangt schutters • Veel belangstelling voor schuttersfeest in Strucht • Overweldigende drukte bij schuttersoptocht • Bielemanneke • 11 aug Bondsfeest EMM in Laar • Veel belangstelling bondsfeest Strucht • 12 aug Afsluitend bondsfeest voor schutterijen Eendracht Born-Echt • 13 aug Eyselshoven schiet op de koningsvogel • 14 aug Laatste bondsfeest schutterijen bond Eendracht Born-Echt • 16 aug St. Michaël Thorn winnaar Maesbeker • 17 aug Dagbeker voor St. Catharina Stramproy • St. Sebastianus Ell wint schuttersfeest in Laar • Urbanus Montfort wint dagbeker • Wilhelmina Hingen bondskampioen 1993 • 18 aug Sint Sebastianus Ell wint bondsfeest EMM • Uitslagen van schuttersfeest in Sweikhuizen •

Schuttersfeest St. Martinus in Vaesrade • Schuttersbond Juliana Bussen Schutten in Neer houden derde bondsfeest • 19 aug Uitslag OLS-prijsvraag • Sjeng Trienes: Europees Koning • 20 aug Schuttersfeest der verbroedering • Bondschuttersfeest bij Sint Barbara • Veertig jaar schutterij St. Cornelius in Swartbroek • 21 aug Stadsschutterij Sittard maakt balans op • 23 aug Ubachsberg vol klasse op schuttersfeest Meeressen • Bondsfeest Sint Martinus wordt zaterdag voortgezet • Regen jaagt schutters Vaesrade de tent in • Schuttersfeest Sint Barbara in Meeressen • 24 aug Koninklijke erpenning schutterij Ubachsberg • Schutterijen zaterdag naar Vaesrade • Grubbenvorst winnaar van schuttersfeest • Stadsschötte in Weert houden bondsfeest EMM • 25 aug Dubbel feest bij schutterij Obbicht • Vogelschieten in Oud-Geleen • 26 aug Schutters MLSB sluiten seizoen af in Roggel • 27 aug Schuttersgilde Echt eert naamgenoten tijdens Platsschieten • 31 aug St. Catharina wint seizoen 1993 • Geen winnaar EMM-bondsfeest in Weert • Wesssem winnaar van schuttersfeest Roggel • Schutters Oirsbeek winnen bondsfeest • Noorbeek in ban van jubileum schutterij • Afsluiting seizoen Middenlimburgse Schuttersbond in Roggel • Gedeelde eerste plaats voor schutters Beesel en Wesssem • 1 sep Wilhelmina Hingen viert kampioenschap • Voorzitter op het dak • Schutters op lokale tv • 2 sep Koningschieten St. Aldegundis Buggenum • Slow kijkt terug op OLS • Schutterij Noorbeek bestaat veertig jaar • 3 sep Drie schutters, drie huizen, drie straatnamen... • Schuttersfeest voor vrouwen: al 95 teams • Dames massaal naar tweede schuttersfeest • 4 sep Meer deelnemers schuttersfeest voor vrouwen • 6 sep Schuttersvertoon • 8 sep Met opklapstoeltje naar schuttersfeest • Schutterij Sint Brigida Noorbeek viert robijnen jubileum • St. Martinus schiet op de koningsvogel • Journalisten schieten in Strucht • 9 sep Thijs Aengevaeren kampioen EMM • 10 sep Dreiländereck Schuttersfeest in Merkelbeek • 11 sep Schutters strijden om titel • 13 sep Belgen succesvol bij Euregionaal schuttersfeest • Dialect verbroedert schutters uit drie landen nog het meest •

14 sep Prominenten winnen schietfeest Strucht • Willibrordus uit Meijel succesvol • 15 sep Pro-team wint schietwedstrijd journalisten • Schuttersverbroedering • 16 sep Koninginnentreffen in Haelen • Schuttersvrouwen strijden om de eer • Limburgs schuttersfeest voor dames in Haelen • Negende lustrum schutterij St. Hubertus-Nattenhoven • 17 sep Schuttersfeest dames • Schutters strijden verder om titel • Patroonsfeest schutterij Broeksittard • 18 sep Koningschieten in Dieteren • 20 sep Nog tien kandidaten voor MLSB-titel • Volop emoties op Limburgs Dames Schuttersfeest in Haelen • 'Vrouwen-OLS': 'n nieuwe traditie? • LDS in Haelen • Schutterij verijdelt overval Bokkerijders • 21 sep LDS-finale in Haelen met zeventien teams • Zeventien drietallen in tweede ronde van Dames Schuttersfeest • 23 sep VROM presenteert in 1994 richtlijnen voor schutterijen • 24 sep Finale Dames Schuttersfeest • 27 sep Drumband St. Barbara-Leveroy superieur op bondsconcours • Koningin voor Roggelse schutterij • Sittardse schutter gehuldigd • 28 sep LDS valt in water • 29 sep Schutterslood en ambtenaren: 'van de knotse' • Schuttersstrijd nog niet beslist • TNO bezig met onderzoek bij schutterijen • Besluit kogelvangers volgt pas in juni '94 • 30 sep Schuttersfeest • 1 okt Schutterij • 4 okt Sint Urbanus Maasniel wint Tweede Dames Schuttersfeest • St. Urbanus winnaar Dames Schuttersfeest • Aendenroover uit Maasniel beste schutter MLSB • Op OLS in Stokkem enkel nog blokjes van anderhalve cm • Oud-strijder kapiteelt OLS-president • 5 okt St. Urbanus-Maasniel wint LDS • 6 okt TNO bestudeert ontwerp voor kogelvanger van Limburgers • 7 okt TNO bekijkt Limburgs ontwerp van kogelvanger • 8 okt Jongste keizer van Limburg bij schutterij Posterholt? • 13 okt Jan Ulrichs "kampeert" in Stokkem voor het OLS • 17 okt Trefzeker drietal uit Maasniel wint Vrouwen-OLS • Vrouwen schieten net zo goed als mannen • 19 okt Optocht reuzen en gilden ter ere van jubilerende schutterij Venlo • 20 okt Karl Franken overleden • 21 okt OLS-kalender is er al! • 28 okt Leutse schutters vieren 240ste verjaardag • 29 okt Rudie Strauven weer koning schutterij Echt •

WAS ROERMOND IN 1700 REEDS EEN KEIZER RIJK? (slot)

“Het Hoofgericht accordeert aan Andries Janssen de versochte revisie”

De officieren en meesters leggen een verklaring over, ondertekend door alle St. Jacobusschutten (totaal 37), waarin de gang van zaken wordt weergegeven zoals in het verweerschrift beschreven. In een afzonderlijke verklaring wordt een en ander door ene L. Raemaekers bevestigd.

Deze voegt er nog aan toe gezien te hebben dat Janssen, na het signaal met de trom, nog zijn geweer gelost heeft, richtende op de stang en daarbij heeft hij alleen de schijf geraakt die toen omlaag zakte. “Door ordre van den capiteijn, de officieren en de meesteren heb ick, met toestemming van de andere bijwesende schutten, Frans van Raey den silveren vogel in den hals gehangen”. In welke hoedanigheid Raemaekers dit laatste mocht doen is niet bekend.

Beeld H. Jacobus de Meerdere (1958) nabij de St. Jacobsbrug in Roermond. Het beeld is gerestaureerd door Dolf Wong.

Ook de getuigenis van de Swalmense schout laat geen twijfel bestaan: “Ik verklaar op pinkstermaandag, samen met de oudste zoon van secretaris Lubbers, in mijn tuin gezeten te hebben om te kijken naar het vogelschieten. Door een schot van een der schutten (ik wist niet wie het was) is “den vogel gants ende geheel afgevallen”. Ik ben toen opgestaan en heb tegen de jonheer Lubbers gezegd: “Daer leijt hij”. Onmiddellijk daarna hoorde ik “het volck op de straet” roepen: “Frans van Raey heeft den vogel aff”. Ruremonde, den 9 july 1700, J. Swaken.

Dan is er nog de verklaring van geneesheer doctor Reijpkens van ongeveer dezelfde strekking met aan het einde de opmerking, dat hij niet zou weten “hoe den voogel beeter afgeschoten soude connen worden” tenzij ook de stang, de schijf en de splijtnagel eraf zouden moeten, maar dat is nooit vertoond.

Reeds op 15 juli belegt de Magistraat een vergadering ter bespreking van dit “different (geschil) van Coninck” en op dezelfde dag doet hij uitspraak: “Gehoort op den Raedthuse die van de Schutterije alhier ende Andries Janssen” en gezien de overgelegde geschriften, wordt “Frans van Raey verclaert schuttenconinck te wesen”.

Dat was een tegenvaller voor Janssen. Hij zou zo graag keizer zijn en om dat te worden moet hij nu weer van voren af aan beginnen om, via koningschappen in drie achtereenvolgende jaren, die waardigheid te veroveren.

Door die Magistraat waren geen getuigen gehoord en dat had volgens Janssen zeker moeten gebeuren. In overleg met zijn raadsman werd besloten bij het Hoofdgerecht een verzoek in te dienen om te worden toegelaten tot revisie van de door het stadsbestuur genomen besluit.

“De Magistraat heeft”, aldus Janssen, “beslist” zonder mijne getuigen behoorlijk te verhooren”. De schutten die allemaal hun getuigenis hebben afgelegd ten gunste van van Raey zijn partijdig en niet te vertrouwen. Ze hebben er namelijk als lid van de schuttreij belang bij dat ik niet erkend word als keizer met de voordelen die aan die waardigheid verbonden zijn. In de

kosten die daarmee gepaard gaan moeten ze hun bijdrage leveren en dat gaat hun dus geld kosten”. Uit dit laatste kan worden afgeleid, dat het hebben van een keizer voor de schutterij duurder zou uitvallen dan van een gewone koning.

Het Hoofdgerecht blijft gevoelig te zijn voor de aangevoerde argumenten. Het verleent de gevraagde revisie en bepaalt, dat Janssen onverwijld zijn getuigen moet laten horen door de daartoe gecommiteerde schepenen Baenen en Warmers. Daarna zal “naer behoren worden gedisponeert. Actum Ruremonde, 19 juli 1700”.

En deze beschikking van het Roermondse hoofdgerecht om Janssen toe te staan om in hoger beroep te gaan is het laatste stuk dat zich in het dossier bevindt. Tenzij over deze kwestie elders in het archief gegevens ontdekt zouden worden zal het uitbindsel (d'n oetbinjel) van dit juridisch gevecht om de konings- resp. keizerstitel nimmer boven water komen en zullen we het antwoord op de in het opschrift gestelde vraag, of Roermond in 1700 reeds een keizer rijk was, schuldig moeten blijven.

Er kunnen bescheiden verloren zijn gegaan. Het feit dat stukken van latere datum ontbreken zou echter ook iets anders kunnen betekenen, namelijk dat het hoofdgerecht geen verdere bemoeienissen meer met de zaak heeft gehad omdat b.v. door partijen een schikking is getroffen in die zin, dat een van beide pretendentes zich ten gunste van de andere heeft teruggetrokken. Ook daarvoor zijn echter geen gegevens beschikbaar.

Tot slot nog iets over de schutterij St. Jacob. In 1794 bestond ze nog. In verband met de oorlogssituatie - de invasie van de Franse Sansculotten - zag de Magistraat zich genoodzaakt “het versoeck van capiteijn en andere officiers van de broederschap St. Jacob van het schieten van den vogel voor desen jaere” af te wijzen (besluit van 12 juni 1794). Wel werd aan de schutten “de gewoonelijcke gerechtigheid van twee tonnen Bier verleent...” Waarschijnlijk zijn de Roermondse schutterijen in de Franse tijd (1794-1813) ontbonden.

G. Geraedts-Roermond.

KONINGMEISTEKEN IN OOST-MAARLAND

Schutterij St. Sebastianus uit Oost-Maarland is een schutterij die slechts een keer in de vier jaren kan meedoen aan het OLS. De overige drie jaren heeft deze schutterij kerkelijke verplichtingen op de eerste zondag van juli. Dankzij een goede korpsgeest en gevoel voor traditie is het mogelijk gebleken om de zeer oude traditie van het 'Koningmeisteken' in stand te houden.

Koningmeisteken 1993

Al vroeg in het jaar hield schutterij St. Sebastianus haar koningsvogelschieten. Traditiegetrouw moet de koning wachten op een later moment in het jaar alvorens hij gehuldigd zal worden als koning. Tijdens deze huldiging wordt de koning dan bijna letterlijk in de bloemen gestoken en draagt elk huis van 'Oesj' de Nederlandse driekleur.

Alle gasten komen samen in het huis van de koning en wachten daar de komst van de schutterij af onder het genot van een consumptie. Als de schutterij zich aanmeldt komt de koning naar buiten. Na de begroeting door o.a. de voorzitter is het de beurt aan de koningin. Zij biedt de koning een cadeau aan. De koning weet precies wie zijn koningin is, want voordat het koningsvogelschieten begon heeft hij moeten opgeven wie zijn koningin moest zijn als hij koning mocht worden.

Na het aanbieden van het cadeau gaat het hele gezelschap met de jonkheid en de plaatselijke harmonie dan in optocht naar het verenigingslokaal waar een koffietafel wordt geserveerd. Het gebruik wil dat wanneer de koning vrijgezel is ook alle ongehuwde dames mogen deelnemen aan de maaltijd. Is de koning gehuwd, dan mag hij zelf beslissen wie met hem de tafel zal delen.

Na afloop van de maaltijd wordt het complete gezelschap naar buiten gehaald voor het dansen van de cramignon (een dans). Ook weer zo'n typisch gebruik uit de streek ten zuiden van Maastricht. Iedereen moet deelnemen aan de cramignon en al dansend gaat men weer langs de café's tot in de kleine uurtjes.

Wim Pijpers.

De koningin heeft zich zojuist aan de zijde van de koning geschaard.

In optocht naar de feestzaal.

De hele bevolking wordt betrokken in de cramignon.

GROTE ONVREDE OVER GANG VAN ZAKEN

Jacob Gorissen stapt op als bestuurslid Zuid-Limburgse Schuttersfederatie

Tijdens de najaarsvergadering van de R.K. Zuid-Limburgse Schutters-Bond deelde bondsvoorzitter Jacob Gorissen de aanwezigen mede dat hij om persoonlijke redenen is teruggetreden als lid van het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie.

'Wanneer je vindt dat een aantal medebestuurders over onvoldoende bestuurlijke kwaliteiten beschikken, er geen uitzicht op verbetering bestaat en besluiten worden genomen waarvoor je naar eer en geweten geen verantwoording kunt dragen, dan moet je daaraan consequenties verbinden', aldus Gorissen. 'Dat heb ik dus gedaan.'

Jacob Gorissen

Hoewel leden van de vergadering, nadat de eerste verbazing was weggeëbd, probeerden Jacob Gorissen van gedachten te veranderen, hield deze vastberaden voet bij stuk. 'Ik zie dit als een persoonlijk probleem', zo merkte hij op. 'Om het even hoe men over mij denkt, steeds heb ik met nadruk het algemene belang van de schutterswereld gediend. In bond Zuid leidt dat ertoe dat we de zaken met elkaar regelen. In de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie daarentegen blijken geheel andere mores te gelden. Daar leggen inhoudelijke argumenten het bij voorkeur af tegen de massa die slechts één wet kent: 'Zo hebben we het altijd gedaan'. Dat leidt ertoe dat de redelijkheid buitenspel wordt gezet. Wanneer een vereniging daardoor onrechtvaardig

wordt beboet, weiger ik medeverantwoordelijkheid te dragen. Het recht van de meeste stemmen geldt voor mij slechts wanneer vooraf op een zakelijke wijze de verschillende meningen zijn gehoord. Omdat dit nu én in de afzienbare toekomst binnen dit federatiebestuur niet het geval zal zijn, kan ik niet anders dan deze consequentie nemen. Dat ben ik aan mezelf én aan mijn gezin verplicht. In plaats van mijn tijd te verdoen, kan ik die immers beter samen met vrouw en kinderen besteden. Door al mijn bezigheden in de schutterswereld ben ik toch al zoveel van huis.'

De aanleiding

Hoewel het als een verrassing kwam, is het besluit van Jacob Gorissen zeker niet impulsief genomen. Het was een consequent gevolg van een druppel die de emmer deed overlopen. Deze druppel vormde het besluit om de onlangs heropgerichte schutterij St. Petrus en Paulus uit Echt een boete op te leggen. De vereniging had tijdens het federatiefeest in Schaesberg immers verstek laten gaan.

'Dit besluit werd primair door een aantal bestuursleden genomen die mijns inziens nauwelijks geïnteresseerd waren in de reden voor het ontbreken van Petrus en Paulus. De schutterij heeft in een schrijven aan het bestuur proberen uit te leggen dat ze niet op de hoogte was van de verplichting om als lid van Schuttersbond Eendracht deel te nemen aan het Zuid-Limburgs Federatiefeest. Bovendien gaf zij te kennen aan die verplichting, die inhoudt dat zij met een minimaal aantal gewapende leden, een vaandel, koning met zilver en tamboer dient deel te nemen, niet kon voldoen. Hoewel de federatievoorzitter daarop meldde dat hij de schutten uit Echt als hun bondsvoorzitter persoonlijk heeft ingelicht over hun rechten en plichten in deze, kan een en ander natuurlijk altijd onduidelijk zijn overgekomen. Bovendien moet iedereen er rekening mee houden dat mondelinge voorlichting al snel onvolledig is, hoe goed men dat ook probeert te doen. Men moet in zo'n geval altijd voorzichtig en zorgvuldig zijn.'

'Voorzichtigheid blijkt overigens des te meer geboden omdat in de statuten van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie over een deelnameplicht niets terug te vinden is en formeel een huishoudelijk reglement ontbreekt', zo gaat hij verder. 'Als schuttenbroeders onder elkaar gun je een vereniging dan het voordeel van de twijfel. In het federatiebestuur kent men echter weinig twijfel. Daar heet het: 'Dat hebben we altijd zo gedaan'. 'Wanneer we dat toelaten, is het hek van de dam', en ga zo maar door. Ik tref in de archieven voor al die boute beweringen echter nauwelijks enige houvast. Mijns inziens is hier dan ook veel meer sprake van emotionele besluitvorming dan van een zakelijke, rationele afweging. Daarmee wordt de bestuurlijke zorgvuldigheid geweld aangedaan.'

De oorzaak

De oorzaak voor deze gang van zaken ziet Jacob Gorissen in de wijze waarop de bestuursleden van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie worden benoemd. 'Elk van de drie aangesloten bonden levert drie vertegenwoordigers. De kwaliteit van de afzonderlijke bestuursleden bepaalt de kwaliteit van het bestuur als totaal. Het is mij niet duidelijk of, en zo ja welke, kwaliteitseisen in de bonden Gerardus en Eendracht worden gehanteerd. Wel weet ik dat sinds jaar en dag dezelfde personen worden voorgedragen, om het even of die de uitdagingen aankunnen die de huidige tijd aan schuttersbesturen stelt. Ik vraag me daarom regelmatig af of een aantal afgevaardigden niet meer omwille van hun eigen sociale status en prestige die stoel warmhouden dan dat zij willen of kunnen bijdragen aan het algemene nut. Wat ik in ieder geval bij een aantal van hen mis, is het vermogen om de zaken van een afstand te bekijken. Daarbij hoort ook de persoonlijke vraag: Waarom doe ik dit eigenlijk.'

En hij gaat verder: 'Nu kunnen we met z'n allen misschien nog formeel orde op zaken stellen door statuten aan te passen en een huishoudelijk reglement op te stellen. We zijn daarmee ook al een goed eind gevorderd, nadat wijlen Sjef Meertens hiervoor reeds een

stevige basis heeft gelegd. Maar wie moet die regels vervolgens toepassen? Dat zijn dan nog steeds dezelfde afgevaardigden die als een hechte groep ook nu weinig boodschap zullen hebben aan hetgeen al-dan-niet op papier staat. Ik pas ervoor om energie voor nop te investeren, ook al betekent dat in feite dat ik mijn karwei niet afmaak en een ander met problemen opzadel.'

Het vervolg

Met die ander bedoelt Jacob Gorissen de medebestuurder van de Zuid-Limburgse SchuttersBond die zijn plaats zal moeten innemen. 'Wanneer je roept dat besturen kwaliteit vereist, moet je die maatstaf ook in je eigen gelederen toepassen. Misschien komt het juist wel doordat ik maar al te goed doordrongen ben van mijn eigen tekorten, dat ik weet dat niet iedereen geschikt is voor zo'n functie. Een goede schutter en een oprecht mens hoeft immers niet per definitie op alle bestuurlijke niveaus te kunnen functioneren. We zullen dus zorgvuldig met elkaar moeten nagaan wie deze functie kan én wil vervullen.

Er is reeds geopperd dat ik met Wim Hoenen, die namens onze bond in het bestuur van de OLS-federatie zitting heeft, stuivertje moet wisselen. Wim vervult echter zijn huidige taken met plezier en tot ieders tevredenheid. Daarbij komt dat ik ook bij een aantal OLS-bestuurders de gewenste en noodzakelijke kwaliteiten mis. Dat lost dus niets op. We zullen ons hierover in de komende maanden nog moeten beraden.'

Jos Gerits, Spaubeek.

DE MULTIFLEX KOGELVANGER

De omschrijving 'Multiflex' duidt op de constructie van deze in Duitsland op de markt verschenen kogelvanger. "Multi" duidt op de meerdere achter elkaar geplaatste lagen en "Flex" geeft aan, dat voor die aparte lagen flexibele materialen gebruikt worden.

Zoals bekend, ontstaan bij de tot nog toe bij ons bekende kogelvangers al vrij snel gebreken. Door het veelvuldig schieten op een betrekkelijk klein gebied van de kogelvanger, krijgt het materiaal het extra zwaar te verduren. De hoge kosten die daarmee gepaard gaan, maken de kogelvanger nog eens extra duur.

De uitvindings van het Multiflex-systeem denken nu in één klap alle bezwaren van de huidige kogelvanger opgelost te hebben.

De Multiflex kogelvanger bestaat uit meerdere, bij voorkeur vertikaal achter elkaar hangende 'doeken' uit kunststof of elastisch materiaal. Zie tekening.

De dikten van de 'doeken' zijn, afhankelijkheid van de gebruikte munitiesoort, 4 à 8 mm dik. De dikte van elk 'doek' dient minder te zijn als de lengte van de gebruikte kogel. Daardoor ontstaat een situatie waarbij de verschoten kogels altijd met een deel van hun lengte uit het kunststofmateriaal van de 'doeken' steken. Dit is voor de verwijdering van de kogels uit de kogelvanger belangrijk.

De in meerdere lagen achter elkaar hangende kunststof banen hebben onderling een afstand, die minstens 1 mm groter is als de lengte van de gebruikte kogel.

Volgens de uitvindings garandeert deze constructie, dat alle kogels bij het passeren van de hangende 'doeken' kunststof voldoende snelheid verliezen. De extra speling van 1 mm (tussen de banen) zorgt er voor dat de opgevangen kogel niet klem kan komen te zitten tussen de banen.

Tijdens de proefnemingen met de Multiflex kogelvanger, kwamen interessante resultaten naar voren. Zo toonde men aan dat bij de toepassing van het speciaal voor de Multiflex kogelvanger ontwikkelde gummie-elastische materiaal en bij 'doeken' met een materiaaldikte van 4 à 8 mm als regel 5 à 6 achter elkaar geplaatste 'doeken' nodig zijn om een 9 mm Parabellumkogel op te vangen. De uitvindings adviseren toch om voor de zekerheid twee extra 'doeken' in de kogelvanger op te hangen.

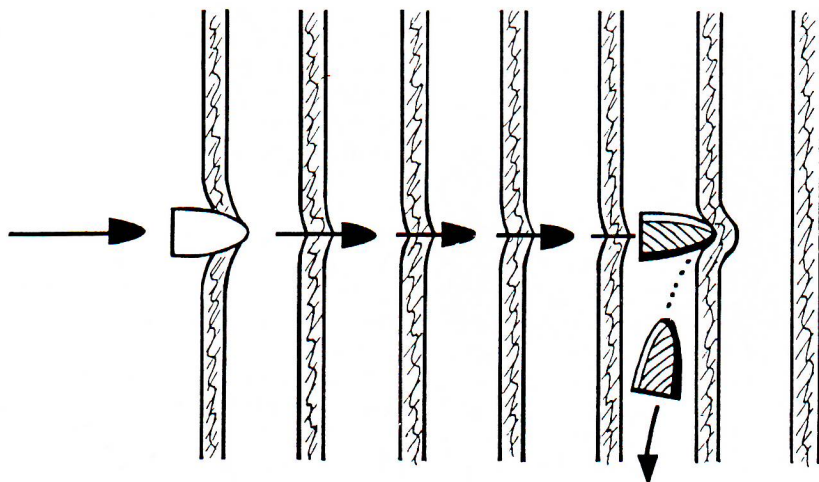
De achterzijde van de kogelvanger bestaat uit een stalen plaat met een dikte van 4 à 6 mm die het laatste 'doek' volledig bedekt.

Naschrift: Kogelvangers mogen voor sommige vormen van schieten een uitkomst zijn. De vorm van onze kogels maakt de hierboven beschreven kogelvanger onbruikbaar.

Het Ministerie van Milieu heeft inmiddels een positievere houding aangenomen om samen met de Limburgse schutterijen het 'loodprobleem' op te lossen. Aanvankelijk stelde het Ministerie dat binnen 48 uur na het schieten de kogels ingezameld moesten worden. Deze opdracht is onuitvoerbaar, aangezien geen enkele grondeigenaar het zal toestaan dat we kogels gaan opzoeken als zijn gewas nog op het veld staat. De tekst in het ambtelijke stuk dient dan ook mijns inziens te luiden: "Elk jaar dient elke schutterij er voor zorg te dragen dat het verschoten lood wordt opgezocht en ingezameld".

Het opzoeken van het verschoten lood kan geschieden met een metaaldetector. De aanschafkosten van een metaaldetector bedragen ± Hfl 300 - 500. Men kan een metaaldetector ook huren voor Hfl 40 - 50 per week.

Wim Pijpers.

Bijgaande tekening toont de werking van de multiflex kogelvanger.

JEANNY CLEVEN IJVERT VOOR GELIJKE RECHTEN VAN VROUWEN ONDER DE SCHIETBOOM

Tijdens de najaarsvergadering van de schuttersbond "Eendracht Born-Echt e.o." op zaterdag 21 oktober j.l. werd een voorstel besproken van mevrouw Jeanny Cleven-Savelkoul, lid van schutterij Broederschap van St. Jan uit Nieuwstadt. Het voorstel dat Jeanny deed kwam er op neer om binnen de schuttersbond "Eendracht" de dames, die lid zijn van de verenigingen, mee te laten schieten in het A- of B-zestal.

In 1976 werd dit voorstel al eens in stemming gebracht door Jeanny, maar toen werd het voorstel door een grote meerderheid van de verenigingen verworpen.

Nu in 1993 stemden 10 van de 23 verenigingen vóór het voorstel van de Nieuwstadtse. Drie stemmen verschil is duidelijk een signaal dat niet genegeerd kan worden en geeft ook duidelijk aan dat de man de vrouw steeds meer als gelijkwaardige schutter gaat zien of zelfs al ziet.

Jeanny Cleven-Savelkoul had op de voorjaarsvergadering van de bond Eendracht op 27 maart 1993 deze vraag aan de orde gesteld en verzocht om binnen de verenigingen hierover al vast van gedachten te wisselen. Onderbouwd met argumenten gaf zij toen een toelichting op haar voorstel.

Uitgangspunt voor haar vormt nog steeds de autonome bevoegdheden die iedere vereniging heeft bij het nemen van beslissingen.

Jeanny ging er van uit dat iedere vereniging voor zichzelf kan uitmaken of zij al dan niet vrouwen zouden willen laten meeschieten.

Voor verenigingen waar nog geen vrouwen in de gelederen meemarcheren hoeft het echter geen probleem te zijn om in te stemmen met het voorstel van Jeanny Cleven, daar die verenigingen per definitie niet tegen vrouwen in de A of B hoeven te zijn. Zij vroeg duidelijk een standpuntbepaling door alle aangesloten verenigingen binnen de schuttersbond Eendracht.

Tijdens de najaarsvergadering in oktober j.l. gaf zij in het kort nogmaals een gelijklopende toelichting op de brief die schutterij St. Jan uit Nieuwstadt in gelijke bewoordingen

had geschreven. Jeanny vroeg daarmee dus ook duidelijk om aan de vergadering om zich, middels een stemming, voor of tegen het voorstel uit te spreken om dames mee te laten schieten in het A- of B-zestal tijdens de bondsfeesten van de schuttersbond "Eendracht Born-Echt e.o."

Na deze toelichting neemt bondsvoorzitter Herffs het woord en brengt niet het voorstel van Nieuwstadt in stemming, maar geeft allereerst de visie van het bondsbestuur. Hij vraagt aan de aangesloten schutterijen om zich te conformeren aan de richtlijnen van de OLS-federatie.

Vreemd, als men bedenkt dat iedere vereniging autonoom is in haar beslissingen. In deze kwestie was geen stemadvies van het bondsbestuur nodig geweest, want er is een stembeslissing aan de basis gevraagd en die basis bestaat uit de 23 aangesloten verenigingen van de bond "Eendracht Born-Echt e.o." De bond adviseerde dus duidelijk om tegen het voorstel van een vereniging te stemmen wiens belangen zij ook dient te behartigen.

Mijns inziens had de bondsvoorzitter zich van alle commentaar dienen te onthouden.

Nadat 13 van de 23 verenigingen instemden met het bondsvoorstel, werd verdere behandeling van het voorstel van schutterij St. Jan niet meer nodig geacht.

Het is immers denkbaar dat men zich enerzijds wenst te richten naar

de OLS-Federatie, maar anderzijds binnen de eigen vereniging en/of bond best bereid is om dames mee te laten schieten in de A of de B.

Doordat de bondsvoorzitter een stemadvies gaf, ontstond er de nodige verwarring. Voorzitter Cleven van schutterij St. Jan-Nieuwstadt spreekt zelfs van beïnvloeding, iets dat hem niet in dank wordt afgenomen en wordt gezien als een emotionele reactie. Sef Cleven stelt duidelijk dat de brief van Nieuwstadt in stemming had gebracht moeten worden en niet het voorstel van het bondsbestuur.

Navraag bij verenigingen levert op dat het voorstel van St. Jan bij een aantal schutterijen niet verder dan de bestuurstaafel is gekomen en niet eens is voorgelegd aan de achterban. Andere schutterijen hebben wel degelijk hun leden geraadpleegd. Iedere vereniging dient haar eigen belangen te beschermen en is daartoe ook gerechtigd. De bond dient zich te richten naar de besluiten van de vergadering en zich dan pas te conformeren aan de OLS-federatie.

En Jeanny Cleven-Savelkoul is inmiddels over de teleurstelling heen, maar ook weer een stuk strijdvaardiger geworden.

Jeanny: "Het is toch anno 1993 van de zotte dat de vrouwen wel meetellen als het aantal gehaald moet worden om deel te kunnen nemen aan de optochten, de exercitie- en muziekwedstrijden, maar teruggefloten worden als zij hun vereniging van dienst kunnen zijn met het schieten in het A- of B-zestal. Je mag geweerd zijn, je mag als tamboer-majoor meelopen, je kunt je verdienstelijk maken als marketster en je mag zelfs meeparaderen als koningin of keizerin. Maar je kwaliteiten met schieten kun je vergeten door dit stemadvies in het A- of B-zestal. Ik beschouw het duidelijk als een vorm van discriminatie en dat is goddank in een tolerant Nederland en nog toleranter Limburg verboden. Alleen jammer dat niet iedereen deze mening is toegedaan. Deze slag is voor de tegenpartij, de volgende zet is aan ons en dat hierover het laatste woord nog niet is gesproken zal duidelijk zijn".

Cor Voorter.

SCHUTTERIJEN OP HET LIMBURGSE PLATTELAND (2): – een cultureel fenomeen (vervolg) – Door Jos Gerits

Een algemeen historisch kader

Op basis van een integrale analyse van 45 Limburgse schuttersreglementen kwam ik tot de conclusie dat de meeste Limburgse schutterijen in de periode 1550-1650/1700 zijn op- of heropgericht, dat de beschermende taken van de schutterijen zich veelal beperkten tot het bewaken van gevangenen, dat de lokale overheden de schutterijen meestal goedgezind waren, dat schutterijen het karakter van een broederschap hadden en dat het begeleiden van de processie, evenals de mis voor overleden schutters naast het vogelschieten en de teerdagen ofwel 'feestavonden' de belangrijkste agendapunten door het schuttenjaar vormden.

Voor een goed begrip van een en ander moeten we deze conclusies interpreteren vanuit het totale historische kader zoals dat heden ten dage bekend is. Zoals iedere historisch geïnteresseerde zal weten, woedde in de periode 1550-1650 de Tachtigjarige Oorlog. Het Limburgse Maasdal speelde daarbij een belangrijke rol.

Politiek

Op politiek gebied was het volgende aan de hand. De Noordelijke Nederlanden kwamen in opstand tegen de Spaanse overheersing in de Lage Landen. Zo ontstond in 1578 een scheiding tussen enerzijds het Noorden, dat zich verenigde in de Unie van Utrecht en de Republiek der Zeven Provinciën vormden - geleid door de Staten Generaal en daarom ook wel aangeduid als de Staatse partij - en anderzijds de Zuidelijke, Spaanse Nederlanden. Na deze afscheiding wilde de Republiek ook de Zuidelijke Nederlanden van 'het juk der Spaanjaarden', zoals zij het pleegden uit te drukken, bevrijden. Dat kon alleen indien de regering te Brussel ten val werd gebracht. De enige geschikte route voor grote troepenverplaatsingen liep via het Maasdal. Zeeland, de Kempen en de Peel waren namelijk drassig en daardoor ontoegankelijk voor een groot leger. Bleef alleen Limburg over. Maastricht vervulde daarbij een belangrijke functie als uitvalbasis, overwinteringsplaats en fouragedepot.

In 1632 slaagde Frederik Hendrik - zoon van Oranje en geniaal strateeg - erin om een belangrijk deel van het Maasdal en Maastricht te veroveren. Vanaf die tijd waren onze streken verdeeld en werden zowel door Spanjaarden alsook door Hollanders bestuurd, waarbij de Staatse partij de sterkste positie had. In 1661, de oorlog was toen reeds sinds 1648 voorbij, werd deze tweedeling officieel en zag de situatie er ongeveer als volgt uit.

Religie

Op Religieus gebied was ook een soort oorlog gaande. Erasmus, Luther, Thomas More, Johannes Calvijn, zij allen hadden bezwaar aangekend tegen de misstanden die binnen de kerk in de 15e en 16e eeuw heersten. Machtsmisbruik, verkwistende rijkdom en te weinig aandacht voor de eigenlijke herderlijke plichten had veel mensen van de kerk vervreemd. De roep om hervorming, of reformatie, werd daarom steeds luider, zodat de Romeinse curie deze roep uiteindelijk niet meer kon negeren. Tussen 1545 en 1563 gingen de kerkvaders daarom in conclaaf tijdens het zogeheten Concilie van Trente. De slotconclusie was dat de Heilige Kerk van Rome de protestanten slechts ten dele tegemoet wilde komen. Uiterlijke misstanden, zoals machtsmisbruik en onchristelijk gedrag van priesters, werden met kracht aangepakt, maar de leer bleef onveranderd. De sacramenten, de heiligencultus, het latijn, het celibaat, om maar een paar dingen te noemen, dit alles bleef gehandhaafd. Men koos daarmee in feite voor een 'tegenaanval' of contra-reformatie met als doel om het vertrouwen van de kerkgemeenschap terug te winnen, zonder daarbij belangrijke concessies te doen.

Politiek en religie

Deze politieke en religieuze problemen werden nauw met elkaar verweven. In de Spaanse Zuidelijke Nederlanden was het katholicisme de enige toegestane religie, terwijl in de Staatse Republiek de bevolking officieel protestants moest zijn. In het Limburgse speelde deze problematiek een belangrijke rol. Frederik Hendrik had onze streek immers in tweeën gesplitst.

In de praktijk werd de soep echter niet zo heet gegeten als hij was opgediend. Ondanks het feit dat de Hollanders officieel een protestantisering nastreefden, had dit in de praktijk weinig succes. Hoewel nog geen alles omvattende kerkhistorie van het 16e en 17e eeuwse Limburg geschreven is, zijn wel enkele deelstudies verricht. Zo blijkt uit een onderzoek naar het protestantisme in Beek en omgeving - in die dagen Staats en dus officieel protestants - dat nooit meer dan 2½-5% van de bevolking in die gemeente de nieuwe religie was toegedaan. De protestanten kregen hier dus geen vaste voet aan de grond en konden zich nauwelijks permitteren om de katholieke meerderheid te provoceren, laat staan te bedreigen. Zelfs niet met de steun van de Staatse overheid.

Beschermende taken

Welke betekenis heeft dit nu allemaal voor de beschermende taken van de schutterijen. Alles wijst erop dat de toenmalige schutterijen geen partij waren voor de goed getrainde huurlingen legers die tijdens de Tachtigjarige Oorlog elkaar bevochten. Tegen de overlast van de soldaten, die hun achterstallige soldij bij de bevolking op het platteland kwamen innen, beschermde de plattelandsbevolking zich dan ook in hoofdzaak door het betalen van zogeheten sauvegarde, hetgeen betekende, dat men de legerleiding geld bood zodat zij de streek, indien mogelijk, zou sparen. Op religieus gebied waren ook geen duidelijke beschermende taken voor de schutten weggelegd. In de praktijk hoefde het sacrament immers nauwelijks tegen kwade christenen en ketters te worden beschermd, omdat deze een zodanige minderheid vormden, dat zij het zich niet konden veroorloven om de processies te verstoren. In bronnen en wetenschappelijke publikaties ontbreken deze verstoringen dan ook, afgezien van een enkel klein incident. Tot slot moeten ook de beschermende taken van de schutterijen tegen andere bedreigingen met een korrel zout worden genomen. Zeker, de bevolking had veel te lijden van roversbenden, plunderend soldaten en ander gespuis, maar ook nu weer blijkt uit niets dat

GILDE- EN SCHUTTERS ZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 04920 - 50792
 FAX 04920 - 22269

LAARZEN LAARZEN LA
 SCHOENEN SCHOENEN
 BATONS BATONS BATC
 POMPONS POMPON
 UNIFORMSCHOENEN
 DANSSCHOENEN DAN
 HISTORISCHE-SCHOEN
 INSTEPSCHOENEN IN
 OVERSCHOENEN OV
 HANDSCHOENEN HANI
 OPERA-OPERETTE-SCI
 TONEELSCHOENEN

VAN BEERS B.V.
 SCHOENFABRIEK

Mgr. Volkerstr. 33, 5171 JM Kaatsheuvel
 Tel.: 04167-72254, b.g.g. 76548
 België, BRD, 00-31 4167-72254

WATERS

Voor vaandels, vendels, vlaggen en gilde attributen.
 Ook voor vendel-, natuur- en kunstzijde
 kunt U bij ons terecht.

Joke Willigers
 Zand 33
 5721 SM Asten (Liessel)
 Bezoek na telefonische afspraak
 04934-2568

De redactie van het
Limburgs Schutterstijdschrift
 wenst U een gezond
 en voorspoedig
1994

JANFRÉ

Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
 Vraag vrijblijvend offerte.
 Maak een afspraak.

**uniformen-
 petten-
 uitmonsteringen**

BRUSSELSESTRAAT 124
 6211 PH MAASTRICHT
 TELEFOON 043-217712

de schutterijen hiertegen waren opgewassen.

Naar mijn mening moet daarom worden geconcludeerd dat de schutterijen op het platteland slechts ondersteunende politietaken hebben vervuld, analoog aan de schutterijen in de steden. In de praktijk betekende dit dat de schutten de schout hielpen bij het uitvoeren van zijn functie en soms gevangenen bewaakten. Hiervoor was naar mijn mening overigens niet bepaald een officiële organisatie noodzakelijk.

Wordt vervolgd.

MARKETENTSTER-TREFFEN IN SITTARD

Het Marketentstertreffen schijnt een patent te hebben op koud weer. Ook de derde editie van deze jaarlijks terugkerende ontmoeting der marketentsters werd door een venijnige koude gekenmerkt. Reden waarom de organisator van het 4e Marketentstertreffen (Kon. Schutterij St. Sebastianus-Voerendaal) er

op voorhand voor voelt om haar Marketentstertreffen in oktober 1994 te organiseren.

Wil Pastwa, voorzitter van Sjtads-sjötterie St. Rosa: 'Natuurlijk hebben wij erover gedacht om een groot feest te organiseren met een receptie en zo, wij kozen echter voor de organisatie van het 3e Marketentstertreffen. Als organiserende vereniging hebben wij het grenzenverleggende van de marketentsters en het Marketentstertreffen nog eens extra onderstreept door een muziekgezelschap, een schutterij uit Duitsland en een tiental marketentsters uit Wallonië in ons programma op te nemen. Ook kwam dit internationale aspect naar voren tijdens de vlaggeparade'.

In het Kritzraedthuis ontving burgemeester Tonnaer op zaterdag 20 november de delegaties uit het Limburgse Schutterswezen en de Waalse gasten. Tijdens deze ontvangst werden gedenkpenningen uitgewisseld en konden de aanwezigen al kennismaken met de Waalse marketentsters en hun drankjes.

De hoogtepunten van dit Marketentstertreffen waren ongetwijfeld weer de gildemis met de preek van Pater Karel de Wilde, het dia-klankbeeld van Jean van Nunen, de dialectvoordrachten van Annie Schreuders-Derks en de nadere kennismaking (o.l.v. Drs. Jean Walraven) met een aantal marketentsters uit Wallonië.

Het alternatieve programma voor de begeleiders bood de mogelijkheid om zich te meten met windbuksschieten op bôlkes van 1/2 x 1/2 x 1/2 cm.

De positieve uitstraling van de marketentsters in onze schutterijen is niet beperkt gebleven tot de OLS-Federatie. Tijdens het 3e Marketentstertreffen werden twee marketentsters van het St. Jozefgilde uit Oud-Winterslag voorgesteld. Bovenstaande foto werd gemaakt tijdens het 3e Marketentstertreffen.

De aanwezigheid van marketentsters uit plaatsen ± 15 kilometer zuid-west van Namen werd een schot in de roos. Gegevens werden uitgewisseld, ideeën opgedaan en verdere contacten gelegd. Ondertussen heeft een delegatie uit onze streek een tegenbezoek gebracht aan de Waalse marketentsters en is er zelfs een videoband van het 3e Marketentstertreffen uitgegeven in de Franse taal.

De videoband van het 3e Marketentstertreffen is te koop voor f 35 bij Wilsport, Steenweg 51 Sittard (tel. 046-516501) en tijdens het lustrumfeest van het Limburgs Schutterstijdschrift op 15 januari a.s.

Wim Pijpers.

INTERVIEW met de EERSTE VROUWELIJKE VOORZITTER van een schutterij: Mevrouw R(iet) FLEUREN-SWINKELS van St. Thomas van Aquino-Blerick

.... "Bij mijn verkiezing heb ik iedereen bedankt voor het vertrouwen dat men in mij stelde als MENS, niet als vrouw"

Voor ik naar U toekwam voor dit interview, Mevrouw Fleuren, heb ik wat informatie ingewonnen over Uw persoon en Uw activiteiten binnen het schutterswezen. En zie: meteen in het allereerste nummer van ons Schutterstijdschrift, in december 1988, figureert U al, in gildeuniform.

Náást een artikel van Uw hand, dat als een beginsel-program voor al Uw schutterswerkzaamheden zou kunnen gelden: "Vrouwen onder de schietboom?"

Dat artikel werd geschreven, zoals ik er ook bij heb vermeld, naar aanleiding van een gesprek bij Omroep Limburg in oktober 1988. Het onderwerp daarvan was: "De vrouw in de schutterij". Ik deed daarin het voorstel, op het O.L.S.-feest een aparte schietboom op te zetten waar alle vrouwelijke schutters om de eer zouden kunnen strijden van een persoonlijk kampioenschap. De schutterijen zelf zouden er geen nadelige gevolgen van ondervinden in de organisatie en wat dies meer zij."

U vermeldt Uw adres onder het artikel en vraagt om reacties.

Die zijn dus niet gekomen. Althans niet aan mij persoonlijk gericht.

In het daaropvolgende LS-nummer (no 2/maart 1989) doet mijn collega-redacteur Drs. Jos Gerits verslag van enkele gesprekken met enige Dames-schutters over Uw voorstel.

Dat artikel en enkele andere in het zelfde nummer heb ik met interesse gelezen. De reacties van de dames-schutters en marketentsters waren interessant: een paar van de door hen naar voren gebrachte bezwaren had ik zelf ook al ingecaluleerd. Maar alla, mijn voorstel heeft het niet gehaald: ik kan daar best mee leven.

Er is al heel wat geschreven en gesproken over Uw unieke positie in de schutterswereld. U haalde zelfs het T.V.-programma "Van Gewest tot Gewest"...

Mijn voorzitterschap bij Schutterij St. Thomas van Aquino hier in Blerick en mijn lidmaatschap van het bondsbestuur van de Schuttersbond "Juliana" bedoelt U.

Voor de eerste functie ben ik gevraagd vanwege het feit dat ik verscheidene bestuurslidmaatschappen bekleedde. De schutterij was er zeer slecht aan toe en men zocht iemand die de vereniging uit het slop wilde halen. Die de kar wilde trekken dus. Dat ben ik dus geworden. Let wel: op voorstel en verzoek van anderen. Niet om mijn kwaliteiten als schutter, want die had ik helemaal niet, maar om mijn ervaring als manager.

Het was dus vooral het bestuurlijke aspect dat U erg aantrok?

Exact. Een schutterij is een vereniging als elke andere. Er is op de eerste plaats goed management nodig om de zaak naar behoren te runnen.

Kunt U iets nader ingaan op Uw ervaring als manager?

Ik ben zoals gezegd lid van de Gemeenteraad van Venlo. De raadsleden bespreken de Commissies onder elkaar. Mijn Commissies zijn: Financiën, Economische Zaken, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Stedelijk Beheer, Plantsoenen, Verkeer, Vervoer en Personeel.

U zit, wat de schutterijen betreft, dus precies op het goede snijpunt van diverse lijnen.

Het is inderdaad, wat dat aangaat, een gelukkige combinatie van terreinen. Bovendien is de verstandhouding met de Wethouder van Cultuur en Recreatie uitstekend.

Hoe staat het met de kans op "verstrengeling van belangen", een nogal veel gebruikte term bij beoordeling van bestuurders tegenwoordig?

Die is gelukkig totaal niet aanwezig. Bij al mijn functies bij de Gemeenteraad en bij alles wat ik kan doen voor "St Thomas" heb ik altijd de prettige achtergrond-gedachte dat wij als vereniging financieel volkomen onafhankelijk zijn van de gemeente. Wij ontvangen totaal geen subsidie in wat voor vorm dan ook.

*Riet Fleuren:
... ik zou het beslist wéér doen.*

En dat geeft U steeds "schone handen".

Zo is het. Een zeer groot voordeel van mijn gemeenteraadsfunctie is wel dat ik zeer veel mensen ken en dus vaak contacten kan leggen die anders onmogelijk zouden zijn of stroever zouden verlopen.

Een groot maatschappelijk draagvlak, zoals men dat noemt.

Inderdaad een groot maatschappelijk draagvlak.

In december 1986 werd U benoemd tot voorzitter van Uw schutterij. Het is nu november 1993: heel toevallig heeft dit gesprek precies zeven jaar later plaats, op enkele weken na. De vraag ligt voor de hand: waren de afgelopen jaren de zeven magere of de zeven vette jaren?

Het waren zeven jaren van heel hard werken. Ik had me bij mijn aantreden niet gerealiseerd dat er bij deze nieuwe functie zoveel kwam en komt kijken. Er staan heel wat streepjes in mijn toch wel zeer drukbezette agenda die met schutterijen te maken hebben.

Samenvattend en die periode van zeven jaar overziend, kan ik wel zeggen: als ik er wéér aan zou moeten beginnen, zou ik het beslist wéér doen.

Al bevind ik me nog steeds niet in de comfortabele positie, waarin ik achterover kan gaan leunen en zeggen "Ziezo, deze klus is geklaard".

Is men intussen in de schutterswereld aan U gewend als voorzitter van een schutterij?

Dat begint langzamerhand wel "gevoel" te worden, merk ik. Alleen in het buitenland, in Duitsland bijvoorbeeld, kijkt men er nog vreemd van op! Zo was ik enkele jaren, ik was toen goed een half jaar voorzitter, aanwezig bij het Europese Koningsvogelschieten. Als enige vrouw tussen zeer "männliche" Duitse voorzitters met zo'n gemiddelde op de hoed en allemaal kettingen op hun buik.

Meer dan eens werd me in dit deftige gezelschap de vraag gesteld, nadat men mij eerst enigszins beleefd-verbaasd gemonsterd had: "Woher kommen Sie, gnädige Frau? Und was sind Sie denn?" "Ich bin die Vorsitzende unseres Vereins..."

Reactie: "Aber Karl-Ludwig, hör mal hier: das gibt's in Holland, dass eine Frau Vorsitzende(r) ist..!"

En deze mevrouw is voorzitter. Máár: het bleef niet bij het voorzitterschap van St Thomas alleen....

Inderdaad. In 1989 trad de vorige voorzitter van Bond Juliana af. Hij had indertijd nogal gefulmineerd tegen mijn aantreden als schutterijvoorzitter, in 1986. Er verscheen vóór de bondsvergadering een artikel in een plaatselijke krant waarin wéér iemand tegen mij ageerde. Met tegenzin ging ik dus naar die bondsvergadering toe. Maar ter plekke werd ik prompt door mijn mannelijke collega's voorgedragen voor een vrijgekomen functie in.....het bondsbestuur. Staande de vergadering werd ik dus bondsbestuurslid en meteen bondssecretaris. En die functie vervul ik dus sinds 1989 met heel veel plezier.

Ik ben bewust wat dieper op de achtergronden van Uw carrière-patroon in de schutterswereld ingegaan, Mevrouw Fleuren, omdat ik er vast van overtuigd ben, dat men deze regels later met grote ogen van verwondering zal lezen: U hebt tot nu toe baanbrekend werk verricht op het gebied van de emancipatie van de vrouw in bestuursfuncties in deze schutterswereld.

En hiermee wil ik het gesprek dat eerst over Uw persoon ging, nu

over Uw persoon heen tillen en meer algemeen betrekken op de plaats van de vrouw in de schutterij. Uw mening graag hierover.

Laat ik voor alles voorop stellen dat ik geen feministe ben en zeker niet man-vijandig. Ik ga er van uit dat mannen en vrouwen heel goed in één vereniging kunnen SAMEN werken. Men moet op de kwaliteit van ieder als individu letten. Daarom heb ik ook in mijn speech na mijn verkiezing tot bondsbestuurslid iedereen bedankt voor het vertrouwen dat men in mij stelde ALS MENS.

U had een alternatief voor het OLS, dat nog steeds een pure mannen-aangelegenheid is. Reacties zijn echter uitgebleven.

Wat vindt U van de uitroep van een der aanwezigen bij het tweede Limburgse Dames Schuttersfeest toen het zestal van zijn dorp gewonnen had: "Waat de manskaels sinds de oprichting in 1885 neet gelöktj is, leevere de vrouwluuj al op het tweede DAMES-O.L.S....!" Het ontbrak er nog maar aan dat hij van "de vrouwskaels" gesproken had!

Het tweede Dames-O.L.S.? Niet zo'n vreemde verspreking eigenlijk. En....niet eens zo'n gekke constatering ook nog. Dat vrouwen goede schietresultaten behalen is verre van verwonderlijk.

Een van mijn favoriete zinnen in dit verband is :

VROUWEN ZIJN ZEER GOEDE SCHUTTERS: ZE ZIJN SLECHT VAN INNEMEN, EN ZE HEBBEN EEN VAST OOG. En dan gaat het keer op keer goed".

Is er echt "verlies aan vrouwelijkheid" te vrezen bij het schieten met de buks, zoals tegenstanders beweren?

Ondanks alles wat men beweert, vind ik er niets man-achtigs aan als een vrouw onder het geweer staat. Het is gewoon een sport. Een spel dat je beoefent. Zelf heb ik het schieten zeer leren waarderen en ik doe het echt heel graag. Er zal echt een tijd komen waarin het heel gewoon is dat mannen en vrouwen zonder sexe-onderscheid samen onder de schietbomen zullen staan. En zo zal het met bestuursfuncties ook het geval zijn.

Nog even terug naar die bestuursfuncties: volgt op Uw secretarischap van de Bond Juliana nu een functie bij het OLS-federatiebestuur?

Dáár hebben we het niet over. Ik neem aan dat u een retorische vraag stelt. Maar serieus: ik vind wel, dat er in het OLS-federatiebestuur bèst een vrouw zou mogen zitten. En dan met een functie van gewicht, een functie met inhoud. Niet zo maar een q.q.-waardigheid "omdat ze vrouw is".

Tot slot iets luchthartigers. U weet dat "de mannen" hun "UM" hebben, die elk jaar aan de volgende winnaar van het O.L.S. wordt doorgegeven. Zoudt U zich iets dergelijks ook voor de vrouwelijke schutters kunnen voorstellen?

Dat zou dan de "UT" moeten worden en dat is onzijdig: "HET".

Ook niet direct vrouwelijk dus. Of het zou een zeer rondborstige dame moeten zijn. De naam "EUR" is ook niet bijzonder aantrekkelijk.

Ik dacht zelf aan "'t UMKE". Zodat ze samen het span "UM en UMKE" zouden kunnen vormen. Of vindt U die naam weer teveel afgeleid van het mannenbeeldje?

Precies. Als zo'n beeldje er komt, moet het echt iets bijzonders zijn. Een heel mooie mevrouw in een schutterij-uitrusting. Dus géén koningin voorstellend, maar iets anders. Wát precies, weet ik op het ogenblik ook nog niet. In elk geval géén navolging van de "mannen-UM".

Toch wel een onderwerp waar verder over nagedacht zou of zal moeten worden.

Bij het verlaten van het huis van Mevrouw Fleuren zag ik heel toevallig in het trapportaal - discreet aangebracht zodat ze niet direct voor iedere binnenkomer zichtbaar zijn - tegen een muur enkele tientallen ingelijste foto's hangen, alle van hetzelfde formaat. Mijn gastvrouw ving mijn vragende blik op:

Allemaal foto's van jonge stelletjes die ik in mijn functie van Ambtenaar van de Burgerlijke stand, in het huwelijk heb mogen verbinden. Na de plechtigheid krijg ik steeds een foto van elk jong echtpaar....

Voorwaar een VROUWELIJKE VOORZITTER met een wel HEEL BREED MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK.

St Thomas van Aquino en de hele schutterswereld kunnen er alleen maar wel bij varen.....

Leeuwen-Roermond, 8-11-93
Drs. Jean Walraven.

ONDER DE SCHIETBOOM

Cursus vendelen

De cursus vendelen voor beginners en gevorderden, die nu al weer voor het tweede achtereenvolgende jaar plaatsvond in de periode november 1992-maart 1993 in de Sporthal Leuken te Weert, krijgt steeds meer belangstelling gezien de deelname.

De aanwezigheid van OLS-president Lei Stals tijdens de uitreiking van de diploma's gaf hier een feestelijk geheel aan.

De deelnemers aan de cursus willen langs deze weg de instructeurs van St. Job-Leuken en St. Lambertus-Helden danken.

De cursisten van schutterij St. Sebastianusgilde-Beegden.

St. Joseph-Vijlen

Op maandag 5 juli waren deden leden van onze schutterij mee aan de opnames van AVRO's sterrenslag bij kasteel Vaalsbroek. Tijdens de uitzending van dit programma op vrijdag 24 september, bleek dat onze leden niet voor niets hierbij aanwezig waren want zij kwamen nadrukkelijk in beeld.

Zaterdag 30 oktober hield de schutterij haar jaarlijkse feestavond. Tijdens deze avond werden er diverse optredens verzorgd door de leden.

Jong en oud deed hieraan mee met moderne muziek en in bekende creaties. Als slot van de avond kregen de aanwezigen een kijkje achter de kloostermuren.

Tevens is de schutterij bezig met het vervaardigen van een nieuw vaandel. In dit nieuwe vaandel is ook een nieuw wapen verwerkt. In het wapen, dat door het bestuur zelf ontworpen is, zijn de belangrijkste kenmerken van Vijlen verwerkt namelijk de kerk, de zeven gehuchten, de vakwerkhuizen en de Nederlandse driekleur. Het ligt in de bedoeling om het nieuwe vaandel tijdens het patroonsfeest op zondag 20 maart te laten inzegenen.

H. Kusters, secretaris.

Limburgs SchutterijenMuseum

Bij de evaluatie van de bezoekers aan het Limburgs Schutterijen Museum in Stramproy kwam men tot de vaststelling dat het vooral groepen zijn die het museum bezoeken. Daarom werden de VVV's en Toeristische diensten uit de regio langs beide kanten van de grens uitgenodigd in Stramproy.

Burgemeester Frans Beckers verwelkomde ons als gastheer en de heer Stals gaf uitleg bij de tentoonstelling waar spoedig ook een videomontage zal te zien zijn.

Er werd besloten dat het personeel der toeristische diensten het museum zal leren kennen op een later te bepalen datum. Bij opmaak van programma's voor daguitstappen zal men trachten een combinatie te maken tussen een bezoek aan het museum en het bezoek aan een schutterij in de buurt.

Het blijkt dat er nog vele schutterijen zijn die nog nooit het museum bezochten. Misschien is zulke uitstap ook een idee voor Uw vereniging. Om een daguitstap met gids te plannen kan men contact opnemen met de VVV-Weert 04950-36800 of de VVV-Kinrooi 089/564736.

Tot 1 mei 1994 geldt dat het Limburgs Schutterijen Museum alleen op zaterdag van 14.00 - 17.00 uur geopend is. M.u.v. 25 december, 1 januari, 12 februari en 2 april.

Werner Smet.

St. Sebastiaan-Lommel

Schuttersgilde St. Sebastiaan wil het oude gebruik van het wijden van vuurwapens in ere herstellen. De plechtige wijding om ongelukken te bezweren was tot in de vorige eeuw een bekend gebruik in vele dorpen en steden van Vlaanderen.

De jaarlijkse wijding kaderde in een geheel van feestelijkheden met optochten, dans en muziek voor schuttersgilden, jagers, boswachters en wie ook een vergunning had voor vuurwapens.

Schuttersgilde St. Sebastiaan nodigt alle gilden, jagers, boswachters, partikulieren en agenten van rijkswacht en politie uit op de plechtige wijdingsplechtigheid op het gildeterrein aan de Groote Hoef in Lommel op zaterdag 30 april 1994 om 14 uur. Iedere deelnemer ontvangt een gewijd medaillon. Het initiatief wordt gesteund door het stadsbestuur.

Om alles vlot te laten verlopen moeten de deelnemers zich vooraf inschrijven bij voorzitter Gerard Vanduffel, Parkietstraat 9 3920 Lommel tel. 011-541892.

St. Sebastianus-Eil

Na 16 jaar de taak van voorzitter vervuld te hebben, heeft Jan Orbon op 3 september de voorzittershamer overgedragen aan Koos Winkelmolen, Hoogstraat 36A 6011 RZ Eil Tel. 04955-1619.

Te koop: 70 schuttersuniformen (fantasie). Zwarte tuniek, rode broek, zwarte muts met rode pluid. Te bevragen bij de secretaris M. van Glabbeek, Sebastiaanstraat 39 6011 RD Eil Tel. 04955-1614.

St. Hubertus-Nattenhoven

Het weekend van 17-19 september stond in het teken van het 45-jarig bestaan van schutterij St. Hubertus-Nattenhoven. Dit feit werd gevierd met een receptie waarop 9 leden van het eerste uur werden gehuldigd.

Het koningsvogelschieten dreigde dit jaar niet door te gaan vanwege werkzaamheden in het schootsveld. Na 21/2 uur waren de oogstwerkzaamheden voltooid en mocht burgemeester Meijers van Stein het ereschot lossen.

De drumband van schutterij St. Gertrudis-Amstenrade verzorgde de muzikale omlijsting tijdens het Journalistentreffen. Bij het Dreiländereckschuttersfeest kwamen ze met de schutterij ook sterk voor de dag.

De grote variëteit in uniformeringen van de Duitse, Belgische en Nederlandse schutterijen maakte de optocht van het Dreiländereckschuttersfeest tot een streling voor het oog.

Journalistentreffen

Op het schietterrein van schutterij St. Mauritius in Strucht vond op 11 september onder grote belangstelling voor de vierde maal het journalistentreffen plaats. Inzet was ook dit keer weer de Jos Daniëls-wisseltrofee.

De organisatoren, Piet Bisschops en Lei Meisen, mochten maar liefst 12 zestallen begroeten. Als extra gast hadden zij een prominententeam uitgenodigd o.l.v. Sjef Pleumeekers.

De drumband van schutterij St. Gertrudis-Amstenrade zorgde voor de muzikale omlijsting.

Uitslag: 1. prominententeam, 2. van Gewest tot gewest, 3. Limburgs Schutterstijdschrift (heren) en 4. Limburgs Schutterstijdschrift (dames).

Bij het persoonlijk kampioenschap werd Rob Cox van De Limburger winnaar voor Wim Janssen van Omroep Limburg en Jos Gerits van het Limburgs Schutterstijdschrift.

Dreiländereck-schuttersfeest

Aan het Dreiländereckschuttersfeest in Merkelbeek op 10 t/m 12 september werd door maar liefst 72 schutterijen deelgenomen. De schutterijen waren afkomstig uit Oost-België, Wallonië, het gebied Aken-Düren-Eifel en Zuid-Limburg. Ondanks dat deze schutterijen behoren tot de Duitse, Franse en Nederlandse taalgebieden, was het dialect de taal waarmee iedereen zich bediende.

De organisatie was in handen van schutterij St. Johannes en St. Clemens-Merkelbeek, die met het Dreiländereckschuttersfeest luister bijzette aan de viering van hun 175-jarig bestaan.

Winnen is bij dit schuttersfeest niet de hoofdzaak. Sterker telt de broederschap en het onderhouden van de goede onderlinge contacten. Hoogtepunt was ongetwijfeld de oogstrelende optocht van het internationale gezelschap.

O.L.S.-1994 Stokkem

Het organisatiecomité van het OLS-1994 is bekend.

Het DB van de stuurgroep bestaat uit: Jan Ulrichs (voorzitter), Gerard Venken (ondervoorzitter), Theo Coenen (secretaris) en Hubert Wijnen (penningmeester).

Om zijn taak als voorzitter goed te kunnen uitvoeren en onmiddellijk van advies te kunnen dienen, besloot Jan Ulrichs en zijn vrouw om voor één jaar te verhuizen naar Stokkem.

De in Zonhoven woonachtige schutterijvoorzitter vindt het belangrijk dat 'zijn' mensen snel een beroep op hem moeten kunnen doen. Jan: "Een OLS kun je niet op een afstand besturen en voorbereiden. Door hier in Stokkem te gaan wonen kan ik beter werken en verlies ik minder tijd".

Het tijdelijk onderkomen van de familie Ulrichs bevindt zich in het voormalige schoolhuis aan de Steenkuilstraat te Stokkem.

Onlangs gaf schutterij St. Elisabeth-Stokkem een **OLS-kalender** uit. Het is een jaarkalender 1994 waarop bij elke maand een foto pronkt van schutterij St. Elisabeth-Stokkem. De kosten voor deze unieke kalender bedragen 150 frank en is verkrijgbaar bij de bestuursleden van schutterij St. Elisabeth.

Gevraagd

In mijn verzameling ontbreken nog de feestgidsen van het OLS 1949, 1950, 1951, 1952, 1954, 1959, 1960, 1962, 1967, 1969 en 1971. Ook zijn boekjes van Federatie-, bonds- en jubileumfeesten welkom. Ruilmateriaal aanwezig. Sef Luijten, Kerkstraat 20, 6447 BH Merkelbeek, tel. 04492-2578.

Drumfanfare Animato

Op 16 oktober presenteerde Drumfanfare Animato uit Heel zich in nieuwe uniformen. De uniformen zijn gemaakt naar het model van het gala-uniform van de Limburgse Jagers 1958 en uitgevoerd in zwart laken, rode biezen en rode bouillons. Op de zwarte baret pronkt het embleem van het Regiment Limburgse Jagers.

Animato is ontstaan in 1967 toen het klaroenkorps van de schutterij ter ziele ging en er gelijktijdig bij Harmonie De Vriendenkrans een behoefte ontstond aan een drumband.

In goed onderling overleg versterkt Drumfanfare Animato nu al 25 jaar schutterij St. Sebastianus-Heel en Harmonie De Vriendenkrans.

Schutterij St. Sebastianus zal zich binnenkort eveneens in het nieuw steken. De uniformen komen overeen met die van Animato. Het verschil komt vooral tot uiting in het hoofddekseel.

St. Pieter-Leut 240 jaar

Op 30 en 31 oktober vierde schutterij St. Pieter-Leut haar 240-jarig bestaan.

Om de ouderdom van een schuttersvereniging te bepalen steunt men zich vaak op data die voorkomen op archiefstukken. Een oud schuttersreglement van St. Pieter dateert uit 1753. Alhoewel er op een zilveren koningsplaat het jaartal 1654 voorkomt, neemt men toch het reglement als een zekere basis. Het reglement ontving men uit de handen van Willem van Meeuwen, heer van Leut, Eisden en Meeswijk. Met de Leutse kasteelheren bleef de schutterij trouwens sterk verbonden, want hun vaandel ontvingen ze van Vilain XIII.

Op zaterdag 30 oktober had de opening plaats van een tentoonstelling te Leut, die ook op 31 oktober nog toegankelijk was.

Ter gelegenheid van deze viering werden een aantal verdienstelijke leden gehuldigd. Van harte proficiat aan deze leden en aan de ganse vereniging!

Werner Smet.

St. Sebastianus-Voerendaal

In het kader van het 450-jarig bestaan van de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus-Voerendaal vinden in het jubileumjaar 1994 een aantal evenementen plaats.

De schutterij brengt één van de evenementen reeds onder Uw aandacht, namelijk het windbuksschietconcours op zaterdag 12 maart a.s. Het concours wordt gehouden in Huize Laurentius aanvang 14.00 uur.

St. Joseph-Waubach

Waar gebeurd!

Op 23 oktober hield de Sloveense folkloristische dansgroep Nizozemska uit Heerlerheide een receptie. Velen uit binnen- en buitenland bezochten de receptie. Naast de gebruikelijke toespraken werden er ook volksdansen opgevoerd en moest men nader kennis maken met de beroemde Slivovitch.

Mevrouw Pelzer (marketentster van St. Joseph-Waubach) had de eer om alle hoogwaardigheidsbekleders ons favoriete drankje aan te bieden uit het bekende marketentstervaatje.

De Sloveens ambassadeur in Duitsland vond de jonge klare van de marketentster maar slapjes. Omdat ook Limburgse gasten de drank uit het marketentstervaatje slapper vonden, proefde Wim Pelzer zelf. En wat bleek, de inhoud van het marketentstervaatje was puur water.

Thuisgekomen vertelde het echtpaar Pelzer aan de ouders wat hen overkomen was. De schoonvader van Wim kon zich niet meer inhouden van het lachen. Hij wist er dus meer van en daarom werd hij nader aan de tand gevoeld.

De bekentenis luidde als volgt: Elke keer als Mevrouw Pelzer haar taak als marketentster volbracht had, deed zij de overgebleven jonge klare terug in de fles. De fles werd in de ijskast gelegd.

Op een avond, toen Wim weer eens niet thuis was, amuseerde schoonpa zich kostelijk met de fles jonge klare. Zo goed zelfs dat de bodem zichtbaar werd.

Goede raad was duur. Vlak voordat schoonpa naar huis ging, vulde hij de fles met inderdaad water.

De rest van het verhaal is U bekend.

Windbuksschieten

Het windbuksschieten blijkt in toenemende mate beoefend te worden tijdens de winterperiode. Reeds eerder schreven wij over dit nieuwe fenomeen en bezochten diverse wedstrijden.

Wat ons bijzonder trof was de goede organisatie en de prettige sfeer.

Voor die schutters die nog willen schieten met een windbuks geven we hierna de data en de organisatieplaatsen.

26 december Sleek Echt (Café van de Ven), 2 januari Kessel (S.V. De Heksendans), 8 januari St. Elisabeth-Stokkem, 9 januari Koningsbosch (café Böhmerwald), 15 januari Ellikom (Schutterslokaal-Schoolstraat), 16 januari Ellikom, 23 januari St. Martinus-Kinrooi, 30 januari St. Martinus-Dilsen, 6 februari Kinrooi, 19 februari Reuver (Café Paerssjal) (individueel kampioenschap), 20 februari Reuver, 27 februari Sleek Echt, 5 maart St. Elisabeth-Stokkem, 6 maart Bocholt (Café Majestic), 12 maart St. Sebastianus-Voerendaal, 13 maart Koningsbosch, 19 maart Kessel, 20 maart Ellikom en 27 maart Reuver.

WAARSCHUWING II

Bij een schietwedstrijd in Rotterdam is een geweer geëxplodeerd als gevolg waarvan een schutter ernstig aan een oog is verwond. De schutter maakte gebruik van herladen patronen.

De politie die de zaak onderzocht, trof bij de schietvereniging van de schutter in Vlissingen drie volkomen gelijke bussen met kruit aan dat bij het herladen gebruikt is. Eén van de bussen bevatte een van de inhoud van de andere bussen afwijkende kruitsoort. Gezien dit bericht en de aard van het ongeval - het geweer is volkomen vernield - bestaat het vermoeden dat een geweerpatroon met pistoolkruit is herladen, hetgeen tot desastreuze gevolgen kan leiden.

Een opwekking tot grote alertheid bij het herladen - op zichzelf geen onveilige bezigheid - is op zijn plaats.

REORGANISATIEPLANNEN SCHUTTERS Bonden

Het artikel 'Nieuwe schuttersbonden of herverdeling?'¹⁾ veroorzaakte heel wat stof tot praten. Iedereen was het er over eens dat de verdeling van het aantal schutterijen in de beide Limburgen, de plaatsen waar de schutterijen gelocceerd zijn in relatie tot de huidige schuttersbonden niet altijd even logisch is. Dat het geheel eens kritisch bekeken moest worden ook daar was men het wel mee eens, maar niemand durfde het (vooral emotioneel) geladen onderwerp verder aan te snijden.

Opmerkelijk is het dat er nu vanuit een onverwachte hoek²⁾ plannen ontplooid worden die er toe zouden moeten leiden dat de 46 schutterijen van de drie Zuid-Limburgse schuttersbonden gelijkelijk verdeeld worden over de drie bestaande schuttersbonden. Aangezien de reorganisatieplannen vermeld staan op briefpapier van de Schuttersbond Berg en Dal, zou men mogen verwachten dat het bestuur van deze schuttersbond achter de reorganisatieplannen staat. Niets is minder waar. De reorganisatieplannen blijken een **persoonlijke visie** te zijn van de heer Gabriel Corten, reeds 12 jaar secretaris van de Schuttersbond Berg en Dal. Hij is van mening dat zijn schuttersbond de voorbije 33 jaren behoedzaam heeft geopereerd en in de schaduw heeft gestaan van de Zuid-Limburgse Schuttersbond en de Schuttersbond St. Gerardus.

Aan de hand van de stukken die de heer Corten ons deed toekomen, reacties uit de diverse schuttersbonden, een overzichtskaart en wat kanttekeningen kunnen de lezers zich een mening vormen.

Wim Pijpers.

SCHUTTERS Bond BERG EN DAL

In 1960 werd in Noorbeek de Schuttersbond Berg en Dal opgericht. De oprichting geschiedde uit onvrede met de gang van zaken binnen de Zuid-Limburgse Schuttersbond. Schuttersbond Berg en Dal is thans de jongste van de in totaal 9 bij de OLS-Federatie aangesloten schuttersbonden en wordt gevormd door een zevental schutterijen, te weten: St. Brigida-Noor-

beek, Kon. Schutterij St. Martinus-St. Martensvoeren (België), St. Joseph-Waubach, het Nachtwachtgilde-Berg en Terblijt, St. Sebastianus-Spekholzerheide, St. George-Simpelveld en de Garde des Tireurs du Quartier Vingt-huit- De Heeg Maastricht.

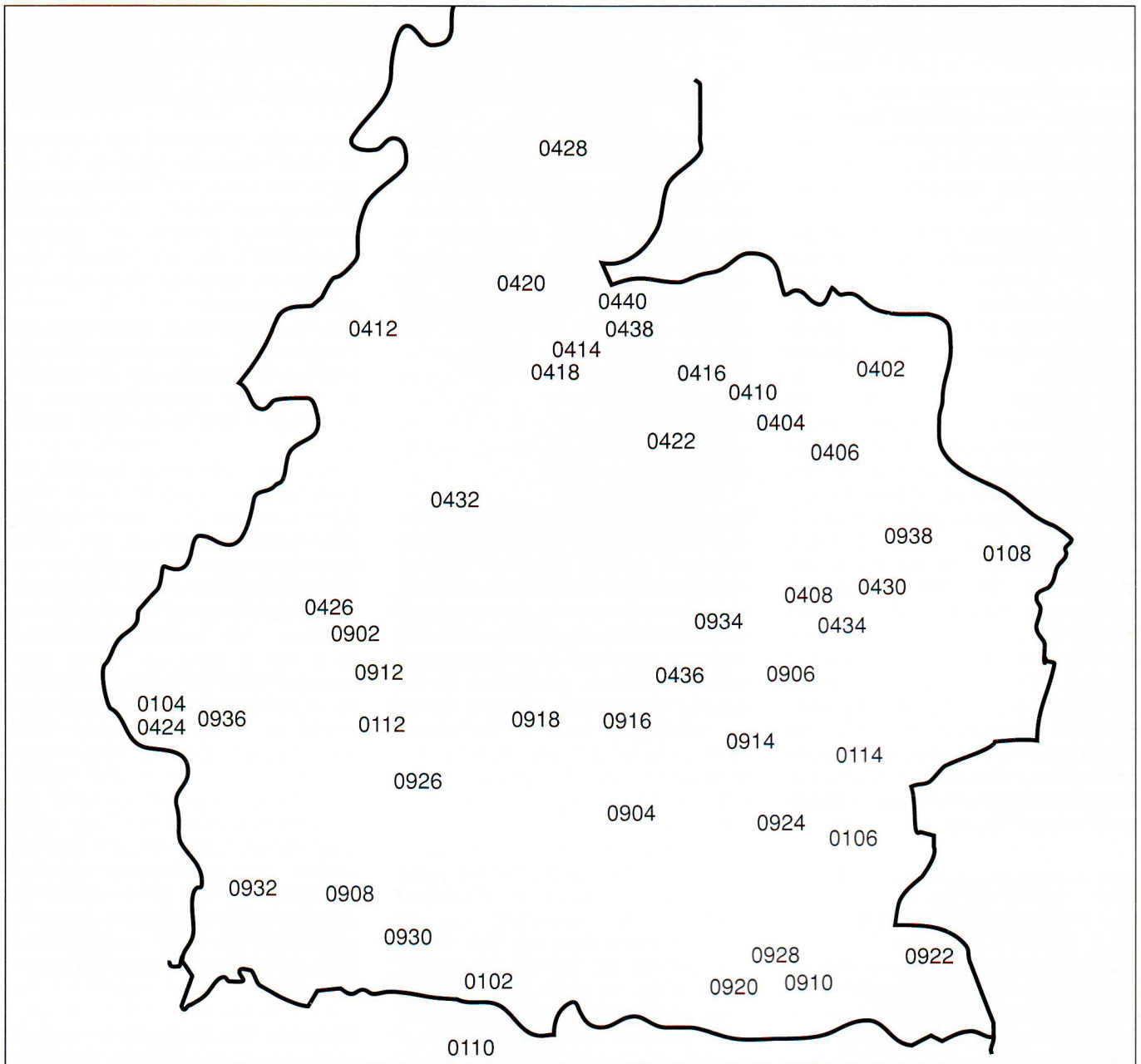
Jaarlijks organiseert Schuttersbond Berg en Dal twee bondsschuttersfeesten. Daarnaast zijn er meerdere onderlinge schietwedstrijden op zaterdag voor de fervente schutters.

Vanaf de oprichting werden de bondsschuttersfeesten van de Bond Berg en Dal steeds bezocht door bevriende schutterijen uit de Zuid-Limburgse Schuttersbond en de Schuttersbond St. Gerardus. Om enkele recente voorbeelden te noemen: het bondsschuttersfeest op 9 mei te Berg en Terblijt werd bezocht door 9 gastverenigingen en schutterij St. Brigida-Noorbeek mocht op 5 september maar liefst 16 gastverenigingen ontvangen. Ook Schutterij Garde des Tireurs du Quartier vingt-huit, die op 8 mei a.s. een bondsfeest voor haar rekening neemt, heeft reeds 9 inschrijvingen van gastverenigingen en verwacht dat het er in totaal 16 worden. Van het bondsfeest op 18 september a.s. bij St. Joseph-Waubach zijn nog geen juiste aantallen bekend.

Corten: 'Organisatorisch organiseert de Schuttersbond Berg en Dal³⁾ in wezen dubbele bondsschuttersfeesten en wel voor haar eigen aangesloten verenigingen en voor haar gastverenigingen. Vanzelfsprekend is, dat men ook dubbele prijzen heeft voor elke groepering, extra juryleden etc. Bovendien hebben onze organiserende verenigingen de plicht op zich genomen om tegenbezoeken te brengen bij de gastverenigingen. Door deze systemen te hanteren worden de verplichtingen voor vele verenigingen jaarlijks groter ten aanzien van het bezoeken schuttersfeesten.'

Hoe is e.e.a. ontstaan?

Corten: 'Simpelweg vloeit e.e.a. voort uit het feit dat de bondsschuttersfeesten van de Schuttersbond Berg en Dal goed georganiseerde feesten zijn, er een gemoedelijke sfeer is, het ongedwongen wed-

Legenda: De nummering komt overeen met de nummering voor de schutterijen zoals die gebruikt is in de adressenlijst (zie LS nr. 18, pagina's 18A t/m 18D).

strijdverloop kenmerkend is, schuttersvriendschap, vrijheid en blijheid hoog in het vaandel staan en dat er geen strak regime wordt aangehouden.

Een andere reden ligt in de gemeentelijke herindeling van 1982. Doordat veel besturen van nieuw-gevormde gemeenten een wissel-trofee ter beschikking stelden, kwamen schutterijen uit meerdere schuttersbonden nu vaker samen. Kijk maar naar de nieuwe Gemeente Valkenburg aan de Geul (Berg en Terblijt, Houthem, Valkenburg en Strucht). Ook de nieuw-gevormde Gemeente Margraten stelde een schietwedstrijd in voor de schutterijen uit haar gemeente (Noorbeek, Mheer, St. Geertruid en Margra-

ten). De onderlinge vriendschapsbanden die hierdoor gecreëerd werden, kregen hun vervolg bij de bondsfeesten van de Schuttersbond Berg en Dal en de Zuid-Limburgse Schuttersbond. Velen kunnen uit schuttersvriendschap nu geen 'neen' meer zeggen indien men een uitnodiging ontvangt voor een bondsfeest.'

Gabriel Corten heeft in de afgelopen jaren zijn oor te luister gelegd bij schutterijen in het Zuid-Limburgse. Opmerkingen die hij vaker te horen kreeg, waren: de vele verplichtingen die men heeft, het toenemend aantal schutterijen in de schuttersbonden waardoor de cyclussen tussen de bondsschutters-

feesten te lang worden ofwel extra verplichtingen opleveren.

In het reorganisatievoorstel van Gabriel Corten, waarin 45⁴⁾ schutterijen betrokken zijn met in totaal ca. 2300 leden, staat o.a.:

- regionale indeling van de schuttersbonden bijvoorbeeld per gemeente
- maximaal 15 schutterijen per bond
- 3 bondsschuttersfeesten per jaar
- verplichte deelname aan het Zuid-Limburgs Federatiefeest
- Zuid-Limburgs Federatiefeest organiseren in de maand september
- alle schuttersbonden moeten één reglement hanteren.

De voordelen die Corten ziet: de flexibiliteit en de gemoedelijkheid van de bondsschuttersfeesten blijven gewaarborgd, kostenbesparend voor elke schutterij en extra verplichtingen (tegenbezoeken) worden voorkomen. Ook is hij van mening dat elk bondsschuttersfeest financieel beter zal slagen.

Corten: 'Gemeenten hebben in 1982 een herindeling doorgevoerd, bedrijven reorganiseren iedere zes jaren, vele sportverenigingen hebben de afgelopen jaren de handen in elkaar geslagen. In de schutters-traditie staat men stil, kijkt toe. Na lang beraad heb ik aan de besturen van de OLS-Federatie, de drie betrokken schuttersbonden en de bij de drie bonden aangesloten schutterijen bovenstaand reorganisatievoorstel toegezonden. Dit voorstel moet als basis dienen voor gesprekken met het doel drie even grote schuttersbonden te maken.'

REACTIES

a. Zuid-Limburgse SchuttersBond

De voorstellen van de heer Corten zijn ons bekend. Natuurlijk zijn we blij dat er nagedacht wordt over mogelijkheden om alle schutterijen van één schuttersbond te verenigen binnen één aaneengesloten gebied. Het hanteren van gemeentegrenzen vinden we niet logisch. Geen enkele schutterij van de Z.L.S.B. heeft momenteel behoefte om ondergebracht te worden bij een andere schuttersbond.

b. Schuttersbond St. Gerardus

De antwoorden zijn gelijk aan de antwoorden van de Z.L.S.B. met dien verstande dat de suggestie wordt gedaan dat de schutterijen uit de Schuttersbond Berg en Dal ook om aansluiting kunnen verzoeken bij de Z.L.S.B. en de Schuttersbond St. Gerardus.

c. Schuttersbond Berg en Dal

Een uitgebreide brief van het bestuur van schutterij St. Joseph-Waubach die niets aan duidelijkheid te wensen over laat; enkele passages uit de brief.

Waubach vindt het 'onjuist dat Corten met dergelijke ingrijpende voorstellen naar andere bonden en schutterijen is gestapt alvorens de leden van Schuttersbond Berg en Dal hierin gekend zijn'. Daardoor maakt de handelwijze van Corten 'de indruk van een uitverkoop van onze bond'. Waubach ervaart de verplichtingen die het inviteren van gastverenigingen met zich mee-

brengt niet als een last, maar eerder als een culturele verrijking. Bij de voordelen die Corten noemt, plaatst men daarom vraagtekens.

Waubach zou het betreuren als het Zuid-Limburgs Federatiefeest naar september verplaatst zou worden, want dat zou 'de poten weg kunnen zagen onder het Dreiländereck-schuttersfeest'. De financiële onderbouwing van Corten vindt men ook niet gedegen.

'Schutterij St. Joseph-Waubach heeft steeds het gevoel gehad dat er in onze bond gelukkig ook aandacht is voor het kleine, terwijl de prestaties en aantallen, hoewel belangrijk, niet alleen zaligmakend zijn. Ons inziens zou de ideale bond uit een tiental verenigingen bestaan'.

Noten:

1. Zie Limburgs Schutterstijdschrift nr. 13, december 1991, pag. 32-33.
2. Zie Limburgs Schutterstijdschrift nr. 13, december 1991, pag. 33, uitspraak voorzitter Schuttersbond Berg en Dal.
3. De bondsfeesten van de Schuttersbond Berg en Dal zijn thans zodanig gepland dat zij plaatsvinden op momenten dat de schuttersbonden St. Gerardus en de Z.L.S.B. geen bondsschuttersfeesten gepland hebben. Reeds vaker is er op gewezen dat er geen enkele vorm van overleg plaatsvindt tussen de schuttersbonden v.w.b. de data van de te houden bondsfeesten. Een betere afstemming van de data van alle bondsschuttersfeesten staat eveneens borg voor meer bezoekers per bondsfeest.
4. In zijn voorstel van 26 augustus 1993 spreekt Corten nog over een totaal van 46 schutterijen. In het voorstel van 27 oktober 1993 spreekt Corten over maximaal 15 schutterijen per bond. Welke schutterij heeft hij weggelaten en waarom? Aangezien Corten praat over de vriendschapsbanden sinds de gemeentelijke herindeling van 1982 en een regionale indeling voorstaat bijvoorbeeld per gemeente, zou men kunnen concluderen dat zijn reorganisatieplannen betrekking hebben op de schutterijen in Nederlands-Limburg. Zonder dat hij het verder aangeeft zou men daarom kunnen denken dat Corten St. Martensvoeren heeft vergeten of dat een andere schutterij in Zuid-Limburg over moet gaan naar een andere schuttersbond. Verder zijn er bij de redactie geen gegevens bekend van schutterijen in het zuiden van Nederlands-Limburg die van zins zijn ter ruste te gaan of te fuseren.

Kanttekeningen

1. De reacties uit schuttersbond St. Gerardus en de Z.L.S.B. spreken voor zich.
2. Herverdeling in drie nieuwe bondsgebieden is alleen wenselijk als alle schutterijen in de drie bonden hiermee eens zijn. Vooral die schutterijen die door een herverdeling tot een andere bond gaan behoren.
3. Indien er een gezamenlijke behoefte bestaat voor herverdeling van de drie schuttersbonden, zo dienen alle aangrenzende schuttersbonden ook betrokken te worden in de reorganisatiegesprekken.
4. Bestaande tradities in de schuttersbonden moeten overeind blijven.
5. Indien er in een gemeente drie of meer schutterijen zijn, bestaat de mogelijkheid dat in relatief korte tijd drie bondsfeesten en misschien een Zuid-Limburgs Federatiefeest worden georganiseerd.
5. De schutterij die zelf van schuttersbond wil wisselen, moet hierin vrij zijn.
6. Indien de schutterijen uit een kleine schuttersbond behoefte hebben aan meer contacten met andere schutterijen, zo moeten ze deze behoefte zelf kenbaar kunnen maken. De uitwisselingen die de Schuttersbond Berg en Dal heeft met de twee andere schuttersbonden verdient respect.
7. Het is duidelijk dat elk voorstel voor herverdeling van de schuttersbonden op veel (vooral emotioneel) verzet zal stuiten en daarom op voorhand reeds tot mislukken is gedoemd.
8. De grote onderlinge afstanden tussen de diverse schutterijen van de Schuttersbond Berg en Dal bieden mogelijkheden om opgenomen te worden in een van de twee grotere schuttersbonden in dat gebied.
9. Voor schutterijen die de inspanningen van een grote schuttersbond te veel vinden, moet een mogelijkheid zijn om toch als schutterij te kunnen functioneren in een schuttersbond met minder verplichtingen.
10. Jammer voor de vele inspanningen die de heer Corten zich getroost heeft. Ik denk dat het voorstel in deze vorm en met deze introductie geen kans van slagen heeft.

Wim Pijpers.

WIJ FELICITEREN

Gouden huwelijk

Op 17 november vierden Giel Van Soest (80) en Mie Poulissen (81) hun vijftigjarig huwelijk. Giel is nog steeds een actief lid van het Koninklijk Schuttersgilde St. Lambertus-Helden.

Koninklijke onderscheidingen

Op 27 augustus werden bij schutterij St. Willibrordus-Obbicht maar liefst twee personen koninklijk onderscheiden. Wil Leurs (51) (voorzitter en tambour-maître) en Jan de Wit (51) (commandant en lokaalhouder) werden door burgemester Creemers gedecoreerd met een eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau bij gelegenheid van hun veertigjarig lidmaatschap van de schutterij.

Op 7 september werd Maurice Kerkhofs (62) uit Schimmert benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Kerkhofs is sinds 1975 voorzitter van schuttersbond St. Gerardus-Amstenrade. Verder is hij voorzitter van schutterij St. Sebastianus-Schimmert, vicevoorzitter van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie en bestuurslid van het Dreiländereck Schuttersfeest.

Op 29 november ontving Johannes Cornelis Sastra (80) de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. De heer Sastra is 45 jaar lid van schutterij St. Job-Leuken Weert. In de periode 1948 tot 1983 was hij instructeur van het fluit- en tamboerkorps van St. Job.

Schutterskeizer

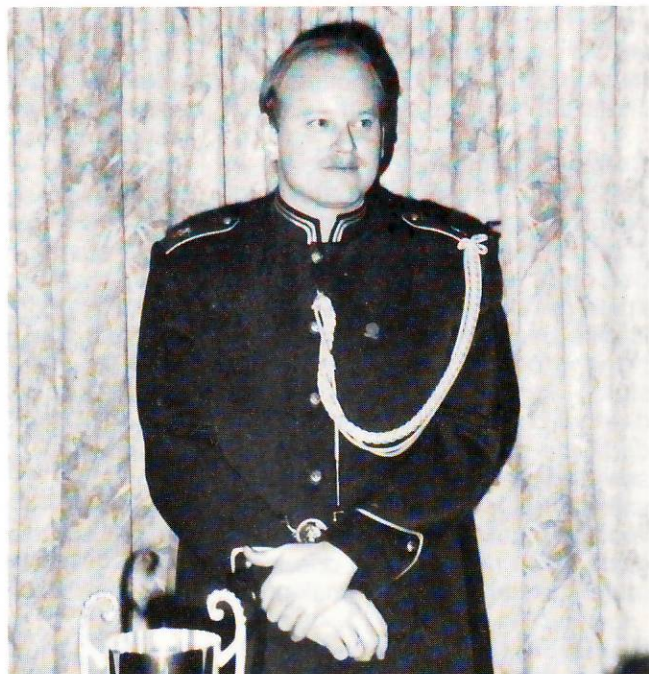
Schutterij St. Matthias-Posterholt is een keizer rijk. In een spannende strijd gaven de negen kandidaten elkaar weinig toe. Uiteindelijk wist Jan van de Borgh historie te schrijven door het keizerschap op te eisen.

Schutterskoningen

Frans Beaumont St. Joseph-Buchten (116 sch)
 Lei Besouw St. Jan-Grubbenvorst
 D. Bex St. Lambertus-Broeksittard
 Remco Brouwer St. Michaël-Maasbracht Beek (143 sch); jongste lid van de schutterij (14 jaar)
 Jos Collaris Gemeente Landgraaf
 Frank Ekermans St. Gregorius-Visserweert Illikhoven (214 sch)
 Alain Elzinga St. Hubertus-Nattenhoven
 Marc Geebelen St. Lambertus-Louwel
 Rob Graus St. Rochus-Stevensweert (110 sch)
 Gisbertus Haex St. Harlindis en Relindis-Ellikom
 Sjr Hamers H. Kruis-Grevenbicht
 Wiel Heijmans St. Catharina 1480-Weert
 Jos Knops Eendracht-Grevenbicht
 Paul Koelen Oranje Nassau-Roermond (101 sch)
 Mevr. F. Kriegers St. Barbara-Reuver
 Fred Louwen St. Martinus-Houthem (191 sch)
 Corrie Metsemakers St. Paulus-Roggel. Eerste vrouwelijke koning van deze 36-jarige schutterij.
 Gerard Plessers St. Joris-Kaulille
 Frits van de Port St. Sebastianusgilde-Beegden (143)
 Mathieu Rutjens Prins Hendrik-St. Odiliënberg (253)
 Rudie Strauven St. Petrus & Paulus-Echt (2e x)
 Jaak Vandeurzen St. Amandus-Opglabbeek
 Guido Vinken St. Sebastiaan-Lommel
 Jos Wijers St. Aldegundis-Buggenum

Bondskampioenen

Thijs Aengevaeren (St. Catharina-Stramproy) werd persoonlijk kampioen bij schuttersbond E.M.M.

Wim Aendenroover (St. Urbanus-Maasniel) werd met 432 schoten persoonlijk kampioen van de Midden-Limburgse SchuttersBond.

Steyvers Hubert (St. Martinus-Kinrooi) Koning van de Bond Maas en Kempen.

Ereleden

Tijdens de najaarsvergadering van de Zuid-Limburgse Schuttersbond werden een viertal schuttersvrienden benoemd tot erelid van de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond. In goed gekozen woorden wist voorzitter Jacob Gorissen van elk erelid de grote kwaliteiten

De voordelen die Corten ziet: de flexibiliteit en de gemoedelijkheid van de bondsschuttersfeesten blijven gewaarborgd, kostenbesparend voor elke schutterij en extra verplichtingen (tegenbezoeken) worden voorkomen. Ook is hij van mening dat elk bondsschuttersfeest financieel beter zal slagen.

Corten: 'Gemeenten hebben in 1982 een herindeling doorgevoerd, bedrijven reorganiseren iedere zes jaren, vele sportverenigingen hebben de afgelopen jaren de handen in elkaar geslagen. In de schutters-traditie staat men stil, kijkt toe. Na lang beraad heb ik aan de besturen van de OLS-Federatie, de drie betrokken schuttersbonden en de bij de drie bonden aangesloten schutterijen bovenstaand reorganisatievoorstel toegezonden. Dit voorstel moet als basis dienen voor gesprekken met het doel drie even grote schuttersbonden te maken.'

REACTIES

a. Zuid-Limburgse SchuttersBond

De voorstellen van de heer Corten zijn ons bekend. Natuurlijk zijn we blij dat er nagedacht wordt over mogelijkheden om alle schutterijen van één schuttersbond te verenigen binnen één aaneengesloten gebied. Het hanteren van gemeentegrenzen vinden we niet logisch. Geen enkele schutterij van de Z.L.S.B. heeft momenteel behoefte om ondergebracht te worden bij een andere schuttersbond.

b. Schuttersbond St. Gerardus

De antwoorden zijn gelijk aan de antwoorden van de Z.L.S.B. met dien verstande dat de suggestie wordt gedaan dat de schutterijen uit de Schuttersbond Berg en Dal ook om aansluiting kunnen verzoeken bij de Z.L.S.B. en de Schuttersbond St. Gerardus.

c. Schuttersbond Berg en Dal

Een uitgebreide brief van het bestuur van schutterij St. Joseph-Waubach die niets aan duidelijkheid te wensen over laat; enkele passages uit de brief.

Waubach vindt het 'onjuist dat Corten met dergelijke ingrijpende voorstellen naar andere bonden en schutterijen is gestapt alvorens de leden van Schuttersbond Berg en Dal hierin gekend zijn'. Daardoor maakt de handelwijze van Corten 'de indruk van een uitverkoop van onze bond'. Waubach ervaart de verplichtingen die het inviteren van gastverenigingen met zich mee-

brengt niet als een last, maar eerder als een culturele verrijking. Bij de voordelen die Corten noemt, plaatst men daarom vraagtekens.

Waubach zou het betreuren als het Zuid-Limburgs Federatiefeest naar september verplaatst zou worden, want dat zou 'de poten weg kunnen zagen onder het Dreiländereck-schuttersfeest'. De financiële onderbouwing van Corten vindt men ook niet gedegen.

'Schutterij St. Joseph-Waubach heeft steeds het gevoel gehad dat er in onze bond gelukkig ook aandacht is voor het kleine, terwijl de prestaties en aantallen, hoewel belangrijk, niet alleen zaligmakend zijn. Ons inziens zou de ideale bond uit een tiental verenigingen bestaan'.

Noten:

1. Zie Limburgs Schutterstijdschrift nr. 13, december 1991, pag. 32-33.
2. Zie Limburgs Schutterstijdschrift nr. 13, december 1991, pag. 33, uitspraak voorzitter Schuttersbond Berg en Dal.
3. De bondsfeesten van de Schuttersbond Berg en Dal zijn thans zodanig gepland dat zij plaatsvinden op momenten dat de schuttersbonden St. Gerardus en de Z.L.S.B. geen bondsschuttersfeesten gepland hebben. Reeds vaker is er op gewezen dat er geen enkele vorm van overleg plaatsvindt tussen de schuttersbonden v.w.b. de data van de te houden bondsfeesten. Een betere afstemming van de data van alle bondsschuttersfeesten staat eveneens borg voor meer bezoekers per bondsfeest.
4. In zijn voorstel van 26 augustus 1993 spreekt Corten nog over een totaal van 46 schutterijen. In het voorstel van 27 oktober 1993 spreekt Corten over maximaal 15 schutterijen per bond. Welke schutterij heeft hij weggelaten en waarom? Aangezien Corten praat over de vriendschapsbanden sinds de gemeentelijke herindeling van 1982 en een regionale indeling voorstaat bijvoorbeeld per gemeente, zou men kunnen concluderen dat zijn reorganisatieplannen betrekking hebben op de schutterijen in Nederlands-Limburg. Zonder dat hij het verder aangeeft zou men daarom kunnen denken dat Corten St. Martensvoeren heeft vergeten of dat een andere schutterij in Zuid-Limburg over moet gaan naar een andere schuttersbond. Verder zijn er bij de redactie geen gegevens bekend van schutterijen in het zuiden van Nederlands-Limburg die van zins zijn ter ruste te gaan of te fuseren.

Kanttekeningen

1. De reacties uit schuttersbond St. Gerardus en de Z.L.S.B. spreken voor zich.
2. Hervreiding in drie nieuwe bondsgebieden is alleen wenselijk als alle schutterijen in de drie bonden hiermee eens zijn. Vooral die schutterijen die door een hervreiding tot een andere bond gaan behoren.
3. Indien er een gezamenlijke behoefte bestaat voor hervreiding van de drie schuttersbonden, zo dienen alle aangrenzende schuttersbonden ook betrokken te worden in de reorganisatiegesprekken.
4. Bestaande tradities in de schuttersbonden moeten overeind blijven.
5. Indien er in een gemeente drie of meer schutterijen zijn, bestaat de mogelijkheid dat in relatief korte tijd drie bondsfeesten en misschien een Zuid-Limburgs Federatiefeest worden georganiseerd.
5. De schutterij die zelf van schuttersbond wil wisselen, moet hierin vrij zijn.
6. Indien de schutterijen uit een kleine schuttersbond behoefte hebben aan meer contacten met andere schutterijen, zo moeten ze deze behoefte zelf kenbaar kunnen maken. De uitwisselingen die de Schuttersbond Berg en Dal heeft met de twee andere schuttersbonden verdient respect.
7. Het is duidelijk dat elk voorstel voor hervreiding van de schuttersbonden op veel (vooral emotioneel) verzet zal stuiten en daarom op voorhand reeds tot mislukken is gedoemd.
8. De grote onderlinge afstanden tussen de diverse schutterijen van de Schuttersbond Berg en Dal bieden mogelijkheden om opgenomen te worden in een van de twee grotere schuttersbonden in dat gebied.
9. Voor schutterijen die de inspanningen van een grote schuttersbond te veel vinden, moet een mogelijkheid zijn om toch als schutterij te kunnen functioneren in een schuttersbond met minder verplichtingen.
10. Jammer voor de vele inspanningen die de heer Corten zich getroost heeft. Ik denk dat het voorstel in deze vorm en met deze introductie geen kans van slagen heeft.

Wim Pijpers.

WIJ GEDENKEN

Fineke Thomassen, lid van St. Pieter-Elen. Overleden op 17 juli op 58-jarige leeftijd.

Jan Wetzels, generaal van Eendracht-Grevenbicht. Overleden op 20 juli in de leeftijd van 66 jaar.

Aad Theunissen, lid en voormalig bestuurslid van St. Eligius Juliana-Schinveld. Overleden op 29 juli in de leeftijd van 77 jaar.

Harry van den Bekerom, erelid van Wilhelmina-Horst. Overleden op 31 juli in de leeftijd van 70 jaar.

Zef Vromen, keizer van St. Johannes en St. Clemens-Merkelbeek. Overleden op 25 augustus in zijn 69ste levensjaar.

Jac Reijners, eerste luitenant bij St. Hubertus-Schaesberg. Overleden op 28 augustus in de leeftijd van 52 jaar.

Joseph Lardinois, erevoorzitter en heroprichter van St. Brigida-Noorbeek. Overleden op 30 augustus op 71-jarige leeftijd.

Colla Anten, mede-oprichter en erelid van het Nachtwachtgilde-Berg en Terblijt. Overleden op 10 september in de leeftijd van 63 jaar.

André Volders, voorzitter van St. Jozef-St. Geertruid. Overleden op 8 oktober in de leeftijd van 47 jaar.

Wim Hendriks, bestuurslid van de stichting S.A.S. Overleden op 14 oktober in de leeftijd van 74 jaar.

Karel Franken, vice-voorzitter, schietmeester en oud-commandant van St. Sebastianus-Eys. Overleden op 16 oktober. Hij bereikte de leeftijd van 66 jaar.

Thieu Coolen, oud-voorzitter en mede-oprichter van het Schuttersgilde St. Rochus-Stevensweert. Overleden op 17 november op 78-jarige leeftijd.

In memoriam Hein Ramakers

"Bielemennekes zijn wel de vreemdste snoeshanen die de Heer op de Limburgse wegen laat paraderen. Zij dragen reusachtige namaakbaarden, reusachtige leren voorschoten, reusachtige beremutsen met kokarden en reusachtige bijlen". Zo beschrijft Bertus Aafjes de bieleman van een Limburgse schutterij in zijn verhalenbundel "De verzonken kathedraal".

Hij moet tijdens het OLS te Leveroy in 1961 Hein Ramakers hebben gezien, de reusachtige bieleman van St. Gregorius de Grote uit Brunsum. Hein was reusachtig. Zijn postuur bepaalde de schutterij. Achter de "reus" kwam de schutterij in vol-

V.l.n.r. Hein Ramakers, Harrie Hoenen, Lisa Schobben-Schröder, Zef Arets, Jan Nijenhuis en Zef Muijs.

le glorie. Een lust voor het oog van de toeschouwer, een ware belevenis voor de schutten. Hein Ramakers was in die jaren het boegbeeld van onze schutterij. Hij was op-en-top schutter. Hij exerceerde en schoot menig bōlke aan flarden. Hij diende als bestuurslid en officier, hij kaartte en keuvelde met de jongens en bleef zijn schutterij 37 jaar trouw. Twee keer werd hij koning van onze schutterij. Trotser dan een pauw paradeerde hij met Fienie aan zijn zijde in de optochten.

Ook al stond zijn fiets de laatste tijd niet meer aan het Unitas, Hein leefde mee met zijn schutterij. Hij heeft er hard voor gewerkt. De schutterij kon altijd op Hein rekenen.

Wij danken Hein Ramakers voor alles en wensen Fienie en de kinderen veel sterkte in deze moeilijke tijd. Hein, bedankt namens de schutterij, rust zacht.

Rob Wulms, voorzitter.

In memoriam Sjaak Reijners

Ongeloof heerste ongetwijfeld bij allen die op 28 augustus het bericht te horen kregen van het plotselinge overlijden van Sjaak. Zeker, de laatste tijd sukkelde hij wel eens wat. Maar steeds verscheen hij korte tijd later weer ten tonele. Vol goede moed en met veel energie zette hij zich dan weer in voor onze schutterij.

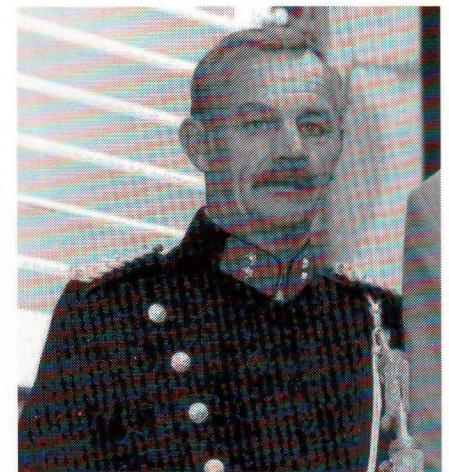
Het schutterswezen was voor hem niet vreemd. Jarenlang maakte hij deel uit van schutterij St. Christoffel-Roermond. Toen Sjaak in 1989 wegens werkzaamheden naar Zuid-Limburg afzakte, duurde het

dan ook niet lang of hij meldde zich aan als lid van schutterij St. Hubertus-Schaesberg. Van meet af aan voelde hij zich bij ons thuis en zette hij zich in met woord en daad. Nooit hebben wij een vergeefs beroep op hem gedaan.

Sinds januari 1991 maakte Sjaak ook deel uit van het bestuur.

In de korte tijd van zijn lidmaatschap wist hij de vriendschap en het vertrouwen van iedereen te verwerven. Het bewijs hiervoor werd geleverd op 1 september in de overvolle Petrus & Pauluskerk tijdens de uitvaartdienst voor Sjaak.

Zijn echtgenote Mia en kinderen mogen er van overtuigd zijn dat over Sjaak nog vaak, in de goede zin van het woord, gesproken zal worden.

Sjaak, namens ALLEN, bedankt voor je vriendschap en inzet. We zullen je node missen.

Henk Verheijden.

In memoriam

Op bijna 90-jarige leeftijd overleed op 1 oktober ons oudste lid Wiel van de Warreburg. Hij volgde het wel en wee van schuttersgilde St. Lucie-Nederweert nog steeds aandachtig. Bij zijn 40-jarig lidmaatschap in 1992 werd Wiel nog onderscheiden met de gouden OLS-speld.

Wij verliezen in hem een uitstekend verenigingslid en een vriendelijk mens.

L. v.d. Voort, secretaris.

In memoriam Henry Wijers

Op 3 oktober overleed Henry Wijers, beschermheer van schuttersgilde St. Sebastiaan-Grote Brogel. Vanaf de heropricting van het gilde op 26 februari 1956 was hij onafgebroken lid en sponsor.

Op 8 oktober werd hij met schutterseer ten grave gedragen. De gilde ging de lijkstoet vooraf met de rouwvlag en met een zwarte hoes langs de trommels. Zes schutters met rouwsluier om de lenden stapten op langs de door paarden getrokken lijkwagen. Aan de St. Trudokerk vormde de schutterij de erehaag. Lijkkist, waarop het eerste vaandel van het gilde was gelegd, werd door 6 schutters naar binnen gedragen onder doffe trommelslagen. Na de homilie bracht gildevoorzitter Gérard Brebels hulde aan de overledene.

Na de zielemis begeleidde de gilde de lijkwagen naar het graf, waar vendelier Jos Ceyskens de vendelgroet bracht.

Onder de talrijke schuttersvrienden bevond zich Bob Degol als vertegenwoordiger van alle Belgische schutterijen.

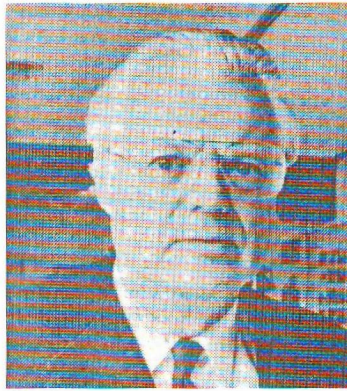
Vaarwel Henry en rust in vrede!

Gérard Brebels.

In memoriam Wim Hendriks

Tijdens zijn werkzaamheden in het Streekmuseum van Gennep overleed volkomen onverwacht Wim Hendriks.

Wim Hendriks was een aimabel mens met belangstelling voor iedereen en alles. Daar waar Wim een helpende hand kon toesteken, kon men rekenen op de deskundigheid van de voormalig conservator en oud-archivaris. Ondanks zijn tanende gezondheid was hij nog actief bestuurslid van de stichting S.A.S., was hij bijna wekelijks werkzaam in het Schutterijmuseum te Stramproy en een gewaardeerd jurylid tijdens het OLS.

Naast zijn betrokkenheid in het Limburgse Schutterswezen was Wim nog actief voor o.a. de Federatie van Musea in Limburg en het Streekmuseum in Gennep.

De stichting S.A.S. verliest in Wim Hendriks een vriend die vanwege zijn deskundigheid en sociale bewogenheid moeilijk te vervangen zal zijn.

Voor de achterblijvende kinderen en kleinkinderen moge de grote opkomst tijdens de uitvaartdienst op 20 oktober het bewijs zijn voor zijn grootheid.

Wim Pijpers.

In memoriam Karel Franken (1927-1993)

Degenen die op 21 oktober j.l. in de overvolle parochiekerk van de H. Agatha in Eys de uitvaartdienst van Karel hebben bijgewoond, hebben kunnen voelen wat de mens Karel Franken aan ons allen en zeker het schutterswezen gegeven heeft. Het heengaan van een goede vriend, of om met zijn eigen woorden te spreken, "een kameraad" heeft ons allen diep getroffen. Ons medeleven gaat dan ook uit naar zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen. Een groot verlies ook voor onze schutterij en het schutterswezen.

Karel was in de schutterswereld een bekende persoonlijkheid, dit alles door zijn jovialiteit en ongecompliceerdheid. Dat liet hij ons nog zien toen hij zijn laatste schuttersfeest in Meerssen bijwoonde. Van schutterij Sint Sebastianus Eys was hij meer dan vierenvestig jaar lid. Vanaf 1952 was hij commandant tot 1992 en al die tijd bekleedde hij het vice-voorzitterschap van de vereniging en nam de taak van voorzitter, soms voor langere tijd, op zich. Een enorme verdienste is het feit dat hij onze schutterij vooral door de moeilijke jaren 50 en 60 heeft heengeloodst. Hij was trots toen hij vorig jaar op Hemelvaartsdag (mei 1992) als commandant, bij gelegenheid van het 475-jarig

bestaansfeest, de laatste keer als commandant zijn schutterij in nieuwe uniformen naar de feesttent mocht dirigeren. Op die dag droeg hij het commando over aan Jack Duckers en ontving hij de Eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Op Sint Sebastianusdag van ditzelfde jaar was hij opgenomen in de Orde van de Rode Leeuw.

Karel Franken op 28 mei 1992 vlak voor de commando-overdracht.

Schieten was voor Karel een uit de hand gelopen hobby. Als schietmeester heeft hij aan de wieg gestaan van grote successen voor onze vereniging. Deze zijn teveel om op te noemen, maar het winnen van twee OLS'en (1972 en 1982), zomede vijf federatiefeesten mogen toch wel genoemd worden.

Dit alles alleen telde bij Karel niet. Hij genoot van het samen als kameraden deelnemen aan de schuttersfeesten, van het gezellig samenzijn, waar dan ook met schuttersvrienden en het promoten van het schutterswezen.

Karel heeft onze schutterij veel gegeven en we weten ook dat hij daarvan volop heeft genoten. Zijn gedachtenisprentje vat dit alles eigenlijk in een paar treffende woorden "D'r Karl, spil en commandant van de schutterij, veertig jaar lang, hart en ziel".

Met schutterseer hebben wij hem ten grave gedragen en te ruste gelegd op het plaatselijk kerkhof. Dat hij moge rusten in vrede.

Ereleden, bestuur, leden
en damessteuncomité
schutterij St. Sebastianus-Eys.

Toen schutterij St. Martinus-Kinrooi in 1986 het O.L.S. won, dichtte pater Donaat Sniijders volgende verzen:

Sint-Martinus hief zijn degen
om zijn mantel te verdelen
aan wie was in kou en nood.
Dat waarvoor de wapens dienen:
het is meestal om te grienen.
Dit was leven en geen dood.

Hij trok, met geen buks beladen,
naar de armen en de slaven
die hem hoorden in hun nood.
Officier nu zonder wapen,
waar geen krijsroem viel te rapen,
bracht bij leven en geen dood.

Monter zagen we, buks-beladen,
ze daar gaan voor al die kavels
in het dorp nabij: Stramprooi.
Zouden zij niet te gauw missen?
We hadden ernaar het verre gissen;
deden toch een hoge gooi.

Heeft Martinus ze geholpen,
zegt men nu in alle dorpen,
of was 't Lievevrouw.. van Rust?
Ze bleven pal, de stoere knapen,
gingen daar de prijzen rapen:
waren eerder niet gesust ...

Blijft straks trouw aan buks en degen
als in het ver verleden
"Sint-Martinus" van Kinrooi!
Schut straks huis en heem en have
- ga u tussendoor maar laven -
Hoe is hier nog 't leven mooi ...

REDACTIE

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen; Tel. 04749-2868.
- ★ Schuttersbonden Berg en Dal, St. Gerardus-Amstenrade en Zuid-Limburgse Schuttersbond: Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spaubeek; Tel. 04493-2296.
- ★ Schuttersbonden Eendracht Maakt Macht en Juliana: Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 04950-44548.
- ★ Schuttersbonden De Maasvallei en Maas & Kempen: Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi; Tel. 089-563132.
- ★ Schuttersbond Eendracht Born-Echt en Midden-Limburgse Schuttersbond: Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 04750-18124.
- ★ Correspondent Z.L.S.B.: Fred Louwen Baron de Selysstraat 15 6301 JZ Valkenburg; Tel. 04406-42322.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.: Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren; Tel. 04499-1539.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Amstenrade: Yvonne van de Wall, Antoniusstraat 84, 6166 XL Geleen; Tel. 046-755123.

INHOUDSOPGAVE

<i>Artikel</i>	<i>pag.</i>
Colofon + voorwoord	1
Bisschop Wiertz in Roermond ingehaald	2
Onderzoeken naar lood op kleiduivenschietbanen	3
Afspraak is afspraak	4
De geschiedenis van het OLS (4)	6
Sebastiaan in het Limburgs Museum	8
La cantinière du régiment (2)	9
Zuid-Limburgs Federatiefeest 1993	11
De St. Martinusschuttersgilde(n) van Dilsen (6)	12
Wordt het LDS het Dames-OLS, of ...?	14
Schuttersgilden in het aloude Hertogdom Brabant	16
Krantekoppen	19
Was Roermond in 1700 reeds een keizer rijk? (3)	20
Het Koningmeisteken in Oost-Maarland	21
Grote onvrede over gang van zaken	22
De multiflex kogelvanger	23
Jeanny Cleven ijvert voor gelijke rechten van vrouwen onder de schietboom	24
Schutterijen op het Limburgse platteland (2)	25
Marketentstertreffen in Sittard	27
Interview met de eerste vrouwelijk voorzitter van een schutterij: Riet Fleuren-Swinkels	28
Onder de schietboom	30
Reorganisatieplannen schuttersbonden	33
Wij feliciteren	36
Wij gedenken	38
Gedicht van Donaat Sniijders	40
Redactie + Inhoudsopgave	40
Wijzigingen in adressenlijst	40

WIJZIGINGEN IN ADRESSENLIJST

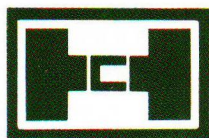
- Laten vervallen: 0020 Stichting OLS-1993 enz.
0021 wijzigen in: Secretariaat OLS-1994 Steenkuilstraat 61 3650 STOKKEM Telefoon 089-752027.
Laten vervallen: 0072 Zuid-Limburgs Federatiefeest 1993 enz.
Opnemen: 0073 Zuid-Limburgs Federatiefeest 1994.
Laten vervallen: 0082 Werkgroep 3e Marketentstertreffen enz.
Opnemen: 0083 Werkgroep 4e Marketentstertreffen. idem als 0080 secr. Stuurgroep Marketentsters enz.
Laten vervallen: 0092 Bieleman- en Sappeurtreffen 1993 enz.
Opnemen: 0093 Bieleman- en Sappeurtreffen 1994 IJsvogelstraat 10 6135 EM Sittard Tel. 046-510654.
Opnemen: 0096 3e Limburgs Dames Schuttersfeest. 0212 St. Joris-St. Joost; secretariaat is gevestigd op Heerdstraat 42 6111 AG St. Joost/Postbus 506 6110 AA St. Joost. Tel. 04754-86273 (Sjack Bakkes).
0000 St. Sebastianus-Lommel, aanvullen met: Parkietstraat 9 3920 Lommel tel. 011-541892 (Gerard Vanduffel).
Laten vervallen: 0000 St. ? -Urmond enz.

**Bijlagen: uitnodiging
Schuttersdag + acceptgiro
voor abonnement 1994**

HENDRIK
VAN DER PUTTEN

SLAGHOEDJES
SCHUTTERIJKRUIT
REPARATIE
HERLAAD APP.

Zwartbroekstraat 28
Roermond
Telefoon 04750-30688

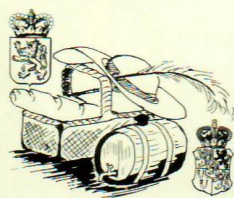

Mr Cas van Heugten

ADVOCAAT EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard
Telefoon: 046-528899 – Telefax: 046-528900

Algemene rechtspraktijk, civiel recht, strafrecht,
sociaal verzekeringsrecht, incasso's, slachtofferhulp,
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

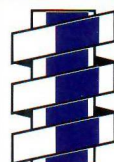

*De Stuurgroep Marketentsters en Zoetelaarsters
wenst alle marketentsters, zoetelaarsters en
besturen van schutterijen, bonden en OLS-Federatie
GELUKKIGE KERSTDAGEN en een VOORSPOEDIG 1994*

drukkerij *sinds 1935*
LIMBURGSCHE POST ^B _V

Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden (NL)
Postbus 5033
6097 ZG Beegden (NL)
Telefoon 04747-1651
Telefax 04747-2891

Lid Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen KVGGO
Lid Vereniging Produktbewaking Grafische Industrie VPGI
Lid Sectie van Producenten van Beveiligd Drukwerk

C. VANGOMPEL
METAALBEWERKING

**ERKEND
WAPENMAKER**

ALLE HERSTELLINGEN.

VERVAARDIGEN VAN BUKSEN

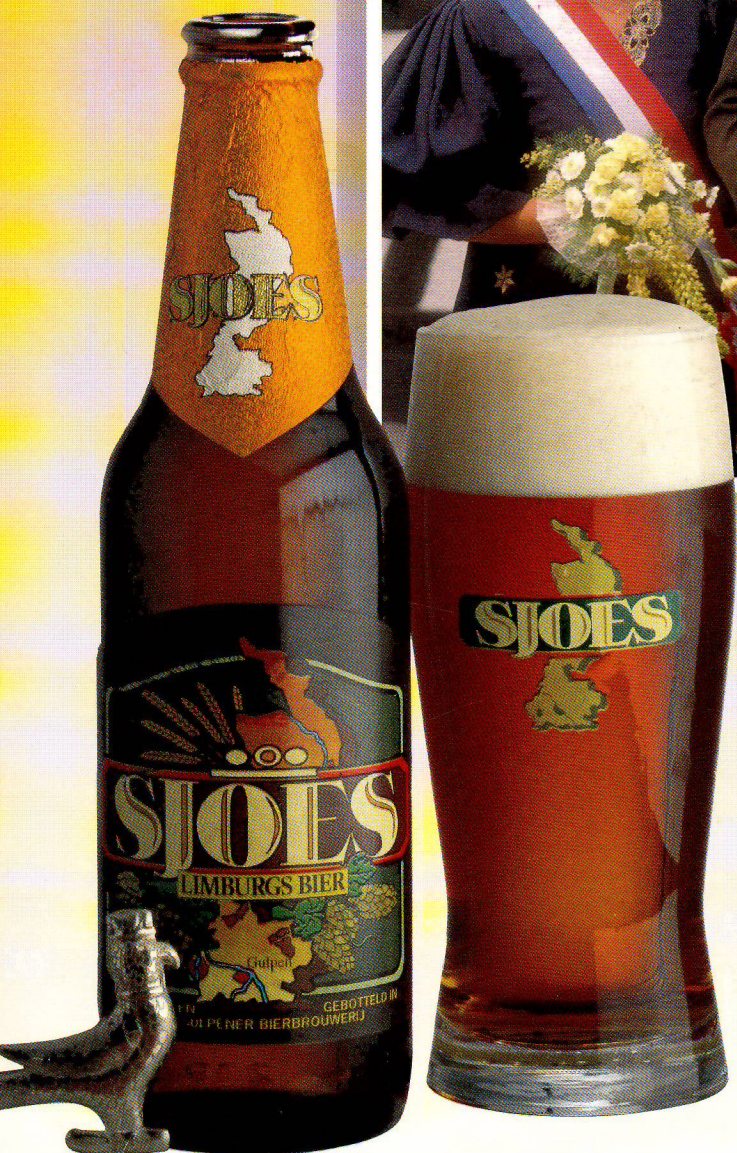
KALIBER 12 EN 16 MET

VERNIEUWD GRENDEL- EN

AFTREKSYSTEEM.

Boshoekstraat 26 - B-3665 AS
Telefoon: 09-32-89-658174
Telefax: 09-32-89-659353

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

GULPENER SJOES

LIMBURGS
KONINGSPAAR